

Κορυφαία πράξη αλtruισμού η προσφορά αίματος

Μήνυμα του προέδρου της ΠΣΕ
Χρυσόστομου- Μάκη
Κιάμου-Χήτου

Ο εθελοντισμός, μια λέξη με ανθρωπινό περιεχόμενο, είναι στάση ζωής και υπηρετεί ιδιαίτερες αξίες, όπως η φιλανθρωπία, η αλληλεγγύη, η κοινωνική δικαιοσύνη και η κοινωνική συμμετοχή. Η κάθε εθελοντική πράξη φανερώνει ενέργεια και καλοσύνη. Δεν είναι απλά μια συνεισφορά στον άνθρωπο, αλλά και στον εαυτό μας. Απαιτεί γνώση, γενναιοδωρία, κυρίως όμως θέληση προσφοράς των καλύτερων στοιχείων που έχουμε και όχι αυτών που μας περισσεύουν.

Ο εθελοντισμός ως παροχή βοήθειας άνευ ανταλλάγματος στον συνάνθρωπο συνιστά κορυφαία πράξη ανθρωπισμού και συνεισφοράς στο κοινωνικό σύνολο. Η δε προσφορά αίματος αποτελεί την «κορωνίδα» αυτής, γιατί το αίμα του αιμοδότη μπορεί να κάνει τη διαφορά μεταξύ θανάτου και ζωής. Και η εθελοντική αιμοδοσία σώζει πολλές ζωές.

Αυτές οι σκέψεις κυριάρχησαν σ' όλα τα μέλη του ΔΣ της ΠΣΕ όταν αποφασίσαμε ΟΜΟΦΩΝΑ μετά από πρότασή μου, να οργανώσει η ΠΣΕ Τράπεζα Αίματος που θα καλύψει τις ανάγκες αιμοδοσίας των αποδήμων Ηπειρωτών και όχι μόνο.

Η Τράπεζα Αιμοδοσίας θα είναι ανοικτή για κάθε πατριώτη, για κάθε συμπολίτη, για κάθε άνθρωπο. Πιστεύουμε πως η λειτουργία της Τράπεζας αίματος θα δώσει νέα διάσταση και πνοή στο Ηπειρώτικο εθελοντικό κίνημα. Αποδεικνύει και διευκολύνει τη θέληση, την προσφορά και την αγάπη του κάθε ατόμου προς τον συνάνθρωπό του. Άλλωστε, εμείς οι Ηπειρώτες το έχουμε κάνει τρόπο ζωής.

Η Τράπεζα αίματος θα ενισχύσει το πνεύμα της αλληλεγγύης και εθελοντικής προσφοράς σε όλα τα μέλη των Ηπειρώτικων συλλόγων. Ο εθελοντισμός είναι κατάθεση ψυχής. Εμπειρίχει αγάπη, τρυφερότητα και κυρίως στοργή. Κυρίως πιστοποιεί το ηπειρώτικο ήθος.

ΛΙΜΑΝΙ ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑΣ
ΟΧΙ της ΠΣΕ
στις ιδιωτικοποιήσεις

☞ ΣΕΛ. 8

ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΗ ΑΙΜΟΔΟΣΙΑ
ΣΤΙΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΕΣ
ΑΕΤΟΠΕΤΡΑΣ & ΚΥΨΕΛΗΣ

☞ ΣΕΛ. 5

«Πανηγύρι» αλληλεγγύης
στα Γιάννενα

☞ ΣΕΛ. 7

ΕΚΤΑΚΤΟ: Φτωχότερη η Πανηπειρωτική

Το θλιβερό μαντάτο ήρθε στις 6 Οκτώβρη 2020. Ο Κώστας Μπατσής έφυγε απ' τη ζωή στην Πλατανούσα, το αγαπημένο χωριό του στα Ιωάννινα. Στο επόμενο φύλλο η ζωή του Κώστα Μπατσή και η προσφορά του στην Ηπειρωτική αποδημία.

Αναπροσανατολισμός δράσης της ΠΣΕ με τους Συλλόγους

Σε τομή στις σχέσεις και τη συμπόρευση με τα σωματεία-μέλη της προχωρά η Πανηπειρωτική Συννομοσπονδία Ελλάδας (ΠΣΕ). Τα περιοριστικά μέτρα για την πανδημία δεν επιτρέπουν τις συλλογικές δραστηριότητες, όπως οι Γενικές Συνελεύσεις, με την κλασσική μορφή. Έτσι αναβλήθηκε η ετήσια Γενική Συνέλευση της ΠΣΕ, που είχε προγραμματιστεί για τις 20 Μάρτη 2020.

Το ΔΣ δεν σήκωσε ψηλά τα χέρια στην περίοδο της καραντίνας και των μετέπειτα περιοριστικών μέτρων. Αντιμετώπισε αμέσως τη νέα κατάσταση, προσαρμοσε τη δράση του ίδιου και των επιτροπών στα νέα πρωτόγνωρα δεδομένα. Έτσι ως τα μέσα του Οκτώβρη του 2020 όλα τα ενεργά σωματεία θα έχουν στη διάθεσή τους τα κείμενα απολογισμού και προγραμματισμού, τα οποία θα δοθούν και στη δημοσιότητα μέσα από τις στήλες της εφημερίδας, την ιστοσελίδα και το facebook. Τα σωματεία θα κληθούν να συνεδριάσουν, τηρώντας τα μέτρα του υγειονομικού πρωτοκόλλου με την συμμετοχή και των αντιπροσώπων. Προτείνεται ο συνδυασμός της φυσικής παρουσίας και της τηλεδιάσκεψης.

Στο επίκεντρο της δράσης της ΠΣΕ παραμένουν τα μεγάλα προβλήματα της Ηπείρου και των Ηπειρωτών: Τα ενεργειακά, (Αιολικά πάρκα,

ανεμογεννήτριες, έρευνα και εξόρυξη υδρογονανθράκων κλπ), η κατάσταση της υγειονομικής περίθαλψης στην Ήπειρο, Διόδια, Δημοτικοί φόροι, Διαχείριση αποβλήτων, Εσωτερική συγκοινωνία στην επαρχία, Κοινωνικές δομές (υγεία, πρόνοια κλπ), Προστασία περιβάλλοντος.

Το ΔΣ της ΠΣΕ υπέβαλε αιτήματα στη διαδικτυακή πύλη του υπουργείου Πολιτισμού και είχε δύο παρεμβάσεις στις τηλεδιασκέψεις του

Η συνεδρίαση του ΔΣ πραγματοποιήθηκε με την τήρηση των απαραίτητων μέτρων υγιεινής για την πανδημία

Περιφερειακού Συμβουλίου Ηπείρου για τα αιολικά πάρκα και τα διόδια. Με ομόφωνη απόφαση του ΔΣ έγινε παρέμβαση για τον πραγματικό δικαιούχο στον πρόεδρο της Βουλής και στη συνέχεια στα πολιτικά κόμματα και στους Ηπειρώτες βουλευ-

τές. Οργανώθηκε τηλεδιάσκεψη 25 αδελφοτήτων που εκδίδουν έντυπο, όπου αναδείχτηκε η ανάγκη για οργανωμένο συντονισμό σε μια σειρά ζητήματα, όπως η δαπάνη αποστολής.

Το μεικτό εγχείρημα -της φυσικής παρουσίας και της τηλεδιάσκεψης- στις συλλογικές δραστηριότητες αποτελεί ένα πρωτόγνωρο εγχείρημα. Πρέπει να αγκαλιαστεί από όλα τα σωμα-

τεία, τα οποία πρέπει να ξεπεράσουν τις τυπικότητες και μέσα απ' αυτή τη δράση να προσθέσουν έναν ισχυρό κρίκο σύνδεσης και συμμετοχής στην μελλοντική πορεία των αποδήμων.

☞ Σελίδες 8-9

Κραυγή αγωνίας για τις εφημερίδες των Αδελφοτήτων

Επόμενο ήταν. Τα ταπεινά λυχνάρια, οι εφημερίδες που εκδίδουν οι Πολιτιστικοί Σύλλογοι-Αδελφότητες που με τη φλόγα τους κάνουν τους χρυσούς θησαυρούς της πολιτιστικής μας κληρονομιάς να λάμπουν και να ξεχωρίζουν μέσα στο τρομακτικό έρεβος που σήμερα μας περιβάλλει, άρχισαν να τρεμοσβήνουν! Όσες απέμειναν, γιατί πάρα πολλές «τελείωσαν». Τα περισσότερα από τα έντυπα αυτά που, τα τελευταία πενήντα και πλέον χρόνια, αποτελούσαν τους άμισθους σκαπανείς και τους δι-απρύσιους κήρυκες του τοπικού μας πολιτισμού, οδηγούνται άσπαραχνα και αχάριστα στον εξασφυζιάς θάνατο. Οι Σύλλογοι θα αναγκαστούν να σταματήσουν τη φωτεινή αυτή προσφορά τους και άπραγοι, όπως πολλοί άλλοι, θα παρατηρούν την εξαφάνιση της όποιας πολιτιστικής κληρονομιάς.

Με σχετικό νόμο καταργήθηκε το μειωμένο ταχυδρομικό τέλος που ίσχυε για την αποστολή των γεμάτων πολιτισμό και πατριωτισμό εφημερίδων των Συλλόγων. Πολλοί Σύλλογοι υπό το βάρος του πολλαπλασίου ταχυδρομικού κόστους αναγκάστηκαν «να τις κλείσουν». Κι όσοι ακόμη «εκδίδουν εφημερίδα» αντιμετωπίζουν μεγάλη δυσκολία εξαιτίας του υψηλού κόστους αποστολής της στη γενέτειρα. Έχω την εντύπωση πως ο στόχος, να αυξηθούν δηλαδή τα κρατικά έσοδα «ουδόλως επετεύχθη» και μάλλον λειτούργησε ως «πολιτισμοκτόνα» τακτική. Το κράτος έχασε και θα χάσει και αυτά, τα ελάχιστα μεν αλλά

σίγουρα, που εισέπραττε ως τώρα. Είναι ανάγκη να γίνει κατανοητό πως στη λειψυδρία δε χαλάς τη μικρή πηγή, τη βρυσούλα, την ανάβρα που «δακρύζει», που σταλάζει, επειδή δεν είναι βρυσομάνα και δεν σου δίνει αρκετό νερό, για να ξεδιψάς εσύ ο ίδιος και να δροσίξεις και τους φίλους σου.

Είναι τα μόνα έντυπα που «ξεκοκαλίζουν» οι σύγχρονοι ακρίτες, που στα χωριά μας «φυλάττουν Θερμοπύλες» και «επιμένουν ελληνικά». Είναι η μόνη πηγή από την οποία αντλούν ελπίδα και αισιοδοξία και η μοναδική φωνή που ακούει εκεί στην ερημία και τη σκοτεινιά, από την οποία παίρνουν θάρρος να μη σκιάζονται την ανησυχητική, τη νεκρική ησυχία και τα μορμολύκεια της φαντασίας τους... Τα έντυπα αυτά, σε κάθε έκδοσή τους, κάτι ξεχασμένο «ξεχώνουν» από την ιστορία, από τα ήθη και τα έθιμά μας, από τους θρύλους, τους μύθους και τις παραδόσεις μας και το προβάλλουν ενώπιον όλων και, προπάντων, ενώπιον των νεότερων γενιών.

Ελπίζω ότι οι υπεύθυνοι θα βρουν τη λύση. Και θα κάνουν ό,τι πρέπει για να επανέλθει το μειωμένο ταχυδρομικό τιμολόγιο. Η Πανηπειρωτική Συννομοσπονδία Ελλάδας θα απευθυνθεί σε όλους τους φορείς και με κάθε μέσον θα τονίσει τη μεγάλη προσφορά των εντύπων που στηρίζουν τους δεσμούς των αποδήμων με τη γενέτειρα και πασχίζουν για την ανάδειξη των πολιτιστικών μας θησαυρών. Αυτό το κέρδος είναι απείρως πολλαπλάσιο.

Του Χρήστου Α. Τούμπουρου,
Εφόρου Τύπου της ΠΣΕ

Δράση Ομοσπονδιών και Αδελφοτήτων

Ο **Σύνδεσμος Αθηνών Βούρμπιανης** απ' την **Κόνιτσα** μετέτρεψε την απογοήτευση και την απομόνωση της πανδημίας σε δημιουργία και δράση.

Παρουσιάζοντας τα πεπραγμένα Μαρτίου-Αυγούστου 2020 ο Σύνδεσμος επισημαίνει: «Δεν μπορεί και δεν πρέπει ο στόχος των αδελφοτήτων να είναι μόνον οι εκδηλώσεις του Αυγούστου. Όλη η χρονιά προσφέρεται για να διασώσουμε την παράδοσή μας, να γνωρίσουμε βαθύτερα τον τόπο μας και τους ανθρώπους του, να δημιουργήσουμε νέες εστίες συζήτησης και αναζήτησης.

1.Ο Σύνδεσμός μας κατάφερε αυτούς τους μήνες της απομόνωσης να χαρτογραφήσει τον οικισμό της Βούρμπιανης και να οριοθετήσει τους παλιούς μαχαλάδες, κα-

Ο 80χρονος Γιώργος Χαλκιάς σε νομπέτια και παραδοσιακά τραγούδια

θώς και να εντοπίσει και να σηματοδοτήσει τα τοπωνύμια των γύρω περιοχών. Είναι ένα έργο που απαιτεί χρόνο και προσπάθεια. Δε φτάνει μόνο μέσα από διαβάσματα να βρεις και να διασταυρώσεις τα τοπωνύμια, αλλά πρέπει να βρεις τους ανθρώπους που μπορούν σήμερα να επιβεβαιώσουν την οριοθέτησή τους. Δεν είναι πολλοί πια, δυστυχώς, οι γέροντες που έχουν απομείνει οι οποίοι μπορούν να κάνουν κάτι τέτοιο. Στόχος μας είναι να δημιουργήσουμε και να εκτυπώσουμε αυτόν τον χάρτη και να φτάσει στα χέρια κάθε συγχωριανού μας.

2. Πήραμε μια πολύ ενδιαφέρουσα συνέντευξη από τον **Γιώργο Χαλκιά**, τον μεγαλύτερο αδελφό της οικογένειας οργανοπαικτών των Χαλκιάδων της Βούρμπιανης. Μας μίλησε για τη ζωή του και για την ενασχόλησή του με το κλαρίνο από τα 14 του χρόνια έως σήμερα που είναι 80 χρονών.

3. Ηχογραφήσαμε το **Γιώργο Χαλκιά** σε νομπέτια και παραδοσιακά τραγούδια της περιοχής μας. Στόχος μας είναι η ανάδειξη της μουσικής του ταυτότητας και η ιδιαιτερότητα του παιξίματός του. Για το λόγο αυτό, το κλαρίνο του Γιώργου Χαλκιά ακούγεται μόνο του, χωρίς συνοδεία άλλων οργάνων, πέραν του ντεφιού που κρατά το ίδιο. Έχουμε σκοπό την ηχογράφηση αυτή καθώς και τη συνέντευξη που μας παραχώρησε να τα συμπεριλάβουμε σε ένα CD που και αυτό με τη σειρά του θα δοθεί στους συγχωριανούς μας και σε όποιον άλλο το επιθυμεί.

Ο λόγος της κοινοποίησης των πεπραγμένων μας είναι για να δώσει θάρρος σε όλους τους Ηπειρώτες που αγαπούν τον τόπο τους και θέλουν να προσφέρουν. Τίποτε δεν μπορεί και δεν πρέπει να μας σταματήσει.Κάθε εμπόδιο πρέπει να είναι εφελτήριο για δράση και έργο».

Ομοσπονδία

Τζουμερκιωτών

Εκπρόσωποι της **Ομοσπονδίας Αδελφοτήτων Τζουμερκιωτών**, αποτελούμενη από τον Πρόεδρο **Χρήστο Λαναρά** και τον Έφορο Τύπου και Δημοσίων Σχέσεων **Ανδρέα Ζανίκα**, είχε τον Αύγουστο 2020 διαδοχικές συναντήσεις με τον Περιφερειάρχη Ηπείρου **Αλέξανδρο Καχριμάνη**, με το δήμαρχο Κεντρικών Τζουμερκίων **Χρήστο Χασιάκο** και με τον αντιδήμαρχο Βορείων Τζουμερκίων **Νίκο Βαϊτση**.

Σε δελτίο τύπου η Ομοσπονδία αναφέρει: «Στη συνάντησή μας με τον κ. **Καχριμάνη** συζητήσαμε όλα τα ζητήματα που απασχολούν εδώ και χρόνια τους κατοίκους και τους επισκέπτες των χωριών μας. Συγκεκριμένα επικεντρώσαμε το ενδιαφέρον μας στα εξής ζητήματα:

α) Στην παράκαμψη του Αμμοτόπου και την δημιουργία κόμβου στον Αμμότοπο.

β) Στη βελτίωση του οδικού δικτύου Ροδαυγής – γέφυρας Πλάκας.

γ) Στην περιφερειακή συνένωση των Τζουμερκίων (Βουργαρελίου-Σκιαδάδες-Καταρράκτης-Άγναντα-Πράμαντα).

δ) Στη συντόμηση του επαρχιακού δρόμου Άρτας-Βουργαρελίου.

ε) Στη νομιμοποίηση της ζαμπέλας και στην ένταξή της στον οιοποιητικό χάρτη των Ιωαννίνων και Άρτας.

στ) Στη μεταφορά και τοποθέτηση της μεταλλικής γέφυρας της Πλάκας (ΜΠΕΛΕΥ) στην Πλατανούσα για να υπάρχει σύνδεση με τα απέναντι χωριά Γουργιανά-Κουκούλια -Ρωμανό-Γραικικό κ.λ.π. Ο πρόεδρος της Ομοσπονδίας **Χρήστος Λαναράς** ενημέρωσε τον Περιφερειάρχη για τους δεσμούς που υπάρχουν με τους κατοίκους των απέναντι χωριών, οι οποίοι μέχρι και την δεκαετία του 1960 διακινούνταν και επικοινωνούσαν μεταξύ τους με τις βάρκες, με συμπαιδίσκοινα -των **Ρήνη, Γούλα** και **Γεωργάρα**- και παλαιότερα από το Παλαιογιόφερο. Επί πλέον τον ενημέρωσε ότι η εγκατάσταση της Γέφυρας στην Πλατανούσα θα συμβάλει στην ανάπτυξη των σχέσεων με τους κατοίκους των γειτονικών

Στον «τόπο» της θα παραμείνει η γέφυρα στην Πλάκα

χωριών, αλλά και θα μειώσει και την διαδρομή τους προς τα αστικά κέντρα Άρτας-Ιωαννίνων. Ο κ. **Καχριμάνης** αποδέχθηκε το αίτημά μας και μας διαβεβαίωσε ότι μετά την ολοκλήρωση της Νέας Γέφυρας της Πλάκας, η σιδερένια γέφυρα θα τοποθετηθεί στην Πλατανούσα για να συνδεθεί με τα απέναντι χωριά Γουργιανά-Κουκούλια- Γραικικό -

Ρωμανό κ.λ.π.

Με τον Δήμαρχο Κεντρικών Τζουμερκίων συζητήσαμε για την πορεία των έργων στο δήμο του, την πρόοδο των εργασιών σχετικά με την περιφερειακή ένωση του οδικού δικτύου των Τζουμερκίων, την εξέλιξη των διαδικασιών για τη δημιουργία του χιονοδρομικού πάρκου στα Θεοδώριανα, τη σύνδεση των Γουριανών, Κουκουλίων, Γραικικού με την Πλατανούσα μέσω μεταλλικής γέφυρας, καθώς και για τη σύνδεση Μελισσουργών-Θεοδωριάνων με υπόγεια σήραγγα.

Τέλος, στα Πράμαντα συζητήσαμε εκτενώς με τον αντιδήμαρχο Βορείων Τζουμερκίων κ. **Βαϊτση** τα μέτρα που λαμβάνει ο δήμος για την υποδοχή των τουριστών και των επισκεπτών εν μέσω κορονοϊού, την ταχύτερη και ασφαλέστερη οδική σύνδεση των χωριών με την Ιόνια και Εγνατία οδό, τη σύνδεση της Πλατανούσας με τα Γουριανά μέσω μεταλλικής γέφυρας, τα προβλήματα που προκύπτουν από τις διαδοχικές αιτήσεις εταιρειών για την εγκατάσταση ανεμογεννητριών και μικρών φραγμάτων στα Τζουμερκα εις βάρος των τοπικών κοινωνιών,

Από εκδρομή της Ομοσπονδίας Μουργκάνας

του περιβάλλοντος και της ήπιας τουριστικής ανάπτυξης κ.ά.

Η Ομοσπονδία Τζουμερκιωτών θα συνεχίσει να ασκεί τις δέουσες πιέσεις προς κάθε κατεύθυνση για την επίλυση όλων των προβλημάτων που αφορούν την ζωή των μόνιμων και απόδημων Τζουμερκιωτών σε συνεργασία με τους εκλεγμένους φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης, των οποίων το έργο σέβεται και στηρίζει».

Συλλυπητήρια

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Ομοσπονδίας Αδελφοτήτων Τζουμερκιωτών συμπαραστέκεται, και εκφράζει τα θερμά του συλλυπητήρια στον συμπατριώτη μας, και επί πολλά χρόνια μέλος της Διοίκησης της Ομοσπονδίας **Παγώνη Δημήτρη**, για τον χαμό της μονακριβής κόρης του σε νεαρή ηλικία.

Ευχές απ' τη Μουργκάνα

Το Διοικητικό Συμβούλιο της **Ομοσπονδίας Μουργκάνας** στέλνει τις ευχές της για καλό Φθινόπωρο στους συμπατριώτες, Θεσπρωτούς και Ηπειρώτες όπου γης. Εύχεται ένα Φθινόπωρο με υγεία δύναμη και καρτερία, για να ξεπεράσουμε όλοι μας την δύσκολη περίοδο που βιώνουμε.

Στην ανακοίνωσή της σημειώνει: «Ένα πρωτόγνωρο καλοκαίρι είναι πλέον παρελθόν, αλλά ανεξίτηλα χαραγμένο στην σκέψη και στον ψυχισμό όλων μας... Μια πολιτιστική χρονική περίοδος έληξε, κενή και άνυδρη, από κάθε είδους δράσεις στα χωριά μας .

Η Ομοσπονδία μας ανέστειλε έγκαιρα στις 5 Μαρτίου κάθε Εκπαιδευτική, Διοικητική και Πολιτιστική δραστηριότητα. Έτσι δεν πραγματοποιήσαμε φέτος την Πέμπτη Γιορτή Πολιτισμού στην ιδιαίτερη πατρίδα μας την Μουργκάνα. Με την ελπίδα πως η αυτή χρονιά θα είναι μια θλιβερή παρένθεση ελπίζουμε σε μια παραγωγική δραστηριότητα της Ομοσπονδίας.»

Νέο ΔΣ των Κυψελιωτών

Πραγματοποιήθηκε στις 20.9.2020 Έκτακτη Γενική Συνέλευση των μελών της **Αδελφότητας των Κυψελιωτών**, στην αίθυσά του, Φαιδριάδων 129, Άνω Κυψέλη και αποφασίστηκε παράταση της θητείας του υπάρχοντος Διοικητικού Συμβουλίου μέχρι να το επιτρέψουν οι συνθήκες και να γίνουν εκλογές. Παράλληλα, μετά την παραίτηση του Θέμη Τσάτσου από μέλος του

Δ.Σ., έγινε ανασυγκρότηση του Δ.Σ. και τη θέση του κατέλαβε η Αγγελική Αγγέλη.

Έτσι το νέο Δ.Σ. διαμορφώθηκε ως εξής:

Πρόεδρος: **Ευαγγελία Λαγού**

Αντιπρόεδρος: **Ελένη Νταβαντζή**

Γραμματέας: **Λαμπρινή Σιώζιου**

Ταμίας: **Κορίνα Παππά**

Μέλη: **Αγγελική Αγγέλη, Ιφιγένεια Λύκου, Ευαγγελή Παπαϊωάννου**

«Πανηπειρωτική»

Όργανο

της Πανηπειρωτικής

Συνομοσπονδίας Ελλάδας

Υπεύθυνος σύμφωνα με το νόμο

Χρυσόστομος (Μάκης)

Κιάμος -Χήτος,

Πρόεδρος της Πανηπειρωτικής

Συνομοσπονδίας Ελλάδας

Διευθύνεται

από Συντακτική Επιτροπή

Χρήστος Τούμπουρος

Μαρίνα Τζάκου

Κώστας Παπαπάνος

Κατερίνα Σχισμένου

Γιώργος Μουσγάς

Η ΣΦΑΓΗ ΤΟΥ ΚΟΜΜΕΝΟΥ

Την 16η Αυγούστου 1943, 120 στρατιώτες του 12ου λόχου του 98ου συντάγματος πεζικού της 1ης ορεινής μεραρχίας ορεινών καταδρομών του γερμανικού στρατού έκαναν στάχτη ολόκληρο το χωριό Κομμένο και δολοφόνησαν εν ψυχρώ 317 κατοίκους. Πρόκειται για μια από τις μεγαλύτερες σφαγές αμάχων στην ιστορία της Γερμανικής κατοχής στην Ελλάδα, ένα από τα ειδικότερα εγκλήματα.

Στις 16.2020 ο Δήμος «Νικολάου Σκουφά» τέλεσε το επίσημο μνημόσυνο για τη συμπλήρωση 77 χρόνων από το αποτρόπαιο αυτό έγκλημα. Η ΠΣΕ εκπροσωπήθηκε από τον πρόεδρο του ΔΣ **Χρυσόστομο-Μάκη Κιάμο** -**Χήτο** και τα μέλη **Κωνσταντίνο Παπαπάνο** και **Αντώνη Κοντό**.

Μετά το μνημόσυνο ο Μάκης Κιάμος δήλωσε: «Το σημερινό επίσημο μνημόσυνο που διοργάνωσε ο Δήμος "Νικολάου Σκουφά" για τους 317 που σφαγιάστηκαν στον ηρωικό αυτό χώρο του Κομμένου είναι ένα συλλεϊτουργό ψυχών- ιεραποστόλων οικουμενικών αξιών, πανανθρώπινων μηνυμάτων και διδαγμάτων ανθρωπισμού και ελπίδας.

Ελπίζω για μια ζωή ειρηνική, αξιοπρεπή, χωρίς να πλανάται πουθενά ο φασισμός, σε όποια παλιά ή και νεότερη μορφή μπορεί να

Ο Μ. Κιάμος καταθέτει στεφάνι στο μνημείο

εξυφάνεται. Τα μαρτυρικά χωριά της Ηπείρου συνιστούν μια παρακαταθήκη ελευθερίας, αξιοπρέπειας και διδαχής. Η Πανηπειρωτική Συνομοσπονδία Ελλάδας παρήγαγε ψηφιακό δίσκο (CD) το 2007 που παρουσιάζει με αφηγήσεις το μεγάλο έγκλημα που έγινε στα μαρτυρικά χωριά μας. Σήμερα επεξεργάζεται ένα τεράστιο υλικό (πολλών ωρών) και παράγουμε άλλο ψηφιακό δίσκο που θα αναφέρεται σ' αυτά τα εγκλήματα που έγιναν στους ιερούς

αυτούς τόπους όπου σταυρώθηκε η Ελλάδα.

Στην ουσία είναι ένας φόρος τιμής, ευγνωμοσύνης και υπόσχεσης στους απάνθρωπα σφαγιασθέντες συμπατριώτες μας. Ποτέ δεν σας ξεχνάμε.

Για να δικαιώσουμε αυτούς που "γυρεύουν το ψωμί που δε φάγανε/ Γυρεύουν τον ήλιο που τους κλέψανε/ Γυρεύουν τη ζωή που τους κόψανε".

Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΣΤΑ ΤΖΟΥΜΕΡΚΑ

Με μια λιτή εκδήλωση που οργάνωσε ο Δήμος Κεντρικών Τζουμέρκων, στην Ιερά Μονή Αγίου Γεωργίου Βουργαρελίου, τιμήθηκε το γεγονός της κήρυξης της Επανάστασης στα Τζουμέρκα το 1821

Σύμφωνα με ιστορικές πηγές το 1820, όταν οι Τούρκοι πολεμούσαν με τον **Αλή Πασά**, οι Τζουμερκιώτες **Κουτελιδαίοι**, ο **Τσαρακλής**, ο **Γώγος Μπακόλας**, ο **Γεώργιος Καραϊσκάκης**, ο **Μάρκος Μπότσαρης** κ.α. συνάχτηκαν στο μοναστήρι του Αγίου Γεωργίου, στο Βουργαρέλι, για να προετοιμάσουν την εξέγερση στην περιοχή της Αρτας. Μια δεύτερη σύσκεψη πρέπει να πραγματοποιήθηκε στο ίδιο σημείο στα μέσα του 1821, με τις ευλογίες του ηγουμένου της Μονής, **Χριστόφορου**. Σ' αυτήν συμμετείχαν ο **Γώγος Μπακόλας**, ο **Γεώργιος Καραϊσκάκης**, ο **Μήτρος Κουτελίδας**, ο **Ράγκος**, ο **Κουτσονίκας**, ο **Ίσκος** και 200 Καπεταναίοι.

Στην ομιλία του ο Δήμαρχος των Κεντρικών Τζουμέρκων **Χρήστος Χασιάκος**, η οποία είχε έντονο διδακτικό και συμβουλευτικό χαρακτήρα τόνισε: «Ας διαβάζουμε και τις μαύρες σελίδες της Ιστορίας μας και να τις λέμε. Δεν ωφελεί να φεύγουμε από εδώ με εθνική έπαρση. Πρέπει να λέμε και τα ελαττώματά μας. Ο καθένας μας τότε, θα κοιτάξει μέσα του να δει ποιοι ακριβώς είμαστε και θα γίνουμε έτσι καλύτεροι».

Ο Δήμαρχος Χρ. Χασιάκος καταθέτει στεφάνι

Με ένα νυχτερινό ταξίδι σε αγαπημένες ερωτικές διαχρονικές μελωδίες και ερμηνεία θεατρικών και ποιητικών κειμένων «τέλειωσε» ο Αύγουστος στην Ήπειρο.

Η Περιφερειακή Ένωση Δήμων Ηπείρου στα πλαίσια του προγράμματος «ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ» οργάνωσε τρεις συναυλίες στην Ήπειρο, σε αρχαιολογικούς χώρους. Στο αρχαίο Θέατρο Γιάνων 28.8.2020, στο αρχαίο θέατρο Δωδώνης 29.8.2020 και στο Ρωμαϊκό Ωδείο Νικόπολης 30.8.2020. Οι συναυλίες διοργανώθηκαν σε συνεργασία με τους Δήμους Φιλιατών, Πρεβέζης, Δωδώνης και τις Εφορείες Αρχαιοτήτων Θεσπρωτίας, Πρεβέζης και Ιωαννίνων. Τραγούδησαν οι Λυρικοί τραγουδιστές **Αννα Στυλιανάκη**, σοπράνο και **Δημή-**

Ο Μ. Κιάμος με τον Θ. Λεμπέση

τρης Πακσόγλου (τενόρος). Την ενορχήστρωση και τη μουσική διεύθυνση είχε ο **Θεόδωρος Λεμπέσης**. Στη συναυλία που έγινε στα Γίτανα παρευρέθηκε ο πρόεδρος της ΠΣΕ **Χρυσόστομος Κιάμος** και ο πρόεδρος της Ομοσπονδίας Μουργκάνας **Αλέξης Τσέκας**.

ΟΜΟΓΕΝΕΙΣ ΒΟΡΕΙΟΗΠΕΙΡΩΤΕΣ Εξίσωση προϋποθέσεων συνταξιοδότησης ζητά η ΠΣΕ

Το Διοικητικό Συμβούλιο (ΔΣ) της Πανηπειρωτικής Συνομοσπονδίας Ελλάδας (ΠΣΕ) με ομόφωνη απόφασή του καλεί την κυβέρνηση να νομοθετήσει την εξίσωση των προϋποθέσεων του τελικού ποσού Εθνικής Σύνταξης των ομογενών Βορειοηπειρωτών, για τον υπολογισμό του τελικού ποσού της Εθνικής σύνταξης με το ισχύον ασφαλιστικό καθεστώς των εργαζομένων και συνταξιούχων Ελλήνων.

Ολόκληρη η απόφαση έχει ως εξής: «Η ΠΣΕ, κορυφαία οργάνωση των απόδημων Ηπειρωτών, που εκπροσωπεί πανελλαδικά πάνω από 400 Ηπειρώτικα Σωματεία, συμπαρίσταται στη δικαιολογημένη αναστάτωση και αγανάκτηση και στον αγώνα των ομογενών Βορειοηπειρωτών εξαιτίας της ισχύουσας νομοθεσίας που διέπει τη θεμελίωση των συνταξιοδικών δικαιωμάτων τους. Με τις διατάξεις του άρθρου 7 του Ν.4387/2016 (Γ. Κατρούγκαλου) που διατηρήθηκαν με τον Ν.4670/2020 (Ιω. Βρούση) οι ομογενείς και οι μετανάστες εργαζόμενοι, για να πάρουν πλήρη Εθνική Σύνταξη των 384 ευρώ ή μειωμένη με λιγότερα χρόνια ασφάλισης (15ετία), πρέπει να έχουν συμπληρώσει 40 χρόνια νόμιμης διαμονής στη χώρα μας. Σε διαφορετική περίπτωση το ποσό της εθνικής σύνταξης μειώνεται κατά 1/40 για κάθε χρόνο που υπολείπεται μεταξύ του 15ου έτους της ηλικίας και του έτους κατά το οποίο συμπληρώνουν το προβλεπόμενο όριο ηλικίας καταβολής της σύνταξης. Η εισαγωγή των μειώσεων βάσει των ετών διαμονής και μάλιστα ακόμα και στις περιπτώσεις που τα χρόνια αυτά αντιστοιχούν σε χρόνια ασφάλισης στο ελληνικό ασφαλιστικό σύστημα, οδηγεί τους ομογενείς σε χαμηλές συντάξεις (επιδόματα) που δεν καλύπτουν ούτε τις στοιχειώδεις ανάγκες διαβίωσης αλλά παράλληλα και σε άνιση μεταχείριση και σε πολύ μεγάλες ανισότητες συγκριτικά με τους Έλληνες εργαζομένους που συνταξιοδοτούνται με βάση τα χρόνια εργασίας και τις συντάξιμες αποδοχές τους. Οι Βορειοηπειρώτες που έχουν συνείδηση της εθνικότητας και ελληνικότητας και επαναπατρίστηκαν στη χώρα μας από το 1991, σύμφωνα με την από 21/1/2020 σχετική γνωμοδότηση του **Συνηγόρου του Πολίτη** που κρίνει δίκαια τα αιτήματά τους, πέραν των άλλων, αντιμετωπίζουν μεγάλα προβλήματα απόδειξης της νομιμότητας της διαμονής και εργασίας, λόγω των κενών της νομοθεσίας και των αντιφάσεων των διοικητικών πρακτικών καθ' όλη τη διάρκεια της δεκαετίας του '90, καθόσον ο χρόνος ασφάλισης σε Φορείς που στη συνέχεια εντάχθηκαν στον ΕΦΚΑ δεν αποτελεί αμάχητο τεκμήριο μόνιμης διαμονής στη χώρα μας. Για το προηγούμενο διάστημα πριν από το 1998, που με ΚΥΑ καθιερώθηκε το Ειδικό Δελτίο ταυτότητας και εργασίας ομογενών καλούνται να προσκομίσουν σωρεία αποδεικτικών στοιχείων.

Το ΔΣ της ΠΣΕ στη συνεδρίασή του στις 20/7/2020 με ομόφωνη απόφασή του καλεί την Κυβέρνηση και τα αρμόδια Υπουργεία για την άμεση νομοθετική ρύθμιση και την τροποποίηση του άρθρου 7 του Ν.4387/2016 και την απάλειψη της άδικης και δυσμενούς προϋπόθεσης της 40 ετούς νόμιμης μόνιμης διαμονής στη χώρα μας των ομογενών Βορειοηπειρωτών, για τον υπολογισμό του τελικού ποσού της Εθνικής σύνταξης και την εξίσωσή τους με το ισχύον ασφαλιστικό καθεστώς των εργαζομένων και συνταξιούχων Ελλήνων».

Τα
πολιτιστικά
δρώμενα
του
Αυγούστου

Ν. ΜΑΚΡΗ – ΜΑΡΑΘΩΝΑΣ – ΡΑΦΗΝΑ - ΠΙΚΕΡΜΙ

Δημιουργική προσφορά 40 ετών της Αδελφότητας Ηπειρωτών

Από το 1980 όραμα, αλλά και μέλημα, της Αδελφότητας Ηπειρωτών Νέας Μάκρης, Μαραθώνα, Ραφήνας -Πικερμίου είναι η ανάπτυξη του πνεύματος της συναδέλφωσης και της αλληλεγγύης, της προώθησης δημιουργικών ιδεών και πρακτικών, την διατήρηση, προβολή και διάδοση της Ηπειρωτικής κουλτούρας, σκέψης και πολιτισμού.

Στόχος της Αδελφότητας είναι να εμφυσήσει στα μικρά παιδιά και στους νέους την αγάπη για την διαφύλαξη της Παράδοσης που έχουμε κληρονομήσει αλλά συνάμα και την ανάδειξη της ζώσας παράδοσης μέσα από τη διοργάνωση σημαντικών Πολιτιστικών εκδηλώσεων. Ο συνδυασμός της φαντασίας της νεολαίας μας και της εμπειρίας των μεγαλύτερων δίνει ένα πολύ δημιουργικό πολιτιστικό και κοινωνικό έργο. Με το πέρασμα του χρόνου το πάθος μας δυναμώνει και βρίσκει όλο και περισσότερους συνοδοιπόρους προς την ολοκλήρωση του Οράματος μας!

Οι δράσεις της Αδελφότητας είναι εστιασμένες σε τέσσερις πυλώνες

Α. Πνεύμα και πολιτισμός: Στον τομέα αυτόν γίνεται προσπάθεια να γίνει αναβίωση παραδοσιακών γεγονότων όπως ο **Ηπειρώτικος γάμος** και οι **Ηπειρώτισες Γυναίκες**.

Η Αδελφότητα έχει ιδρύσει ένα ιδιαίτερα δραστήριο χορευτικό σχολείο μικρών και μεγάλων φίλων, όπου διδάσκονται παραδοσιακοί χοροί απ' το **Ιωάννη Χαμαλτζή**. Το χορευτικό συμμετέχει με επιτυχία σε μεγάλες παραδοσιακές εκδηλώσεις και παραστάσεις.

Εδώ εντάσσονται και οι δύο Μεγάλες ετήσιες εκδηλώσεις που γίνονται στο κτήμα της Αδελφότητας: Τον Ιούνιο το **ΑΝΤΑΜΩΜΑ**, τον Οκτώβρη **Η ΓΙΟΡΤΗ ΤΟΥ ΤΣΙΠΟΥΡΟΥ**. Πάντα

τα γλέντια έχουν παραδοσιακά όργανα και το χορευτικό τμήμα με τις παραδοσιακές στολές του, ανοίγει τον χορό.

Η Αδελφότητα διοργανώνει συχνές εκδρομές πολιτιστικού και φυσιολατρικού ενδιαφέροντος, επισκέψεις σε αρχαιολογικούς χώρους καθώς και εκδηλώσεις λαογραφίας και πολιτισμού.

πηλό, την ζωγραφική, την κατασκευή καλλιτεχνικών δημιουργημάτων... Στον πυλώνα αυτό εντάσσουμε και την ανάπτυξη εκπαιδευτικών σεμιναρίων, καθώς και ιδιαίτερων διαλέξεων σε συνεργασία με άλλους φορείς, με προσκεκλημένους ιδιαίτερους επιστήμονες και θεματολογία που αφορά τους προβληματισμούς του σύγχρονου ανθρώπου.

Στιγμιότυπο απ' τα δημιουργικά σχολεία

Παραδοσιακός χορός με την παρουσία κομπανίας

Β. Δημιουργικά σχολεία. Η Αδελφότητα αναπτύσσει δημιουργικά εργαστήρια τέχνης με θέματα τον

Γίνεται όργωμα της γής και τα παιδιά διδάσκονται την φύτευση. Έρχονται σχολεία στο χώρο της Αδελ-

φότητας και παρουσία πάντα των δασκάλων τους και γεωπόνου, δείχνουν στα παιδιά την διαδικασία αυτήν τονίζοντας πόσο σημαντική είναι αυτή για την ζωή και την επιβίωσή μας.

Γ. Αθλητισμός: Η Αδελφότητα θεωρεί αυτόν τον πυλώνα πολύ σημαντικό για την ανάπτυξη της. Δημιούργησε με σημαντική εθελοντική εργασία από πολλούς ανθρώπους ένα μικρό γήπεδο ποδοσφαίρου, ένα γήπεδο μπάσκετ και μια μικρή παιδική χαρά για τους μικρούς φίλους. Τα παιδιά έχουν την δυνατότητα να αθλούνται, να γνωρίζονται, να συνεργάζονται. Ακόμα η Αδελφότητα συμμετέχει εθελοντικά σε μεγάλες και μικρές αθλητικές διοργανώσεις όπως ο Κλασσικός Μαραθώνιος.

Δ. Κοινωνικές δράσεις: Σε συνεργασία με την εκκλησία η Αδελφότητα παίρνει εθελοντικές πρωτοβουλίες για να βοηθήσει το τεράστιο έργο που επιτελεί. Είναι αρωγός αρωγοί σε σημαντικές προσπάθειες κοινωνικού έργου συλλέγοντας τρόφιμα και ότι άλλο ζητηθεί, για την Μονή Δουραχάνης, για την Κιβωτό του Κόσμου, για τα κοινωνικά παντοπωλεία των Δήμων μας, για τα τοπικά ιδρύματα Λύκειο και Παμμακάριστος.

Γλεντώντας, η Αδελφότητα καλεί τον κόσμο να συμμετάσχει με χαρά σε αυτή την προσφορά με το σύνθημα «φέρε μια τσάντα τρόφιμα και πες το και σε δύο φίλους σου». Προσφέρει στον κόσμο χειροποίητες Ηπειρώτικες Πίτες και Τσίπουρο, υπό τον ήχο πάντα παραδοσιακού κλαρίνου.

Τα μέλη της Αδελφότητας μας πάντα είναι πρόθυμα να συμμετέχουν εθελοντικά σε δράσεις άλλων φορέων.

Η επικοινωνία μπορεί να γίνει στο facebook <https://www.facebook.com/adelfotitaipiroton/> και στο e-mail adelfotita.ipiroton@gmail.com

«Η Ολυμπιάς» της Κύπρου

Η Πανηπειρωτική Συνομοσπονδία Ελλάδας με χαρά και υπερηφάνεια καλωσορίζει την ίδρυση της Αδελφότητας Ηπειρωτών Κύπρου «Η Ολυμπιάς». Εύχεται σε όλα τα μέλη υγεία, ευτυχία και δύναμη, ώστε να μεταλαμπαδεύσουν την Ηπειρωτική Παράδοση και εν γένει τον Ηπειρώτικο Πολιτισμό στους Κύπριους αδελφούς μας.

Η ψυχή του συλλόγου, ο αεικίνητος και «παθιασμένος εραστής» της Ηπείρου **Αργύρης Μπίστας** δήλωσε στην «Πανηπειρωτική»: «Ηπειρος και ξενιτιά. Δύο λέξεις σχεδόν ταυτόσημες. Δύο έννοιες άρρηκτα συνδεδεμένες. Ξενιτιά γνώρισε όλη η Ελλάδα αλλά την Ήπειρο κατά περιόδους κυριολεκτικά τη ρήμαξε! Η άπειρος χώρα της πέτρας και της άγονης γης δε μπορούσε να θρέψει τα παιδιά της. Τότε αυτά σμιλέψανε τη πέτρα, γίνανε άριστοι τεχνίτες, πρωτομάστορες και πή-

Διδασκαλία παραδοσιακών χορών

ραν τους δρόμους για τα ξένα. Οι Ηπειρώτες πιστοί πάντα στις παραδόσεις των προγόνων όπου και αν βρέθηκαν στο διάβα των αιώνων δεν λησμόνησαν ποτέ το τόπο τους. Οι μνήμες τους έγιναν βίωμα ακόμα και στις νεότερες γενιές μέσα από τις αφηγήσεις των παλαιότερων οδηγών στην συνέχιση αυτής της παράδοσης σε όλα τα μήκη και τα πλάτη του πλανήτη.

Άνθρωποι νέοι και χαμογελαστοί, του μόχθου, της ζωής και της καθημερινότητας βρέθηκαν στην Κύπρο και δημιούργησαν την Αδελφότητά Ηπειρωτών. Αυτό που ίσως ξεχωρίζει τους

ανθρώπους είναι η διάθεση σε εποχές δύσκολες να λειτουργήσουν στο πλαίσιο του «εμείς». Επίσης είναι η επιβεβαίωση ότι οι παρέες τελικά γράφουν ιστορία! Ο στόχος τους είναι να διασώσουν την παράδοση και τον πολιτισμό της Ηπείρου και να φέρνουν τους Ηπειρώτες και φίλους των Ηπειρωτών κοντά. Η Αδελφότητα πρέπει να προδίδει συλλογικότητα και αγάπη. Σκοπός της Αδελφότητας είναι η ανύψωση του πνευματικού και πολιτιστικού επιπέδου των μελών, η διαφύλαξη στοιχείων σχετικών με τα ήθη και τα έθιμα της Ηπείρου, η προβολή των λαϊκών παραδόσεων της

Ηπείρου καθώς επίσης και η προσπάθεια συμμετοχής στην επίλυση των προβλημάτων της περιοχής. Προφανώς σημαντικό ρόλο παίζει... η χημεία! Το κλίμα που έχουν καταφέρει να δημιουργήσουν στους Ηπειρώτες είναι κλίμα παρέας. Μαθαίνουν όλοι μαζί και έχουν εξαιρετική σχέση φιλίας, σεβασμού και αλληλοστήριξης. Αυτό όχι μόνον φαίνεται αλλά αποτελεί και τη μαγική συνταγή της επιτυχίας! Η Αδελφότητα βάζει στο επίκεντρο την παράδοση, την ιστορία της Ηπείρου αλλά κυρίως τις μνήμες των Ηπειρωτών που μένουν στην περιοχή, τις δυσκολίες που βρήκαν την ξενιτιά αλλά και τα συναισθήματα και επιθυμίες που θα ήθελαν να υλοποιήσουν. Στόχος τους είναι να προσφέρουν μέσα από την Αδελφότητα να μείνουν ζωντανές οι παραδόσεις της Ηπείρου».

Θερινός απολογισμός της Αδελφότητας Αγναντιτών

Ο απολογισμός της δράσης της Αδελφότητας Αγναντιτών για το φετινό καλοκαίρι ήταν ουσιαστικός και πολύπλευρος.

Όπως κάθε χρόνο έτσι και φέτος το Δ.Σ. της Αδελφότητας αποφάσισε να μην μείνει άπραγο και να αναλάβει να διοργανώσει τις καθιερωμένες καλοκαιρινές εκδηλώσεις. Με τις ιδιαίτερες συνθήκες της πανδημίας του κορωνοϊού να κυριαρχούν στη χώρα, κατέφεραν να υλοποιήσουν αρκετές δράσεις και ιδιαίτερα διοργάνωσαν δύο νέες ψυχαγωγικές-πολιτιστικές δραστηριότητες-παραστάσεις, Θέατρο Σκιών και Θερινό Κινηματογράφο.

Στα **αθλητικά δρώμενα** με ιδιαίτερο ζήλο οι μικροί φίλοι έδωσαν το παρόν με συμμετοχή 55 παιδιών ηλικίας 3-12 ετών. Στον **Τζούνιορ άθλο** συμμετείχαν περίπου 70 παιδιά-έφηβοι και άνδρες στο τουρνουά ποδοσφαίρου. Παράλληλα διοργανώθηκε «ράφτινγκ» στον Άραχθο όπου 50 περίπου άτομα.

Πολλά νέα παιδιά στις εκδηλώσεις

Αιμοδοσίες στις Αδελφότητες Αετόπετρας & Κυψέλης

Με αυξημένη κοινωνική ευαισθησία, αγάπη και εθελοντική προσφορά για την ανθρώπινη ζωή η Αδελφότητα Αετόπετρας Δωδώνης Ηπείρου οργάνωσε στις 27.7.2020 εθελοντική αιμοδοσία, προκειμένου να λειτουργήσει η «Αετοπετρίτικη Τράπεζα αίματος». Κάθε καλοκαίρι η Αδελφότητα Κυψέλης Άρτας οργανώνει εθελοντική αιμοδοσία.

Η ΠΣΕ νιώθει υπερήφανη γιατί τέτοιες ενέργειες, πέρα από την ανθρωπιστική προσφορά, καταξιώνουν και προωθούν τον ηπειρώτικο πολιτισμό που κυριαρχείται από την προσφορά στον συνάνθρωπο.

Με γνώμονα την δημόσια υγεία και την πρόληψη της διασποράς του κορωνοϊού η Αδελφότητα Αετόπετρας έλαβε όλα τα κατάλληλα μέτρα καταγράφοντας τους συμμετέχοντες, παρέχοντας τους αντισηπτική προστασία και μοιράζοντας στις ευπαθείς ομάδες και όχι μόνο υφασμάτινες μάσκες.

Η συμμετοχή ήταν καθολική και οι εντυπώσεις ήταν παραπάνω από ικανοποιητικές.

Θεσμός στην Κυψέλη

Η εθελοντική αιμοδοσία που οργανώνει κάθε καλοκαίρι η Αδελφότητα Κυψέλης Άρτας έγινε πλέον θεσμός.

Ο Χωσεψίτης Γιάνης Καραμπούλας έγραψε για αυτή την κοινωνική προσφορά: «Οι συγχωριανοί μας, μέλη της Αδελφότητας Κυψελιωτών Άρτας "Ο Άγιος Γεώργιος", από την πρώτη στιγμή της λειτουργίας της είχαν τη διάθεση της ανιδιοτελούς προσφοράς με αυξημένο το αίσθημα ευθύνης και ευαισθησίας απέναντι στην κοινωνία και τον συνάνθρωπο. Πέρα από τις άλλες δραστηριότητες, προς το τέλος της δεκαετίας του 1990, αποφάσισαν να δημιουργήσουν Τράπεζα Αίματος προκειμένου να καλύψουν τις ανάγκες σε αίμα των συγχωριανών, που ήταν

πάγιες και διαρκείς. Η αιμοδοσία ήταν μία ακόμη πτυχή της πολυδιάστατης κοινωνικής δραστηριότητας και προσφοράς της Αδελφότητας στους συνανθρώπους μας. Με τη βοήθεια του συγχωριανού μας κ. Ελευθερίου Φλούδα, που ήταν Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου του Γενικού Νοσοκομείου Άρτας, υλοποίησαν την ιδέα δημιουργώντας στο Νοσοκομείο την Τράπεζα Αίματος.

Έτσι κάθε καλοκαίρι, λίγες μέρες πριν το πανηγύρι του Πατροκοσμά, που σχεδόν όλοι οι Κυψελιώτες βρίσκονταν στο χωριό στο μεγάλο καλοκαιρινό αντάμωμα, έδιναν αίμα, μιας και ο εθελοντισμός και η προσφορά στον συνάνθρωπο ήταν απόλυτα ταιριαστά με την κουλτούρα τους. Αυτό συνεχίστηκε ανελλιπώς για 30 χρόνια και μέχρι σήμερα. Δεν αρκέστηκαν όμως μόνο σ' αυτό. Παράλληλα καθ' όλη τη διάρκεια του έτους οι συγχωριανοί μας πρόσφεραν αίμα σε όποιο νοσοκομείο της χώρας μπορούσαν. Έτσι όσοι το χρειάστηκαν, και δεν ήταν λίγοι, εξυπηρετήθηκαν από την Τράπεζα της Αδελφότητας και επωφεληθήκαν από αυτόν τον κοινωνικό θεσμό. Η συνεχής, υπεύθυνη και εθελοντική προσφορά των συγχωριανών έχει σώσει μέχρι σήμερα πολλές ζωές.

Υπεύθυνοι και διαχειριστές της Τράπεζας Αίματος για όλα αυτά τα χρόνια από την Αδελφότητα Κυψελιωτών Άρτας "Ο Άγιος Γεώργιος" ήταν ο κ. Βασίλειος Κουτσοπάνος και από τον Σύλλογο Κυψελιωτών Αθήνας "Ο Άγιος Κοσμάς" ο κ. Βασίλειος Αγγέλης. Τους ευχαριστούμε θερμά. Η δημιουργία της Τράπεζας Αίματος ενίσχυσε το πνεύμα αλληλεγγύης και εθελοντικής προσφοράς στα μέλη της Αδελφότητας και του Συλλόγου και υπήρξε ελπιδοφόρο μήνυμα πως καθένας μας μπορεί και πρέπει να γίνει αιμοδότης και να σώζει ζωές».

Η αιμοδοσία της Αετόπετρας

Η αιμοδοσία στην Κυψέλη

Δράση μέσα στην πανδημία

Η Αδελφότητα Αμμοτοπιτών Άρτας «Οι Άγιοι Ανάργυροι» έστειλε την παρακάτω ενημερωτική επιστολή:

«Αγαπητοί Πατριώτες και μέλη της Πανηπειρωτικής»,

Με ιδιαίτερη χαρά και τιμή, αποδεχόμεστε την πρόσκληση σας να μοιραστούμε τη δράση μας μέσω της εφημερίδας σας με τα υπόλοιπα μέλη. Η Αδελφότητα Αμμοτοπιτών Άρτας οι «Άγιοι Ανάργυροι», στα περιορισμένα πλαίσια δράσης της, λόγω των συνθηκών της πανδημίας Covid-19, έχει να παρουσιάσει τα εξής:

Μεσα στο καλοκαίρι έγιναν οι απαιτούμενες ενέργειες για να κυκλοφορήσει εφημερίδα με τα νέα του Αμμοτόπου σε ηλεκτρονική μορφή πρωτίστως, και σε δεύτερη φάση και σε έντυπη μορφή. Η ιστοσελίδα που θα φιλοξενήσει την ηλεκτρονική εφημερίδα θα είναι έτοιμη στα μέσα Οκτώβρη. Έχουν γίνει όλες οι απαιτούμενες ενέργειες και έχουν συγκεντρωθεί τα υλικά, προκειμένου να προχωρήσουμε σε ανακατασκευή μέρους της κεντρικής πλατείας του Αμμοτόπου. Δόθηκαν χρήματα μέσα στους καλοκαιρινούς μήνες για την Ακαδημία Ποδοσφαίρου Παίδων του χωριού για να καλύψουμε μέρος των αναγκών της ομάδας. Είχε προγραμματιστεί εκδρομή μαζί με work shop με φοιτητές της Σχολής Καλών Τεχνών, που λόγω κορωνοϊού, αναγκαστήκαμε να το αναβάλουμε προς το παρόν, αλλά είναι στα άμεσα σχέδια μας, όταν μας το επιτρέψουν οι συνθήκες. Προετοιμάσαμε την καθιερωμένη αρτοκλασία την ημέρα του εορτασμού των "Αγίων Αναργύρων", τηρώντας όλα τα μέτρα ασφαλείας».

Το ΔΣ της Αδελφότητας Αμμοτοπιτών

Χορευτικά με κάθε προφύλαξη σε Άγιο Δημήτριο & Ηλιούπολη

Διδασκαλία χορού στην Ηλιούπολη

Με όλα τα μέτρα προφύλαξης και με χαρακτηριστική σχολαστικότητα άρχισαν να λειτουργούν τα χορευτικά τμήματα από πολλές Αδελφότητες-Σωματεία. Ευχή και ελπίδα είναι να λειτουργήσουν ουσιαστικά και σύντομα να επανέλθουμε όλοι σε μια ομαλή κατάσταση με ουσιαστική και αποδοτική πολιτιστική δημιουργία.

Η Λίλιαν Παπαδοπούλου, πρόεδρος της Ένωσης Ηπειρωτών Αγίου Δημητρίου Αττικής «Το Κούγκι» έστειλε προς τα μέλη της Ένωσης την παρακάτω επιστολή:

«Αγαπητά μας μέλη και φίλοι του Συλλόγου μας,

Λόγω της αύξησης των κρουσμάτων του κορωνοϊού στην Αττική και του μεγάλου κινδύνου διασποράς του, το Δ.Σ. του Συλλόγου μας έκρινε σκόπιμο για την προστασία των μελών του, η οποία προέχει, να αναστείλει προσωρινά την έναρξη των Χορευτικών τμημάτων, η οποία είχε προγραμματιστεί για τη Δευτέρα 5 Οκτωβρίου 2020.

Ο Σύλλογός μας όμως, ήδη έχει λάβει όλα τα προστατευτικά μέτρα. Έχει γίνει απολύμανση του χώρου, υπάρχει διαθέσιμο αντισηπτικό

Η αίθουσα στο «Κούγκι»

διάλυμα, ενημερωτικές αφίσες, έχουμε οριοθετήσει συγκεκριμένες θέσεις για τους χορευτές μας τηρώντας τις αποστάσεις, έχουν ήδη γίνει οι χορευτικές ομάδες με συγκεκριμένο αριθμό συμμετεχόντων στο κάθε μάθημα και συνεχίζονται οι εγγραφές των νέων μελών, θα γίνεται θερμομέτρηση στους συμμετέχοντες, έχουν ενημερωθεί τα μέλη μας για τα μέτρα πρόληψης και προστασίας της υγείας τους από τον Covid-19 και αναμένουμε τις οδηγίες του ΕΟΔΥ και της Πολιτικής Προστασίας για να ξεκινήσουμε και πάλι τις δραστηριότητές μας και το πολιτιστικό μας έργο».

Ο Ηπειρώτικος Σύλλογος Ηλιούπολης έδωσε στη δημοσιότητα ανακοίνωση με έντονο χιούμορ: «Συγκροτήσαμε μικρά τμήματα ... Κρατάμε τις απαραίτητες αποστάσεις... Τηρούμε όλα όσα μας συμβουλεύουν οι ειδικοί ώστε να νιώθουμε και να είμαστε όλοι ασφαλείς... Διάθεση για χορό έχουμε... Το μόνο που μένει είναι να έχουμε όλοι υπομονή... Θα περάσει και αυτό... Θα ξαναδώσουμε τα χέρια...

Σας περιμένουμε!»

Ήπειρος, πατρίδα των ευεργετών

Το Γραφείο Τύπου της ΠΣΕ εξέδωσε την παρακάτω ανακοίνωση:

«Η 30ή Σεπτεμβρίου κάθε έτους καθιερώθηκε ως ημέρα Εθνικής Μνήμης των Εθνικών Ευεργετών. Η ημέρα αυτή είναι ιδιαίτερη για όλη την Ήπειρο, αφού η έννοια της εθνικής ευεργεσίας κυριολεκτείται από τα δείγματα μεγαλοψυχίας, γενναιοδωρίας, αλtruισμού, αυτοθυσίας και εθνικής συνεισφοράς που επέδειξαν οι Ηπειρώτες – Εθνικοί Ευεργέτες. Με την παρουσία μεγάλων ανδρών-Ηπειρωτών έγιναν πλείστα κοινωνοφελή ιδρύματα στην Αθήνα τα οποία υπηρετούν εθνικούς και πολιτιστικούς σκοπούς.

Οι Ηπειρώτες Εθνικοί Ευεργέτες, τα ξενιτεμένα αυτά παιδιά της Ηπείρου, στάθηκαν πάντοτε αρωγοί στο έθνος τους και παντού σ' όλο τον κόσμο, όπου κι αν ήταν, «είχαν κλείσει μέσα στην ψυχή τους την πατρίδα». Στους δύσκολους καιρούς βοήθησαν το Έθνος να σταθεί στα πόδια του. Πολλά έργα ευεργετών δεσπόζουν στον Ελληνικό χώρο δείχνοντας τον ψυχικό πλούτο και τα ευγενή αισθήματα καθώς και την αμέριστη αγάπη των ηπειρωτών – ευεργετών. Τρανή απόδειξη πως η ελληνική-ηπειρωτική ψυχή, και για πολλούς άλλους λόγους, μεγαλούργησε ανά τους αιώνες επιδεικνύοντας δείγματα μεγαλοψυχίας και εθνικής ευποποποίησης. Αρετές που εν τοις πράγμασι οι εθνικοί ευεργέτες καθιέρωσαν και κληροδότησαν στις επόμενες γενιές.

Η Ήπειρος στην ουσία είναι η πατρίδα των ευεργετών. Το άγονο και κακοτράχαλο ηπειρωτικό έδαφος πότισε πάντοτε το «ίαμα» της ευεργεσίας. Και έτσι φύτρωσε, βλάστησε και καρποφόρησε το δέντρο της προσφοράς και της συνδρομής στην πατρίδα. Ευεργέτες και δάσκαλοι, έκτισαν, δίδαξαν και φωτίσαν λαμπρά μυαλά, γεμάτα αγώνα και προκοπή. Γι' αυτό δημιουργήθηκε η μεγάλη πνευματική και ανανεωτική κίνηση που στην ουσία λειτούργησε ως προάγγελος της νεοελληνικής αναγέννησης και προετοίμασε τον αγώνα για την απελευθέρωση. Τα κληροδοτήματα των Ηπειρωτών, τα εθνικά αυτά ευεργετήματα έχουν πάρει πανελλήνιο χαρακτήρα και

Δύο εμβληματικές δωρεές. Αριστερά η Ακαδημία Αθηνών, δώρο του Μεγάλου Βορειοηπειρώτη από τη Μοσχόπολη της Β.Η., Σίμωνος Σίνα (Φωτ.:Σπύρος Μπενέκος). Δεξιά: Το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο (Ε.Μ.Π.), που πήρε αυτό το όνομα προς τιμή των μεγάλων ευεργετών Γεωργίου Αβέρωφ, Νικολάου Στουρνάρη, Ελένης Τσοτίσα και Μιχαήλ Τσοτίσα, των οποίων η γενέτειρα, το Μέτσοβο, Εγκαταστάθηκε το 1873 σε συγκρότημα κτιρίων στο κέντρο της πρωτεύουσας, στα μισοτελειωμένα, ακόμη, κτίρια της οδού Πατησίων.

διδάσκουν αξίες και ιδανικά. Είναι στοιχεία της εθνικής μας κληρονομιάς και γι' αυτό ανήκουν σ' όλους τους Έλληνες, δεν εντάσσονται, «στα υπό εκμετάλλευση» και, φυσικά, δεν είναι δυνατόν να τα διαχειριστούν ιδιωτικά συμφέροντα.

Η Πανηπειρωτική Συνομοσπονδία Ελλάδας, η κορυφαία οργάνωση των απόδημων Ηπειρωτών που αριθμεί στις τάξεις της τετρακόσια εβδομήντα έξι (476) Σωματεία Ηπειρωτών, είναι ο μέγας θεματοφύλακας της Ηπειρωτικής παράδοσης και του Ηπειρωτικού πολιτισμού. Αυτόν τον πολιτισμό στον οποίο συμπεριλαμβάνονται και τα εθνικά ευεργετήματα υπηρετεί και προστατίζει και θα αγωνιστεί, όπως έκανε και παλιότερα, για την αποτροπή τυχόν μετατροπής

τους σε «εμπορικά προϊόντα» και ως εκ τούτου της διαχείρισής τους από ιδιωτικά συμφέροντα.

Με απόφαση του ΔΣ θα συγκροτηθεί επιτροπή για τα κληροδοτήματα. Η επιτροπή αυτή θα έχει ως αντικείμενο τη μελέτη και τη διατύπωση προτάσεων προκειμένου η διαχείριση των Εθνικών Κληροδοτημάτων να γίνεται από πρόσωπα και σύμφωνα με τη βούληση των διαθετών. Η προσπάθεια αυτή είναι συνέχεια του μεγάλου αγώνα που διεξάγει η ΠΣΕ, αφού οι Ηπειρώτες ως κληρονόμοι του μέγιστου αγαθού που κληρονόμησαν, της εθνικής και τοπικής ευεργεσίας, το οποίο είναι και υλικό αγαθό και ηθικοπολιτισμικό, θα πρέπει να προστατεύουν τα Ηπειρωτικά Κληροδοτήματα».

Βελτίωση και αξιοποίηση του Πνευματικού Κέντρου Ηπειρωτών

Η Πανηπειρωτική Συνομοσπονδία Ελλάδας (ΠΣΕ) διαθέτει στα γραφεία της, στο κέντρο της Αθήνας, μια μεγάλη αίθουσα εκδηλώσεων: Το Πνευματικό Κέντρο Ηπειρωτών. Αρκετοί Ηπειρώτες έχουν βρεθεί σ' αυτό είτε για συνελεύσεις ή σε εκδηλώσεις της ΠΣΕ και των συλλόγων-αδελφοτήτων που είναι μέλη της Συνομοσπονδίας.

Υπάρχει ανάγκη συντήρησης και επισκευών της αίθουσας και των υποδομών (και αντικατάστασης όπου αυτό δεν είναι

Του Κώστα Λιάγκου
Εφόρου Πνευματικού Κέντρου

δυνατό) ώστε να συνεχίσει να εξυπηρετεί τις ανάγκες των απόδημων Ηπειρωτών. Τέτοιες εργασίες δεν έχουν εκτελεστεί στο χώρο εδώ και πολλά χρόνια.

Το ΔΣ της ΠΣΕ εξετάζοντας τη δυνατότητα για ακόμα καλύτερη και μεγαλύτερη αξιοποίηση της αίθουσας, και συνολικά των γραφείων, εκτίμησε ότι με την ευκαιρία των εργασιών που είναι άμεσα αναγκαίες μπορούν να προγραμματιστούν, με προοπτική σταδιακής υλοποίησής τους, και μια σειρά από εργασίες βελτίωσης, εκσυγχρονισμού και αναβάθμισης του κτιρίου, των υποδομών και των υπηρεσιών που προσφέρονται στους συμπατριώτες μας.

Ο σχεδιασμός που αποφασίστηκε θα κινείται στις κύριες κατευθύνσεις:

Ενεργειακή αναβάθμιση του κτιρίου που θα φέρει μείωση του κόστους λειτουργίας

Αλλαγές στις μικρές αίθουσες και βοηθητικούς χώρους ώστε να μπορέσουν να φιλοξενηθούν λειτουργίες που σήμερα δεν υφίστανται (πχ βιβλιοθήκη – αναγνωστήριο)

Ψηφιοποίηση του αρχείου της Πανηπειρωτικής, έντυπου και οπτικοακουστικού, με προοπτική τη διαδικτυακή αξιοποίηση – προβολή του.

Οι απόδημοι Ηπειρώτες και φίλοι της Ηπείρου κατ' επανάληψη έχουν δείξει την αγάπη τους προς την ΠΣΕ με εθελοντική προσφορά και ευεργεσίες πολλών μορφών.

Το ΔΣ της ΠΣΕ απευθύνει κάλεσμα στους συλλόγους και τις αδελφότητες μέλη της Συνομοσπονδίας, και μέσω αυτών σε όλους του απόδημους Ηπειρώτες και τους φίλους της Ηπείρου, να συμβάλουν είτε με εθελοντική προσφορά εργασίας ή υλικών είτε δίνοντας καλύτερες τιμές.

Παραθέτουμε έναν ενδεικτικό κατάλογο ειδικοτήτων και υλικών που είναι απαραίτητα. (Λεπτομερείς κατάλογοι είναι διαθέσιμοι στη γραμματεία της Πανηπειρωτικής. Όσοι συμπατριώτες και φίλοι ενδιαφέρονται να συμβάλουν μπορούν να επικοινωνούν τις πρωινές ώρες στα τηλέφωνα της ΠΣΕ: 210 3243822 και 210 3241137 ή στο e-mail: info@panepirotiki.com για να ενημερώνονται για τον πλήρη κατάλογο και για όποιες άλλες πληροφορίες).

Α. Τεχνίτες: Υδραυλικοί, μαραγκοί, ελαιοχρωματιστές, ηλεκτρολόγοι, γυψοσανιδάδες, αλουμιναδές, πλακάδες, τεχνικοί μονώσεων, συντηρητές κλιματιστικών.

Β. Υλικά: Χρώματα, κουρτίνες ή στόρια, τζαμένιες πόρτες για τις βιβλιοθήκες, υλικά μόνωσης ταρτσών, video projector, υπολογιστές και λοιπά είδη πληροφορικής, καλώδια ήχου και εικόνας.

Γ. Για την οργάνωση, καταγραφή και ψηφιοποίηση του αρχείου: Χειριστές υπολογιστών, κατά προτίμηση με γραμματειακή εμπειρία ή/και εμπειρία σε ψηφιοποίηση εγγράφων, διαχειριστές ή προγραμματιστές ιστοσελίδων, κατά προτίμηση με εμπειρία σε CMS (Content Management Systems). Η συμμετοχή - βοήθεια βιβλιοθηκονόμου είναι επίσης σημαντική.

Η Πανηπειρωτική καλεί επίσης του Ηπειρώτες και τους φίλους της Ηπείρου να συμβάλουν και όσον αφορά πάντα υλικά και αναλώσιμα, όπως υλικά καθαριότητας, ήδη γραφείου κλπ.

Γολγοθάς η στέγαση των φοιτητών

Πρωτοβουλίες για την αντιμετώπιση του στεγαστικού προβλήματος των Ηπειρωτών φοιτητών και σπουδαστών θα αναλάβει η ΠΣΕ, όπως αναφέρει σε ανακοίνωσή του το Γραφείο Τύπου.

Ολόκληρη ανακοίνωση έχει ως εξής:Κάθε χρόνο, αυτές τις ημέρες χιλιάδες οικογένειες από την Ήπειρο (όπως σε όλη τη χώρα) αναζητούν σπίτι για τους νεοεισαχθέντες στα ΑΕΙ της χώρας μας. Η αναζήτηση αυτή είναι ένας αληθινός Γολγοθάς, αφού το πρόβλημα της στέγασης είναι σήμερα οξύμωμο, όσο ποτέ.

Η έλλειψη Φοιτητικών Εστιών και τα απρόσιτα ενοίκια αναγκάζουν τους

γονείς να υποβληθούν σε έναν δυσβάστακτο αγώνα προκειμένου να ανταποκριθούν στις ανάγκες αυτές. Εκαιτοντάδες όμως φοιτητές αδυνατούν να ανταποκριθούν στο υψηλό κόστος και έτσι κινδυνεύουν επιστρέψουν και να εγκαταλείψουν κάθε ιδέα και σκέψη για σπουδές.

Η ΠΣΕ στέκεται αρωγός στις Ηπειρωτικές οικογένειες που πρέπει να ενισχυθούν με άμεσα μέτρα για να αντιμετωπίσουν το δυσεπίλυτο αυτό πρόβλημα. Αδήριτη καθίσταται η ανάγκη όλοι οι φοιτητές/τριες που σπουδάζουν μακριά από το σπίτι τους να λάβουν στεγαστικό επίδομα, να ενταχθούν στο κοινωνικό τιμολόγιο της

ΔΕΗ και να τύχουν απαλλαγής από δημοτικά τέλη.

Βέβαια το πρόβλημα θα λυθεί με την ανέγερση σύγχρονων εστιών, τον εκσυγχρονισμό των υπάρχουσών, χωρίς τυχόν επιβάρυνση των φοιτητών. Καλούμε τις αδελφότητες των Ηπειρωτών, τους συλλόγους, τις Ομοσπονδίες μας να βοηθήσουν, όσο είναι δυνατόν τα παιδιά-φοιτητές από την Ήπειρο και ιδιαίτερα τους πρωτοετείς φοιτητές/τριες.

Το ΔΣ της Πανηπειρωτικής Συνομοσπονδίας Ελλάδας θα προβεί σε κάθε δυνατή ενέργεια, θα υποβάλλει υπομνήματα προς τους αρμόδιους φορείς και θα αιτήσει λύση στο σοβαρό αυτό πρόβλημα.»

Το Ναζιστικό έγκλημα στην Παραμυθιά

Στις 29 Σεπτεμβρίου 1943 διαπράχθηκε ένα από τα σοβαρότερα και ειδεχθέστερα εγκλήματα από τους φασίστες Γερμανούς εισβολείς. Τα Γερμανικά στρατεύματα κατοχής εκτέλεσαν 49 Προκρίτους της Παραμυθιάς.

Τέτοια αποτρόπαια εγκλήματα δεν διαγράφονται από τη μνήμη της ανθρωπότητας και γίνονται αιτία συνείδησης πως ο φασισμός με οποιαδήποτε μορφή και αν εμφανίζεται και δρα είναι εγκληματογόνος και το χρέος μας οδηγεί να σφυρηλατήσουμε εναντίον του αντιστασιακή συνείδηση.

Η ΠΣΕ πιστή στο πνεύμα της αντίστασης κατά του φασισμού ήδη στο παρελθόν κατέγραψε και ανέδειξε με ψηφιακό δίσκο τα εγκλήματα των Ναζί στην Ήπειρο και τώρα επεξεργάζεται ένα τεράστιο υλικό για τα μαρτυρικά χωριά της Ηπείρου προκειμένου να συνθέσει ένα δεύτερο cd. Και να

Το μνημείο προκρίτων (Φωτ.: Αλέξης Τσέκας)

αποδείξει πως « η τραγική σελίδα που γράφτηκε στα χωριά της Ηπείρου αδυνατεί να την αντέξει ο ανθρωπίνος νους και δεν μπορεί να τη συγχωρήσει η παγκόσμια ιστορία. Καμία συγγνώμη δεν είναι αρκετή και κανένα ελαφρυντικό δεν υπάρχει».

Χρέος μας ο αγώνας κατά του φασισμού με οποιαδήποτε νεότευκτη μορφή κι αν εμφανίζεται.

ΓΙΑΝΝΕΝΑ: Αλληλεγγύη με ηπειρώτικα γυρίσματα

Το Εργατικό Κέντρο Ιωαννίνων (ΕΚΙ) και τα σωματεία της δύναμής του οργάνωσαν με μεγάλη επιτυχία εκδήλωση αλληλεγγύης με παραδοσιακή ηπειρώτικη μουσική στην κεντρική πλατεία της πόλης το βράδι της 27ης Αυγούστου 2020. Την εκδήλωση στήριξε το Σωματείο Μουσικών «Η Αλληλοβοήθεια» νομού Ιωαννίνων, απαιτώντας άμεσα μέτρα για την επιβίωση των μουσικών, που τους τελευταίους έξι μήνες έχουν οδηγηθεί στη φτώχεια, καθώς σταμάτησαν τα πανηγύρια και οι γιορτές, ενώ οι γάμοι γίνονται χωρίς λαϊκούς οργανοπαίχτες.

Οι διοργανωτές με μία υποδειγματική οργάνωση του χώρου διασφάλισαν την τήρηση όλων των υγειονομικών μέτρων για την προφύλαξη της υγείας. Η κεντρική πλατεία ήταν χωρισμένη σε τμήματα με τραπέζια, στα οποία είχαν τοποθετηθεί μπουκαλάκια με αντισηπτικό. Όσοι εισέρχονταν στο χώρο έπαιρναν δωρεάν μάσκα μιας χρήσης. Οι διοργανωτές αντί για τη λειτουργία μπαρ σέρβιραν όλους τους συμμετέχοντες αποτρέποντας οποιονδήποτε συγχρωτισμό. «Η συνεργασία του εργατόκοσμου στην τήρηση των μέτρων ήταν υποδειγματική αποδεικνύοντας ότι όταν λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα χωρίς να μεταφέρεται η ευθύνη στον καθένα ατομικά, όπως επανειλημμένα πράττει η κυβέρνηση όλους αυτούς τους μήνες, μπορούν να πραγματοποιηθούν οργανωμένες, πειθαρχημένες εκδηλώσεις, να μην μπει κανένα φρένο στην κοινωνική, συνδικαλιστική ζωή του τόπου» επισημαίνει το ΕΚΙ σε ανάρτησή του.

Η εκδήλωση άνοιξε με χαιρετισμό από την **Αντιγόνη Μυλωνά**, εκπαιδευτικό των λαϊκών μαθημάτων, και στη συνέχεια μίλησε ο πρόεδρος του ΕΚΙ **Νίκος Έξαρχος**.

Παρουσιάστηκε αφιέρωμα, που ετοίμασαν οι εκπαιδευτικοί των λαϊκών μαθημάτων, στην Ηπειρωτική παραδοσιακή μουσική με τη συμμετοχή δεκάδων μελών ηπειρωτικών μουσικών σχημάτων. Αναδείχτηκαν τα χαρακτηριστικά της παραδοσιακής μουσικής των γεωγραφικών πε-

ριοχών της Ηπείρου και η συνεισφορά μεγάλων μουσικών οικογενειών στη νεότερη ιστορία.

Κλαρίνο στην εκδήλωση έπαιξαν οι: **Βασίλης Παπαγεωργίου, Νί-**

*Το ΕΚΙ, εκτός απ' την εκδήλωση αλληλεγγύης, έχει καθημερινές παρεμβάσεις στα μείζονα θέματα της περιόδου: Στις 16.9.2020 έκανε παράσταση στο υποκατάστημα της

Η πλατεία ήταν γεμάτη από κόσμο (κάτω) και ένα απ' τα συγκροτήματα (πάνω)

κος Χαλκιάς, Κώστας Κακός και Φώτης Ζαφείρης. Τραγουδούσαν οι: **Κώστας Τζίμας, Σάββας Σιάτρας, Φώτης Παπαζήκος, Βαγγέλης Νούσης, Μάκης Ζούμπας και Θοδωρής Ευαγγέλου.** Έπαιξαν βιολί ο **Γιώργος Γκόγκος** και ο **Κώστας Κωσταγιώργος**, λαούτο ο **Γιάννης Διαμάντης** και ο **Θανάσης Κολλάς** και ντέφι ο **Γιώργος Ζούμπας, Διονύσης Ζώης, Παύλος Λαζοκίσιος και Κώστας Σιάτρας.**

Τα έσοδα της εκδήλωσης, όπως και τα προηγούμενα έξι χρόνια, θα διατεθούν για τα λαϊκά μαθήματα Αλληλεγγύης και για τη δράση των πρωτοβάθμιων σωματείων.

Εθνικής Τράπεζας και αποτράπηκε ο πλειστηριασμός οφειλέτη για την πρώτη κατοικία. Στήριξε την κινητοποίηση στην Περιφέρεια (17.9.2020) των εκπαιδευτικών, γονιών και σχολικών καθαριστριών που ζήτησαν μέτρα για τη διασφάλιση της υγείας στα σχολεία (17.9.2020) και τη διαμαρτυρία Ένωσης Υπαλλήλων Επισιτισμού και Τουριστικών Επαγγελματιών νομού Ιωαννίνων στην Περιφέρεια (22.9.2020) για το θάνατο του 18χρονου ντελιβερά στην Άρτα. Το ΕΚΙ φιλοξένησε στα γραφεία του την εθελοντική αιμοδοσία (15.9.2020) του Συνδικάτου Οικοδόμων Ιωαννίνων.

«Μην δολοφονείτε την παράδοση!»

Το πανηγύρι δεν είναι ένα απλό γλεντοκόπημα, μια βραδιά «εις υγείαν». Τα πανηγύρια για τον Ηπειρώτη γίνονται μνημονικά ξωκλήσια, αφού σ' αυτά-με χορό και με τραγουδι-αποτυπώνονται ο καημός, η ψυχή, τα βάσανα, η φτώχεια, ο αγώνας, η προκοπή, οι σχέσεις, ο ξενιτεμός, ο ερχομός, οι χαρές κι οι λύπες...

Κι όλα αυτά συνυπάρχουν μαζί με την ηπειρώτικη ψυχή στα πανηγύρια και συμφύρονται σε μια μαγική σκηνή με πρωταγωνιστές όλους τους «μάγους»-μουσικούς μας, που απλόχερα όλο το βράδυ μας κερνούν τη μουσική τους, φωτίζοντας κάθε κρυφή κι αθέατη γωνιά της παραδοσιακής ηπειρώτικης πανδαισίας. «Χίλιων λογίων μουσικές, χίλιων εικόνων πινελιές».

Οι λαϊκοί μουσικοί, οι πρωταγωνιστές. Τραγουδούν, πονούν και εκφράζουν τους καημούς του Ηπειρώτη, υμνούν τη λεβεντιά και ζωγραφίζουν μουσικά την ομορφιά της περδικομάτας, της φεγγαροστόλιστης και φεγγαροπλούμιστης κοπελιάς.

Ζουν πραγματικά κάθε μουσική σκηνή, ταυτίζονται με τον χορευτή, ακολουθώντας τα χορευτικά βήματά του και τον οδηγούν στην κάθαρση που παρέχει η δημοτική μελωδία.

Με αυτόν τον τρόπο γίνονται σκαπανείς-δημιουργοί του λαϊκού μας πολιτισμού, προστάτες-θεματοφύλακες της μουσικής μας παράδοσης. Θερμοπύλες φυλάνει!!!

Αυτή την παρακαταθήκη, φρονώ ότι όχι μόνο πρέπει να τη διατηρήσουμε, αλλά και να τη μεταλαμπαδεύσουμε στους νέους μας. Γιατί; Γιατί απλούστατα έτσι δίνουμε απάντηση στον άκρατο, παγκοσμιοποιημένο-κλωνοποιημένο θα έλεγε κάποιος-, τρόπο ψυχαγωγίας και στην αχαλίνωτη, χωρίς ταυτότητα και ιδιοπροσωπία παραδοσιακή ισοπέδωση.

Με ποιους; Μα φυσικά με τους μουσικούς μας. Μην τους σκοτώσουμε. Ο λαϊκός πολιτισμός, η λαϊκή ψυχή μας τους έχει ανάγκη... **Αλλοιώς δολοφονείται η παράδοση!**

**Χρήστος Τούμπουρος,
Έφορος Τύπου της ΠΣΕ**

«Η αγάπη για την Πέρδικα μας ενώνει»

Μια ζεστή κουβέντα του Χρήστου Τούμπουρου με τον Αθανάσιο Πάμπολλα, πρόεδρο της Αδελφότητας Απόδημων Περδικιωτών Θεσπρωτίας «ο Άγιος Αθανάσιος»

«Θέλω να εκφράσω τα θερμά συγχαρητήρια για την επανέκδοση της εφημερίδας «Πανηπειρωτική» και τον εμπλουτισμό της ιστοσελίδας <http://www.panepirotiki.com/index.php>, με τα έντυπα που εκδίδουν οι Αδελφότητες και οι Σύλλογοι, μέλη της ΠΣΕ» ήταν η αρχή της συζήτησης με τον Αθανάσιο Πάμπολλα.

«Θέλω να εκφράσω τα θερμά συγχαρητήρια για την επανέκδοση της εφημερίδας «Πανηπειρωτική» και τον εμπλουτισμό της ιστοσελίδας <http://www.panepirotiki.com/index.php>, με τα έντυπα που εκδίδουν οι Αδελφότητες και οι Σύλλογοι, μέλη της ΠΣΕ» ήταν η αρχή της συζήτησης με τον Αθανάσιο Πάμπολλα.

-Ποιά είναι η ταυτότητα της Αδελφότητάς σας;

Η Αδελφότητα Απόδημων Περδικιωτών Θεσπρωτίας «ο Άγιος Αθανάσιος» ιδρύθηκε το 1977, από μια ομάδα ονειροπόλων απόδημων Περδικιωτών της Αττικής, με σκοπό την πνευματική, ηθική και κοινωνική εξίσωση των μελών της, την σύσφιξη αδελφικών μεταξύ τους σχέσεων και την εκπολιτιστική εξύψωσή τους, την ενίσχυση της Πέρδικας στην τουριστική και εκπολιτιστική της ανάπτυξη και τη συμμετοχή σε τοπικές εκδηλώσεις. Για την εκπλήρωση των ανωτέρω σκοπών, η Αδελφότητα διοργανώνει χοροεσπερίδες, εορτή για τα παιδιά την περίοδο των Χριστουγέννων και εκδρομές. Επίσης εμπνεύστηκε το «Αντάμωμα» των απόδημων Περδικιωτών, στις 13 Αυγούστου κάθε χρόνου στην Πέρδικα, που ξεκίνησε ως συνδιοργάνωση με την Κοινότητα Πέρδικας, τον Εκπολιτιστικό Σύλλογο και άλλους φορείς του χωριού, με την καίρια συμμετοχή βέβαια των εθελοντών, το οποίο βρήκε πολλούς μιμητές και πλέον είναι υπό την αιγίδα του Δήμου Ηγουμενίτσας. Για να προσεγγίσουμε τους νεότερους, αλλά

και για την ταχύτητα επικοινωνίας, διαθέτουμε σελίδα στο Facebook με το όνομα «Αδελφότητα Απόδημων Περδικιωτών Θεσπρωτίας «ο Άγιος Αθανάσιος»», καθώς και «ομάδα» στο ίδιο μέσο με το όνομα «Αδελφότητα Περδικιωτών». Γίνονται αναρτήσεις για την προώθηση των σκοπών μας, την ανταλλαγή απόψεων, την ταχύτατη μετάδοση σε όλη την υφήλιο νέων της αποδημίας αλλά και του χωριού και την τουριστική προβολή της Πέρδικας.

Η οικονομική κρίση περιόρισε το εύρος των δραστηριοτήτων μας. Προτάξαμε όμως ως μέλημά μας «να βρισκόμαστε» και «να εκδίδουμε την εφημερίδα μας». Προσπαθούμε να μεταλαμπαδεύσουμε στα παιδιά μας και τα εγγόνια μας την αγάπη μας για την Πέρδικα, τα ήθη και έθιμα της περιοχής, αλλά και να δημιουργήσουμε μεταξύ τους δεσμούς, με σημείο αναφοράς την Αδελφότητα.

Επίσης γίνεται μεγάλη προσπάθεια για την ενίσχυση των δεσμών μας με τους φορείς του χωριού, στα πλαίσια του συνθήματός μας «η αγάπη για την Πέρδικα μας ενώνει».

-Ποιά είναι η προσφορά της εφημερίδας σας σε όλες αυτές τις δραστηριότητες;

Η εφημερίδα της Αδελφότητας, «Ο Περδικιώτης» εκδίδεται ανελλιπώς από το 1978. Περιέχει νέα και άρθρα που αφορούν τους Απόδημους Περδικιώτες και την Πέρδικα, αλλά και άρθρα για την τουριστική και πολιτιστική προβολή του χωριού.

Εκδίδεται σε 1.000 αντίτυπα, τα μισά

αποστέλλονται και διανέμονται δωρεάν στους κατοίκους της Πέρδικας και τα υπόλοιπα ταχυδρομούνται σε απόδημους Περδικιώτες και φίλους της Πέρδικας σε όλο τον κόσμο. Επίσης διακινείται ηλεκτρονικά στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Είναι η «φωνή» της Αδελφότητας και παρόλο που διακινείται και ηλεκτρονικά, όλοι ζητούν και την έντυπη μορφή της.

-Ποια προβλήματα αντιμετωπίζει η εφημερίδα σας;

Το κύριο πρόβλημα για την έκδοση και κυκλοφορία του «Περδικιώτη» είναι το οικονομικό. Η έκδοση και αποστολή της χρηματοδοτείται μόνο από τις ενισχύσεις των απόδημων Περδικιωτών, των κατοίκων της Πέρδικας καθώς και των φίλων της. Η οικονομική κρίση όμως περιόρισε σημαντικά τα έσοδα της Αδελφότητας.

Παλαιότερα η εφημερίδα εκδιδόταν ως συνέκδοση με την Κοινότητα Πέρδικας, η οποία κάλυπτε σημαντικό μέρος των εξόδων. Η σημερινή Δημοτική Αρχή δυστυχώς μας αγνοεί.

Επίσης, η απροειδοποίητη, αδικαιολόγητη και υπέρογκη αύξηση των ταχυδρομικών τελών μας δημιούργησε πρόβλημα βιωσιμότητας της εφημερίδας, ενώ οι παρεχόμενες υπηρεσίες από τα ΕΛΤΑ υποβαθμίστηκαν.

-Πώς βλέπετε την πρωτοβουλία της ΠΣΕ για την από κοινού αντιμετώπιση των προβλημάτων έκδοσης των εντύπων των αδελφότητων;

Η πρωτοβουλία της Πανηπειρωτικής, όπως επισήμανα και στην τηλεδιάσκεψη, είναι αξιόπαινη. Η παρέμβαση της ΠΣΕ για μείωση των ταχυδρομικών τελών και την ατέλεια χάρτου, είναι η μόνη που μπορεί να φέ-

ρει αποτέλεσμα. Επίσης είμαι ευνοϊκά διακείμενος στην συνεκτύπωση όλων των εντύπων των Αδελφοτήτων, με σκοπό να επιτύχουμε σχετική έκπτωση στην τιμή.

-Έχετε κάποιες σκέψεις τη δραστηριοποίηση γενικά των αποδήμων;

Στον απόηχο της δεκαετούς οικονομικής κρίσης και εν μέσω της πανδημίας του κορωνοϊού, η δραστηριοποίηση της Αδελφότητάς μας είναι εξαιρετικά βραχυχρόνια. Τα δεδομένα μεταβάλλονται συνεχώς και οι παρεμβάσεις που πρέπει να ληφθούν υπόψη στο σχεδιασμό μας διαφοροποιούνται. Ακυρώθηκε ήδη η καλοκαιρινή δράση στο χωριό μας. Έτσι περιορίστηκα να ενημερώνουμε και να κρατάμε σε επαφή τα μέλη μας, τους κατοίκους του χωριού και τους φίλους της Πέρδικας και να προβάλλουμε τουριστικά το χωριό.

Προσκαλώ όλους τους Ηπειρώτες και τους φίλους της Ηπείρου, να επισκεφτούν, όποτε το επιτρέψουν οι συνθήκες, την Πέρδικα. Διαθέτει πολυάριθμες, μαγευτικές, απέραντες παραλίες οι οποίες βοηθούν στην αποφυγή του συγχρωτισμού, παραλίες όνειρο που θυμίζουν εξωτικούς προορισμούς με πολύ πράσινο και κρυστάλλινα, γαλαζοπράσινα νερά. Οι τιμές στη διαμονή και τον επισιτισμό είναι σημαντικά μικρότερες από γειτονικές περιοχές, ενώ η ποιότητα είναι εφάμιλλη, αν όχι καλύτερη. Ευχαριστώ για τη φιλοξενία και σας περιμένουμε!

Αθ. Πάμπολλας

Ηχηρή φωνή της ΠΣΕ στην Περιφέρεια

Η Πανηπειρωτική Συνομοσπονδία Ελλάδας (ΠΣΕ) καλείται το τελευταίο διάστημα να συμμετέχει, με δικαίωμα λόγου, στα συμβούλια της Περιφέρειας Ηπείρου. Είναι εξέλιξη την οποία χαιρετίσαμε από την πρώτη στιγμή.

Ξεπερνώντας τις αποστάσεις, λάβαμε μέρος με τηλεδιάσκεψη στις συνεδριάσεις της 26/6/2020 και 27/7/2020. Στην μεν πρώτη δια του προέδρου **Μάκη Χήτου-Κιάμου** τοποθετηθήκαμε για τα αιολικά πάρκα, στη δε δεύτερη δια του ταμία **Προκόπη Γκογιάννου**, για τα διόδια. Θέματα για τα οποία η ΠΣΕ έχει διαμορφώσει υπεύθυνη θέση.

Στην τελευταία συνεδρίαση που είχε προγραμματιστεί για τις 30 Σεπτεμβρίου 2020 αν και κλήθηκε δεν έγινε δυνατό να συνδεθεί («για τεχνικούς λόγους»), στο θέμα της ιδιωτικοποίησης του λιμανιού της Ηγουμενίτσας, για το οποίο, ήδη είχαμε εκδώσει ήδη σχετική ανακοίνωση τον Ιούλιο. Αν και η συνεδρίαση συνεχίστηκε με το θέμα αυτό την Τετάρτη 7 Οκτωβρίου 2020 η ΠΣΕ δεν κλήθηκε καν.

Γεννάται το ερώτημα: Ποιοι δεν θέλουν να ακουστεί η φωνή της ΠΣΕ στο Περιφερειακό Συμβούλιο; Οι απόδημοι ηπειρώτες έχουν φωνή και έχουν γνώμη για ό, τι γίνεται στην γενέτειρα. Έχουν γνώμη για θέματα όπως το λιμάνι Ηγουμενίτσας.

Πολλαπλές ιδιωτικοποιήσεις στο Λιμάνι

Το τελευταίο διάστημα βαίνει προς ολοκλήρωση η ιδιωτικοποίηση του Λιμένος Ηγουμενίτσας και της περιουσίας του, καθώς και της χερσαίας Ζώνης, μέσω του ΤΑΙΠΕΔ. Η πολιτική αυτή απόφαση «βαφτίζεται», ως αξιοποίηση, ή ως υποπαράχωρηση, ενώ στην ουσία πρόκειται για ολοκληρωμένη ή τμηματική ιδιωτικοποίηση. Αυτή η πολιτική χρησιμοποιήθηκε διαχρονικά από όλες τις κυβερνήσεις με πρόσχημα κατά κύριο λόγο την ζημιόγνοο λειτουργία για το κράτος των υποδομών αυτών.

Όμως παρά την απαξίωση της πραγματικής Ανάπτυξης του Λιμένος, τα κέρδη του Οργανισμού Λιμένος Ηγουμενίτσας (ΟΛΗΓ ΑΕ) έχουν φτάσει τα 2 εκ. ευρώ κατ' έτος και το αποθεματικό του τα 10 εκατομ. ευρώ, που θα ήταν περισσότερα αν πραγματικά στο κέντρο των επιλογών τους ήταν τα συμφέροντα του λαού. Υπόσχονται να γίνει το λιμάνι διεθνής κόμβος μεταφοράς εμπορευμάτων. Ότι θα υπάρξουν νέες θέσεις εργασίας, ανάπτυξη του τουρισμού κ.α. Που είναι ο σχεδιασμός για κέντρο εμπορευματοκιβωτίων-logistics η σύνδεση με σιδηρόδρομο, η οδική σύνδεση με την Αλβανία; Στην προκήρυξη για το διεθνή διαγωνισμό δεν υπάρχει κανένα συγκεκριμένο κριτήριο, προδιαγραφή, όρος, για το πώς και τι θα αναπτυχτεί στο λιμάνι! Το λιμάνι και η πορεία του μας αφορά όλους, αφού συμβάλει στη διαμόρφωση των όρων ζωής και των δικαιωμάτων των εργαζομένων και των λαϊκών οικογενειών της περιοχής. Οι εργαζόμενοι, οι μικροί επιχειρηματίες, οι εναπομείναντες αλιείς, τα λαϊκά στρώματα και η νεολαία δεν έχουν να κερδίσουν τίποτα από τις επενδύσεις και την ανάπτυξη που κίνητρο έχει το κέρδος, από την παράδοση του λιμανιού και της χερσαίας ζώνης στους επιχειρηματικούς ομίλους. Η μετατροπή των αλιευτικών καταφυγίων σε τουριστικά στην πραγματικότητα σημαίνουν επιδείνωση της θέσης των αλιέων.

Ο Υπουργός Ναυτιλίας προσπαθώντας να «χρυσώσει το χάπι» μίλησε

Αιολικά Πάρκα

και για θέσεις εργασίας την ίδια ώρα που προετοιμάζονται νέες χαριστικές ρυθμίσεις για τους υποψήφιους επενδυτές – αγοραστές των περιφερειακών λιμανιών, ανάμεσα στις οποίες είναι και η περαιτέρω υπονόμευση των δικαιωμάτων των λιμενεργατών. Οι εργαζόμενοι δεν έχουν τίποτε θετικό να περιμένουν και δεν πρέπει να ξεγελαστούν από διλήμματα, από νέες διαβεβαιώσεις. Οι χρήστες του λιμανιού, επιβάτες, αλιείς που δραστηριοποιούνται στα καταφύγια της Σαγιάδας και Πλαταριάς και οι αυτοαπασχολούμενοι στην εστίαση, βιώνουν την αφαίμαξη του έτσι και αλλιώς πενιχρού εισοδήματός από τα ανταποδοτικά τέλη που επιβάλλει ο ΟΛΗΓ ΑΕ. Τα δικαιώματα των εργαζομένων στο λιμάνι έχουν σμπαραλιαστεί. Το χτύπημα της της μόνιμης και σταθερής δουλειάς με δικαιώματα, η εκτεταμένη χρήση εργολαβιών και οι ελαστικές σχέσεις εργασίας για όλους τους εργαζόμενους θα είναι κυρίαρχη πολιτική των επιχειρηματικών ομίλων που θα αναλάβουν το λιμάνι. Τα συμπεράσματα από το λιμάνι του Πειραιά που έχει παραχωρηθεί στην κινεζική COSCO είναι καθοριστικά: εντατικοποίηση, μείωση δικαιωμάτων, κατα-

σοβαρά προβλήματα μετακίνησης στην παραλιακή οδό, που ανήκει στον ΟΛΗΓ, την έλλειψη χώρων στάθμευσης, ελεύθερων χώρων για άθληση και αναψυχή, ανύπαρκτα αντιπλημμυρικά έργα που πλημμυρίζει συχνά την παραλιακή οδό και την πόλη.

Τα τελευταία σχέδια για πώληση σχεδόν όλου του παραλιακού μετώπου προφανώς θα επιδεινώσουν συνολικά την κατάσταση. Τι σημαίνει «χερσαία ζώνη λιμένα»; Έχει σχέση η «χερσαία ζώνη» με το Δρέπανο; Η χερσαία ζώνη του Δρεπάνου πιθανότατα βρίσκεται εντός των ορίων μόνιμου καταφυγίου άγριας ζωής (Κ.Α.Ζ.) συνολικής έκτασης 9.450 στρεμμάτων, σύμφωνα με την αριθ. 1330/20-06-2003 απόφαση Γ.Γ. Περιφέρειας Ηπείρου (ΦΕΚ 951/Β/10-07-2003) σε συνέχεια της αριθ. 67468/1450/6-4-1988 απόφαση του Υφυπουργού Γεωργίας (ΦΕΚ 256/Β/2-5-1988), με την οποία ιδρύθηκε μόνιμο καταφύγιο άγριας ζωής στην περιοχή Δήμου Ηγουμενίτσας, Νομού Θεσπρωτίας.

Ο χώρος μπροστά από τα κτίρια του Πανεπιστημίου αποτελεί «βόρειο τμήμα του λιμένα Ηγουμενίτσας»; Τι σχέση έχει με το λιμάνι; Τι σχέση έχουν

Δρέπανο. Θα πουληθεί κι αυτό με το λιμάνι της Ηγουμενίτσας;

στολή, αποκλεισμός από πρόσβαση στην παραλία, περιορισμός ελεύθερων χώρων, δημιουργία νέων δεξαμενών καυσίμων, εξοστρακισμός της Ναυπηγοεπισκευαστικής Ζώνης του Περάματος με την λειτουργία από την COSCO αντίστοιχης Ζώνης.

Εκτάσεις του λιμένος που σήμερα αξιοποιούνται ως ελεύθεροι χώροι ή μπορούν να γίνουν, αντί να αναπλάστούν προορίζονται για μαρίνες σκαφών, επιχειρηματική και εμπορική δράση. Η ελεύθερη πρόσβαση στη θάλασσα θα περιορισθεί, με την ιδιωτικοποίηση του παραλιακού μετώπου. Οι κάτοικοι έρχονται αντιμέτωποι με

οι δρόμοι της πόλης με το λιμάνι για να ανήκουν στην ΟΛΗΓ Α.Ε.; Στον Δήμο πρέπει να ανήκουν το παραλιακό μέτωπο, και οι δρόμοι της πόλης που ανήκουν σήμερα στην ΟΛΗΓ Α.Ε. σαν «χερσαία ζώνη». Μια ολόκληρη πόλη που μοιραία θα κληθεί ν' αλλάξει φυσιογνωμία χωρίς το θαλάσσιο μέτωπο της.

Οι κίνδυνοι για την υγεία και ασφάλεια του λαού στην περιοχή είναι τεράστιοι από τις διάφορες υποδομές πετρελαιοειδών που αναπτύσσονται. Ουσιαστικά μέτρα προστασίας της υγείας και ασφάλειας στο Λιμάνι, δεν υπάρχουν ενώ δεν λειτουργεί σταθμός

ΟΧΙ

στις ιδιωτικοποιήσεις

Η Πανηπειρωτική Συνομοσπονδία Ελλάδας (ΠΣΕ) με αφορμή την ιδιωτικοποίηση του λιμανιού της Ηγουμενίτσας και των άλλων χώρων εξέδωσε το ακόλουθο Δελτίο Τύπου στις 30 Ιουλίου 2020.

«Η ΠΣΕ με αίσθημα ευθύνης τονίζει πως η σχεδιαζόμενη ιδιωτικοποίηση του λιμανιού της Ηγουμενίτσας, του Αλιευτικού Καταφυγίου Πλαταριάς, της μαρίνας των Συβότων και του Αλιευτικού Καταφυγίου Σαγιάδας δεν εξυπηρετεί ούτε την ανάπτυξη κι ούτε τις ανάγκες του τόπου. Είναι μια πράξη υλοποίησης της σχεδιαζόμενης κερδοφορίας ιδιωτικών συμφερόντων που απεμπολεί το δημόσιο όφελος και καταλύει κάθε έννοια δημόσιας περιουσίας.

Εκφράζει την αντίθεσή της, έστω και σε μια απλή σκέψη ιδιωτικοποίησης του τόπου ερήμην του λαού της Θεσπρωτίας και γενικότερα της Ηπείρου και δηλώνει την απόλυτη ταύτιση της με τη θέση και τις απόψεις του Δημοτικού Συμβουλίου Ηγουμενίτσας.

Για το λόγο αυτό καλεί όλους τους φορείς κι όλους/ες γενικά τους Ηπειρώτες/σες, ανεξαρτήτως πολιτικής σκέψης και κομματικής τοποθέτησής να συμμετάσχουν στον αγώνα αποτροπής πώλησης της δημόσιας αυτής περιουσίας. Καλεί ιδιαίτερα τους βουλευτές του νομού Θεσπρωτίας να τοποθετηθούν πάνω σ' αυτό το καίριο θέμα και να συμπορευθούν στον αγώνα που εκφράζει τη βούληση του λαού της Ηπείρου.

Ο δικός μας τόπος, η πατρίδα μας και για εμάς τους απόδημους η γενέτειρά μας, ορίζουν την έννοια της ανάπτυξης και της Ηπειρώτικης ταυτότητας.»

πρώτων βοηθειών στο χώρο του λιμένος. Η δημιουργία υποδομών υποδοχής για τους αγωγούς ενέργειας στο λιμάνι, του σχιστολιθικού αερίου από τις ΗΠΑ (υδροποιημένο αέριο LNG), μόνο κινδύνους για το λαό προμηνύει ενώ αυξάνονται και οι κίνδυνοι για ατύχημα μεγάλης έκτασης από τέτοιες υποδομές, ειδικά κοντά σε περιοχές όπως το Λαδοχώρι.

Η πολιτική αυτή δεν υπηρετεί κανένα «εθνικό συμφέρον», αλλά αφορά τα συμφέροντα μεγάλων ομίλων και έχει ως στόχο τη στήριξη των κερδών τους. Είναι πολιτική που διαχρονικά εφαρμόστηκε από όλες τις κυβερνήσεις για τους βασικούς τομείς της οικονομίας της πατρίδας μας (ηλεκτρικότητες, ενέργεια, οδικοί άξονες, σιδηρόδρομοι, αεροδρόμια, λιμάνια, τράπεζες) αλλά και βασικές βιομηχανικές υποδομές (Ναυπηγεία, ορυκτός πλούτος κ.λ.π.).

Το λιμάνι της Ηγουμενίτσας όπως και τα άλλα λιμάνια, οι υποδομές της χώρας μπορούν να γίνουν μοχλός πραγματικής ανάπτυξης και ευημερίας. Η ανάπτυξη όλων των δυνατοτήτων του λιμανιού και της Ηγουμενίτσας προς όφελος του λαού, δεν μπορεί να γίνει πραγματικότητα με τέτοιες επιλογές που υπηρετούν το κέρδος των επιχειρηματικών ομίλων.

Χρειαζόμαστε πολιτική που θα δώσει ώθηση σε κλάδους της βιομηχανικής παραγωγής, θα συμβάλλει να μειωθούν οι ανισότητες μεταξύ των περιφερειών της χώρας.

Το Διοικητικό Συμβούλιο (ΔΣ) της Πανηπειρωτικής Συνομοσπονδίας Ελλάδας (ΠΣΕ) αποφάσισε να προχωρήσει σε τομή στις σχέσεις με τα σωματεία – μέλη της. Αφού δεν είναι δυνατόν, λόγω των περιοριστικών μέτρων για την πανδημία, να συναντηθούν το ΔΣ και οι αντιπρόσωποι σε Γενική Συνέλευση, εκεί όπου θα αναγνωστούν οι απολογισμοί και προγραμματισμοί, θα τοποθετηθούν και θα ψηφίσουν οι αντιπρόσωποι, ας έλθει το ΔΣ και η ελεγκτική επιτροπή στα σωματεία για συζήτηση και ψηφοφορία. Έτσι ως τα μέσα του Οχτώβρη του 2020 όλα τα ενεργά σωματεία θα έχουν στη διάθεσή τους τα κείμενα απολογισμού και προγραμματισμού και θα κληθούν να συνεδριάσουν, τηρώντας τα μέτρα του υγειονομικού πρωτοκόλλου με την συμμετοχή και των αντιπροσώπων. Προτείνεται συνδυασμός φυσικής παρουσίας και τηλεδιάσκεψης.

Το ΔΣ της ΠΣΕ που ανέλαβε τη διοίκηση της την 1η Απριλίου 2019 βρέθηκε μπροστά σε πολλά και δυσεπίλυτα προβλήματα. Λίγο πριν, στην εκλογολογιστική Γενική συνέλευση είχε καταψηφιστεί ο διοικητικός και οικονομικός απολογισμός καθώς και οι προτάσεις προγραμματισμού και προϋπολογισμού της προηγούμενης διοίκησης. Το ταμείο, όπως αποδείχθηκε και στην πορείας ήταν πλασματικό, με πλήθος μη καταγεγραμμένων οφειλών. Το κύρος της συνομοσπονδίας καταρρακωμένο, να τη θεωρούν ως οργάνωση για φωτογραφίες και προσωπικές δημόσιες σχέσεις. Η έλλειψη της επικοινωνίας με τα μέλη ήταν φανερή.

Η νέα διοίκηση μετά τις εκλογές συγκροτήθηκε στην αρχή του αντιπροσωπευτικού – αναλογικού προεδρείου. Μπήκαν οι βάσεις για δημοκρατική λειτουργία, για συλλογική δράση. Αναγνωρίζουμε ότι απέχουμε από έναν τέτοιο στόχο. Η πρώτη υποχρέωση εκτός της δημοκρατικής λειτουργίας, να αντιμετωπιστούν τα οικονομικά προβλήματα. Μπορούμε να πούμε ότι στον χρόνο επάνω είχαμε θετικό απολογισμό, Τα οικονομικά μπήκαν σε τάξη και παρά την ανακοπή της δράσης από την πανδημία σήμερα, είναι βέβαιο ότι μέχρι τέλος του έτους δεν θα υπάρξει πρόβλημα. Αποκαταστάθηκε σχετικά το κύρος του ΔΣ. Άρχισε να λειτουργεί η ιστοσελίδα της ΠΣΕ, το f/b, κυκλοφορεί από τον Γενάρη η εφημερίδα μετά από δεκαετίες σιωπής. Χωρίς να έχουμε αποφύγει ακόμη τις δυσλειτουργίες, αποδίδεται γενικά η δράση της ΠΣΕ και οι αποφάσεις του ΔΣ.

Η ΠΣΕ στον καιρό του κοροναϊού

Στις 4 Μαρτίου 2020 στην τακτική συνεδρίαση του ΔΣ της ΠΣΕ προετοιμάστηκε η ετήσια τακτική Γενική Συνέλευση (απολογιστική -προγραμματική) που είχε προγραμματιστεί για την Κυριακή 29/3/2020. Αλλά, επήλθε στο μεταξύ η καραντίνα, τα μέτρα αντιμετώπισης του κοροναϊού, και όλα αναβλήθηκαν. Το ΔΣ δεν βρέθηκε σε αμηχανία. Αντιμετώπισε αμέσως τη νέα κατάσταση, προσαρμοσε τη δράση του στα νέα πρωτόγνωρα δεδομένα. Παρ' όλα τα τεχνικά προβλήματα, συνεδρίασε τακτικά κάθε μήνα σε τηλεδιάσκεψη, είτε σε μικτή συνεδρίαση με φυσική παρουσία της πλειοψηφίας των μελών του και παράλληλα ορισμένων σε τηλεδιάσκεψη. Το

Γενική Συνέλευση της ΠΣΕ με νέα μορφή

ίδιο το προεδρείο και επιτροπές. Καταφέραμε να κρατήσουμε όρθια την ΠΣΕ. Έγιναν αιτήματα στην διαικτιακή πύλη του ΥΠΠΟ, έγιναν 2 παρεμβάσεις στις τηλεδιασκέψεις του περιφερειακού Συμβουλίου για τα αιολικά πάρκα και τα διόδια. Έγινε η παρέμβαση με ομόφωνη απόφαση του ΔΣ, για τον πραγματικό δικαιούχο στον πρόεδρο της Βουλής και στη συνέχεια στα πολιτικά κόμματα και στους Ηπειρώτες βουλευτές. Έγινε τηλεδιάσκεψη 25 αδελφοτήτων που εκδίδουν έντυπο. Προκύπτει η ανάγκη για οργανωμένο συντονισμό σε μια σειρά ζητήματα (πχ δαπάνη αποστολής).

Με την εκδήλωση της πανδημίας τα φαινόμενα απραξίας, αποσύνθεσης των συλλόγων για τα οποία έχουμε μιλήσει πολλές φορές και είναι στο κέντρο της δράσης μας, εντάθηκαν. Η καραντίνα ανέδειξε την διαπιστωμένη από καιρού ανάγκη για αναπροσανατολισμό των δραστηριοτήτων μας. Η Ηπειρωτική αποδημία έχει λόγο ύπαρξης πλέον των πανηγυριών. Η οργανωμένη Ηπειρωτική αποδημία οφείλει να εκπροσωπεί τις χιλιάδες λαϊκές οικογένειες κυρίως της Αττικής και των άλλων αστικών κέντρων της επαρχίας εκτός Ηπείρου, που χιμαίνονται από τις αλληπάλληλους κύκλους των οικονομικών κρίσεων. Που ψάχνουν να βρουν μία ανάσα πολιτισμού, ψυχικής ανάτασης και εκτός από τους αναμφισβήτητους συναισθηματικούς δεσμούς με το χωριό, έχουν άμεσα και έμμεσα συμφέροντα από την επαφή μαζί του.

Οι προτεραιότητες

Έτσι σημερινές προτεραιότητες είναι τα μεγάλα προβλήματα της Ηπείρου και των Ηπειρωτών: Τα ενεργειακά, (Αιολικά πάρκα, ανεμογεννήτριες, έρευνα και εξόρυξη υδρογονανθράκων κλπ), η κατάσταση της υγειονομικής περιθαλψής στην Ήπειρο, Διόδια, Δημοτικοί φόροι, Διαχείριση αποβλήτων, Εσωτερική συγκοινωνία στην επαρχία, Κοινωνικές δομές (υγεία, πρόνοια κλπ), Προστασία περιβάλλοντος

Ζητήματα πολιτισμού: Προσεγγίζουμε τον πολιτισμό ως καθημερινή ανάγκη. Αντιμαχόμαστε την εμπορευματοποίηση και προσπαθούμε να τοποθετήσουμε τα στοιχεία της λαϊκής παράδοσης στα ιστορικά, κοινωνικά, οικονομικά πλαίσια της εποχής της και σε σύνδεση με το σήμερα. Κάτι που ακούγεται καλό, αλλά πολύ δύσκολο. Ας εκμεταλλευτούμε την κατάσταση σχετικής απομόνωσης λόγω της πανδημίας για να στρέψουμε τη δράση των συλλόγων μας και σε άυλες μορφές. Ας σκεφτούμε πολλά που μπορούμε άνετα να ασχοληθούμε. Να ορισμένα απ' όσα προτείνουμε στο αίτημα μας στην πύλη πολιτιστικών φορέων του Υπουργείου Πολιτισμού: **Αγροδιατροφική Κληρονομιά, Παραδοσιακά Επαγγέλματα και Τέχνες, Λαϊκές Γιορτές και Δρώμενα, Δράσεις ανάδειξης του αγροτικού πολιτιστικού τοπίου, δράσεις μελέτης, διαφύλαξης και ανάδειξης της συλλογικής μνήμης**, με ιδιαίτερη σημασία για την συνοχή της ευρύτερης κοινότητας της ηπειρωτικής αποδημίας που αντιμετωπίζει την

ιδιαίτερη πρόκληση πλήρους αφομοίωσης στο αστικό περιβάλλον με απώλεια της σχέσης με την πολιτισμική και ευρύτερα ανθρωπολογική καταγωγική μας ρίζα. Όλα αυτά και πολλά ακόμη που είμαστε βέβαιοι πως θα αναδειχθούν στις συζητήσεις, είναι στοιχεία νέας και ουσιαστικής ενασχόλησης της αποδημίας, αξιοποιώντας και νέες μορφές που προσφέρει η τεχνολογία.

Συμπόρευση με τα σωματεία

Έτσι η λειτουργία των συλλόγων μας θα γίνει πιο πλούσια, πιο θελκτική ιδιαίτερα για τη νέα γενιά. Πετώντας από πάνω μας το στένεμα της δράσης των Αδελφοτήτων, των Συλλόγων, των Ομοσπονδιών της ίδιας της ΠΣΕ, σε δράσεις που έχουν αποκλειστική σχεδόν αναφορά στον τόπο καταγωγής. Στις προτάσεις μας για αναστροφή της κατάστασης εντοπίζουμε 2 βασικές προϋποθέσεις: Α) Να αναπροσανατολιστεί το περιεχόμενο της δράσης μας σε ένα διαλεκτικό σύνδεσμο της ενασχόλησης αγωνιστικά με τα προβλήματα της Ηπείρου με συνδυασμένη παράλληλη συστηματική ενασχόληση με τα καθημερινά προβλήματα των Αποδήμων Ηπειρωτών όπου ζουν, καθορίζοντας αυτό το περιεχόμενο από την ιδιαιτερότητά μας. Είμαστε Αποδήμοι Ηπειρώτες! Και Β) Αυτός ο αναπροσανατολισμός της δράσης να περάσει πρώτα και κύρια από τα πρωτοβάθμια σωματεία. Ηπειρωτική Αποδημία χωρίς αυτά δεν νοείται! Η Π.Σ.Ε., οι Ομοσπονδίες, κριτήριο της δράσης τους πρέπει να έχουν τη συμμετοχή αυτών ακριβώς των πρωτοβάθμιων σωματείων. Οι ενέργειες, οι δράσεις, οι εκδηλώσεις της ΠΣΕ πρέπει να γίνονται στην πλειονότητά τους με τη συμμετοχή των σωματείων στον σχεδιασμό, στην οργάνωση, στην εκτέλεση και στον απολογισμό τους. Οι ενέργειες, οι δράσεις, οι εκδηλώσεις της ΠΣΕ, πρέπει να λειτουργούν πραγματικά ως «εργαλεία» για τη μαζικοποίηση των πρωτοβάθμιων σωματείων, με θέματα που θα συνεγείρουν ΟΛΟΥΣ τους απόδημους Ηπειρώτες 365 μέρες το χρόνο και όχι μόνο 10 μέρες στο χωριό και λίγους τυχερούς που μπορούν να πάνε.

Να μετατραπεί η δυσκολία σε νέα ευκαιρία: Η πανδημία, η τήρηση των υγειονομικών πρωτοκόλλων, η συνακόλουθη αναστολή των συγκεντρώσεων, των «εκδηλώσεων» άφησε στον αέρα όλους εκείνους που η ενέργειες, η λογική και η δράση τους συντείνουν στα φαινόμενα φθοράς. Όλους εκείνους είναι προσανατολισμένοι στις πίτες, στα πανηγύρια, στους χορούς. Έφερε στο προσκήνιο όμως αυτή η κατάσταση και εκείνους που βρίσκονται στη φάση αναπροσανατολισμού της δράσης όπως είπαμε πριν και δυναμώνουν τους δεσμούς των χωριανών. Αυτές οι δράσεις που είναι λίγες, σποραδικές, στηρίζονται στις προσπάθειες μας χρόνων πρέπει να μπουν στο άμεσο στόχαστρο της δικής μας οργανωμένης, συντονισμένης δράσης για να πολλαπλασιαστούν και γενικευτούν. Μαζικές αιμοδοσίες ήδη από 3 αδελφότητες, γνωριμία των νέων και των παιδιών με τη γενέτειρα, ανάδειξη των προβλημάτων των αποδήμων, κα-

ταγραφή πολιτιστικών στοιχείων, στοιχείων ιστορικής μνήμης... Να! ορισμένα από όσα γίναν τους τελευταίους μήνες.

Συλλογική δράση μέσα στην καραντίνα

Το ΔΣ αποφάσισε να προχωρήσει σε τομή στις σχέσεις με τα σωματεία – μέλη μας. Αφού δεν μπορούμε να συνεδριάσουμε όλοι μαζί, αφού δεν είναι μπορετό να συναντηθούμε το ΔΣ και οι αντιπρόσωποι σε Γενική Συνέλευση, εκεί όπου θα αναγνωστούν οι απολογισμοί και προγραμματισμοί, θα τοποθετηθούν οι αντιπρόσωποι και θα ψηφίσουμε, ας έλθει το ΔΣ και η ελεγκτική επιτροπή στα σωματεία για συζήτηση και ψηφοφορία.

Ως τα μέσα Οκτώβρη όλα τα ενεργά σωματεία θα έχουν στη διάθεσή τους τα κείμενα απολογισμού και προγραμματισμού, τα οποία βεβαίως θα δοθούν και στη δημοσιότητα μέσα από τις στήλες της εφημερίδας, την ιστοσελίδα και το facebook. Θα κληθούν να συνεδριάσουν, τηρώντας τα μέτρα του υγειονομικού πρωτοκόλλου με την συμμετοχή και των αντιπροσώπων. Προτείνεται συνδυασμός φυσικής παρουσίας και τηλεδιάσκεψης. Προγραμματίζεται ταυτόχρονα και μεγάλη κινητοποίηση των μελών του ΔΣ της ΠΣΕ, των μελών της Ελεγκτικής επιτροπής και των αιρετών μελών του Γενικού Συμβουλίου, ώστε στις συνεδριάσεις των πρωτοβάθμιων και δευτεροβάθμιων σωματείων να παρευρίσκεται οπωσδήποτε κάποιους απ' αυτούς, με συγκεκριμένη κατανομή που ήδη έχει γίνει. Η υποχρέωση του κάθε μέλους του ΔΣ κλπ είναι να βοηθήσει στην προετοιμασία της συνεδρίασης του σωματείου για το οποίο έχει χρεωθεί, να βοηθήσει στην κατανόηση των κειμένων απαντώντας στις πιθανές ερωτήσεις, να δώσει τις σχετικές διευκρινήσεις, να καταγράψει τις απόψεις και να μεριμνήσει να καταγραφούν οι ψηφοφορίες και οι παρατηρήσεις. Οι Ομοσπονδίες, οι σύλλογοι, οι ενώσεις, οι αδελφότητες επίσης στην συνεδρίαση αυτήν καλούνται να εξετάσουν και την δική τους πορεία τόσο απολογιστικά, όσο και προγραμματικά, να εντάξουν όσο είναι δυνατόν την δράση τους στο πλαίσιο δραστηριοτήτων που προτείνει η ΠΣΕ. Τα αποτελέσματα αυτών των συνεδριάσεων θα βρεθούν στην κρίση όλων μέσα από την δημοσίευσή τους στην εφημερίδα μας, την ανάρτηση στο site και το f/b της ΠΣΕ.

Πρόκειται για πρωτόγνωρο εγχείρημα που προσμένουμε να αγκαλιαστεί από δεκάδες σωματεία μέλη, μια διαδικασία συνολικής και συλλογικής «αυτογνωσίας» που θα κρατήσει για περίπου 2 μήνες και θα καταλήξει με νέα συνεδρίαση του ΔΣ (ας πούμε λίγο πριν τα Χριστούγεννα) που θα συνθέσει όλες τις απόψεις και θα μας κάνει πιο δυνατούς να αντιμετωπίσουμε τις νέες καταστάσεις.

Ακριβώς επειδή η διαδικασία είναι πρωτόγνωρη, ακριβώς επειδή τα θέματα που τίθενται για συζήτηση είναι ουσιαστικά, οφείλουμε να προσπαθήσουμε να ξεπεράσουμε τις τυπικότητες και να πάμε όσο γίνεται πιο βαθιά στην ουσία, να αντιμετωπίσουμε τα τεχνικά προβλήματα που θέτει η καραντίνα και με βάση τις εμπειρίες του παρελθόντος να αντιμετωπίσουμε τις δυσκολίες του παρόντος και θέσουμε τα θεμέλια της μελλοντικής μας πορείας.

ΜΑΧΗ
ΠΕΤΑ

Ήττα σαν... νίκη στις μαρ

Πέρασαν σχεδόν δύο αιώνες από την ιστορική μάχη του Πέτα. Οι μνήμες από εκείνο το γεγονός όμως, δεν ξεθωρίασαν ποτέ. Παραμένουν αναλλοίωτες στο χρόνο. Όχι γιατί η έκβαση της μάχης ήταν νικηφόρα, αντίθετα, επρόκειτο για μια σημαντική ήττα, αλλά γιατί αυτή η μάχη «ορόσημο» έγινε συνώνυμο με την θυσία και τον φιλελληνισμό.

Το ημερολόγιο έδειχνε 4 Ιουλίου του 1822 όταν το Πέτα τοποθετήθηκε δίπλα στα μεγάλα θυσιαστήρια της Ελλάδας. Εκεί, στους λόφους που βρίσκεται σήμερα η έδρα του ιστορικού Δήμου Νικολάου Σκουφά, λίγα χιλιόμετρα από την Άρτα, διεξήχθη η μάχη που ήταν καταστροφική για τις ελληνικές δυνάμεις. Και όχι μόνο. Σε αυτούς τους λόφους χάθηκε ο ανθός του Φιλελληνικού κινήματος.

Από τους Φιλέλληνες στρατιώτες που πήραν μέρος σε εκείνη τη μάχη, (Γερμανοί, Γάλλοι, Ιταλοί, Αμερικάνοι, Πολωνοί, Ελβετοί, Ρώσοι, Άγγλοι, Βούλγαροι, Σουηδοί, Φιλανδοί, Ολλανδοί, Βέλγοι, Ούγγροι, Ισπανοί, Πορτογάλοι Αιγύπτιοι και Μικρασιάτες), ελάχιστοι επιβίωσαν. Όσοι δεν έδωσαν τη ζωή πολεμώντας δίπλα στους Έλληνες επαναστάτες, αιχμαλωτίστηκαν και εκτελέστηκαν από τους Οθωμανούς.

Σύμφωνα με τα ιστορικά δεδομένα, σε εκείνη τη μάχη, εμπλεκόμενες πλευρές ήταν οι Έλληνες αγωνιστές, συνεπικουρούμενοι από το Τάγμα των Φιλελλήνων, και ο οθωμανικός τακτικός στρατός μαζί με ομάδες ατάκτων μισθοφόρων Τουρκαλβανών. Η έκβαση της μάχης ήταν ολέθρια για την ελληνική πλευρά και οι συνέπειές της υπήρξαν ιδιαίτερα δυσάρεστες για τη συνέχιση του απελευθερωτικού αγώνα στην Ήπειρο.

Ιστορικά

Όλα ξεκίνησαν μετά τον θάνατο του **Αλή Πασά** με εντολή του Σουλτάνου **Μαχμούτ Β'** στις 24 Ιανουαρίου 1822, και τη διάλυση του Πα-

να βρεθούν σε ακόμη πιο δύσκολη θέση. Η μοναδική λύση γι αυτούς πλέον ήταν να ζητήσουν ενισχύσεις.

Αλ. Μαυροκορδάτος-
Συνταγματάρχης-Διοικητής

Η νεοσύστατη Ελληνική κυβέρνηση ανταποκρίθηκε άμεσα.

Όρισε ως Συνταγματάρχη-Διοικητή τον **Αλέξανδρο Μαυροκορδάτο** και του έδωσε εντολή να συγκεντρώσει στρατό και να κινηθεί προς το Σούλι.

Ο δρόμος όμως, όπως θα αποδεικνύονταν ήταν όχι απλά δύσβατος, αλλά απροσπέλαστος.

Το εκστρατευτικό σώμα αποτελούσαν αρχικά 560 άνδρες, υπό την καθοδήγηση του Γερμανού Στρατηγού **Νόρμαν** και του Ιταλού **Πέτρου Τορέλλα**, οργανωμένοι κατά τα ευρωπαϊκά πρότυπα (ήταν ο πρώτος τακτικός ελληνικός στρατός), το σώμα Επτανήσιων υπό τον **Σπυριδωνα Πανά** και από 93 φιλέλληνες. Ήταν ένα τάγμα που ιδρύθηκε τον Απρίλιο του 1822 κι ανυπομονούσε να πάρει μέρος σε αυτή την εκστρατεία.

Διοικητής του, ορίστηκε ο Ιταλός **Ανδρέας Δάνια** κι αποτελείτο από δύο λόχους. Ο πρώτος λόχος είχε κυρίως Γάλλους, Ιταλούς και Έλληνες του εξωτερικού, με διοικητή τον Ελβετό **Σεβαλιέ** και ο δεύτερος είχε Γερμανούς, Πολωνούς και Πρώσους με διοικητή τον Πολωνό **Μιρζένσκι**.

Στην Πάτρα, συναντήθηκαν με 1.000 Πελοποννήσιους με οπλαρχηγούς τους **Γενναίο Κολοκοτρώνη**, **Μαυρομιχάλη** και **Γιατράκο**. Εκεί,

όπου δόθηκε η Μάχη της Πλάκας. Οι Οθωμανοί υπερίσχυαν και ο **Μπότσαρης** υποχρεώθηκε να οπισθοχωρήσει στην ασφάλεια του Πέτα έχοντας χάσει 100 περίπου άνδρες. Η αποτυχημένη προσπάθεια να φτάσει ο Ελληνικός στρατός στο Σούλι δημιούργησε αρκετές προστριβές μεταξύ των ισχυρών και ηγετικών προσωπικοτήτων που αποτελούσαν την Ελληνική δύναμη. Την ίδια ώρα τελείωνε άδοξα και η κυριαρχία των συμμαχικών δυνάμεων στον Αμβρακικό Κόλπο. Οι Τούρκοι, έστειλαν εναντίον Κορσικανού **Αντόνιο Μπασάνο** και των δύο μικρών κανονιοφόρων του, τα δικά τους πλοία και τον εξουδετέρωσαν, σταματώντας έτσι τον ανεφοδιασμό των Ελληνικών δυνάμεων.

Σαν αν μην έφτανε αυτό, οι Τούρκοι επιτέθηκαν στο Κομπότι που ήταν τεράστιας σημασίας για τους Έλληνες, καθώς αποτελούσε τη ραχοκοκαλιά της επιχείρησης δεδομένου ότι ήταν το χερσαίο σημείο ανεφοδιασμού. Το Κομπότι, προστάτευαν 150 άνδρες κι όταν επιτέθηκαν 1000 περίπου Τούρκοι στρατιώτες του **Κιουταχί**, οι Έλληνες οχυρώθηκαν στην εκκλησία της Ευαγγελίστριας που βρισκόταν στο ψηλότερο σημείο του χωριού. Εκεί, αμύνθηκαν γενναία για δύο ώρες, και σώθηκαν τελικά από την παρέμβαση του **Γενναίου Κολοκοτρώνη** που κατέφθασε από το Πέτα με τους άντρες του, μαζί με τις δυνάμεις των **Γρίβα** και **Ράγκου** που έως τότε κρατούσαν τη Λαγκαδά. Οι Τούρκοι, πανικοβλήθηκαν και υποχώρησαν αφήνοντας πίσω τους αρκετούς νεκρούς. Οι Έλληνες είχαν μόνο 7 τραυματίες.

Πολεμικό Συμβούλιο -
Διαφορετικές απόψεις

Με τα προβλήματα πάντως να αυξάνονται, η μοναδική απόφαση στην οποία όλοι συμφώνησαν στο Ελληνικό στρατόπεδο, ήταν ότι θα έπρεπε να αντιμετωπίσουν τον Τουρκικό στρατό στο Πέτα. Η Ιστορία πλέον είχε επιλέξει τον τόπο της θυσίας.

Η πραγματική έκρηξη στις σχέσεις όλων αυτών των ισχυρών προσωπικοτήτων, ήρθε όμως, όταν προστάθηκαν να συναποφασίσουν για το πώς θα αντιμετώπιζαν πλέον τις οθωμανικές δυνάμεις στο πεδίο της μάχης.

Έλληνες και φιλέλληνες είχαν πολύ διαφορετική προσέγγιση επί του θέματος. Η στρατηγική που πρότεινε κάθε πλευρά απείχε πολύ από τις προτάσεις της άλλης. Οι Έλληνες γνωρίζοντας καλά την τοπογραφία του εδάφους, κι έχοντας αντιμετωπίσει με επιτυχία στο παρελθόν τον γνώριμο εχθρό τους, με την ίδια τακτική, πρότειναν άμυνα με οχυρώσεις πάνω στους λόφους ώστε να υποχρεώσουν τις Τουρκικές δυνάμεις να σκαρφαλώνουν εκτεθειμένες στα πυρά για να τις καταλάβουν.

Με αυτό τον τρόπο εξάλλου θα παρέμενε ακινητοποιημένο και το Τουρκικό ιππικό.

Αντίθετα οι **Φιλέλληνες** μαθημένοι σε ανοιχτό πόλεμο χωρίς προφυλάξεις στα πεδία των μαχών, θεωρούσαν πως θα μπορούσαν να αντιμετωπίσουν τον εχθρό με επιτυχία, με τον δικό τους τρόπο, ακόμα κι αν υστερούσαν σε αριθμό αντρών. Έτσι, οι διαφωνίες στο πολεμικό συμβούλιο, παραμονή της μάχης, και το γεγονός ότι ο **Μαυροκορδάτος** δεν ήθελε να αποθαρρύνει το τάγμα των φιλελλήνων, είχαν ως αποτέλεσμα πολλοί οπλαρχηγοί να αποχωρήσουν με τους άντρες τους από το Πέτα, μεταξύ αυτών ο Καρραϊσκάκης και ο Γενναίος Κολοκοτρώνης. Με το κλίμα να είναι ήδη βαρύ στις τάξεις της Ελληνικής πλευράς, και με τη γνώση ότι ο εχθρός υπερτερούσε αριθμητικά σε μεγάλο βαθμό, οι Ελληνικές δυνάμεις με τη συμμετοχή των φιλελλήνων άρχισαν πλάντως τις προετοιμασίες για τη μάχη του Πέτα που θα ακολουθούσε.

Η μάχη

Την Τρίτη 4 Ιουλίου 1822, ο **Ρεσίτ Πασάς Κιουταχί** με 8.000 περίπου Οθωμανούς στρατιώτες ξεκίνησε από την Άρτα με κατεύθυνση τις αμυντικές οχυρώσεις των Ελληνικών δυνάμεων που βρίσκονταν στους λόφους του Πέτα. Το ίδιο το Πέτα βρίσκεται σε μια κορυφογραμμή από βορρά προς νότο με απότομες πλαγιές που βλέπουν προς την Άρτα.

Τα δύο ελληνικά τάγματα τοποθετήθηκαν στο κέντρο, μαζί με δύο κανόνια και δέκα πυροβολητές, υπό τον Ελβετό φιλέλληνα **Μπράντλι**. Αριστερά, βρισκόταν οι φιλέλληνες και δεξιά οι Επτανήσιοι. Οι υπόλοιποι, πίσω απ' το χωριό, τοποθετήθηκαν ως εξής: ο **Βαρνακιώτης** στο κέντρο, ο **Μπότσαρης** αριστερά, ο **Βλαχόπουλος** δεξιά. Ο **Ίσκος** και ο **Γάτσος**, έμειναν εφεδρεία.

Ο **Μπακόλας** ανέλαβε να φρουρήσει τον γεωτονικό λόφο του Μετεπιού, με τη συνδρομή των κατοίκων του Πέτα. Η μάχη άρχισε τα χαράματα και κράτησε έως το απόγευμα. Αν και η πορεία της μάχης ευνοούσε την ελληνική πλευρά, δεδο-

μένου πως κάθε προσπάθεια των Τούρκων να καταλάβουν το ύψωμα οδηγείτο σε αποτυχία, τα πάντα άλλαξαν μέσα σε ελάχιστα λεπτά.

Ο **Κιουταχί** είχε στείλει από την αρχή της μάχης ισχυρό σώμα από 2.000 Αλβανούς στο πίσω μέρος της παράταξης των Ελλήνων, με εντολή να περάσουν από τον λόφο του Μετεπιού και να χτυπήσουν από τα νώτα. Ο **Μπακόλας** και οι άντρες του άφησαν να περάσει άθικτη η εμπροσθοφυλακή των Αλβανών στήνοντας παγίδα στο κυρίως σώμα που ακολουθούσε. Η ενέδρα του προκάλεσε τόσο μεγάλες απώλειες στον εχθρό που τον υποχρέωσε σε άτακτη φυγή από το πεδίο της μάχης.

Η εμπροσθοφυλακή όμως που είχε μείνει άθικτη, όλοι Αλβανοί σημαιοφόροι, αν και βρέθηκαν απομονωμένοι, κατευθύνθηκαν προς την κορυφή του λόφου του Μετεπιού, αναζητώντας πιθανότατα διέξοδο. Εκεί, έκπληκτοι, αντίκρισαν μόνο ελάχιστους Έλληνες τους οποίους εξόντωσαν. Στη συνέχεια ξεδίπλωσαν τις σημαίες τους και τις έστησαν στην κορυφή του υψώματος δείχνοντας πως έχουν καταλάβει το λόφο. Αυτό έφερε τα πάνω κάτω. Οι Άτακτοι Έλληνες στρατιώτες νομίζοντας ότι ο **Μπακόλας** τους πρόδωσε ή νικηθήκε, άρχισαν να υποχωρούν. Αν και ο **Μπακόλας** ανακατέλαβε το ύψωμα, ήταν πια αργά.

Η οπισθοχώρηση των Ελλήνων ατάκτων είχε ήδη προκαλέσει το χάος στην Ελληνική πλευρά.

Ο **Κιουταχί**, εκμεταλλευόμενος τη συγκυρία διέταξε γενική επίθεση. Παρά την ηρωική αντίσταση, ο απολογισμός της μάχης ήταν τραγικός για τους Έλληνες.

Η έκβαση της μάχης

Το ένα τρίτο του τακτικού στρατού, οι μισοί Επτανήσιοι, δέκα πυροβολητές και 68 φιλέλληνες σκοτώθηκαν. Μεταξύ των αυτών ήταν κι ο Ιταλός διοικητής του τακτικού στρατεύματος συνταγματάρχης **Πιέτρο Ταρέλλα**. Αν και όλοι επεδείξαν ηρωισμό, η θυσία των φιλελλήνων σε αυτή τη μάχη έδωσε κουράγιο για τη συνέχιση της επανάστασης.

Έντεκα Πολωνοί, με αρχηγό τους τον **Μιρζεζέσκι**, κατάφεραν και πρόλαβαν να οχυρωθούν στην εκκλησία του Αγίου Γεωργίου, στο κέντρο του Πέτα, όπου αν και πολέμησαν με μεγάλη γενναϊότητα για πολλές ώρες, αν και επέφεραν μεγάλες απώλειες στους οθωμανούς, στο τέλος βρήκαν τον θάνατο. Ο Ιταλός **Ντάνια**, πολέμησε γενναία ως το τέλος και πριν χάσει τη ζωή του περικυκλωμένος, φώναξε: «Νίκη η θάνατος φιλέλληνες».

Ο Γάλλος **Μινιάκ** αν και τραυματισμένος, σπριχίτηκε στον κορμό μιας ελιάς και σκότωσε με το σπαθί του 12 Αλβανούς πριν πέσει κι ο ίδιος νεκρός. Ο Γερμανός σημαιοφόρος υπολοχαγός **Τάιχμαν**, δεν ήθελε ν' αφήσει την σημαία του. Πολέμησε ηρωικά και σκοτώθηκε κρατώντας την σφιχτά στην αγκαλιά του.

Πολλοί ήταν και οι τραυματίες με τον Βυτεμβέργιο στρατηγό **Νόρμαν** να μεταφέρετε μακριά από το πεδίο της μάχης βαριά πληγωμένος. Υπέκυψε όμως λίγες ημέρες αργότερα στα τραύματά του. Πριν αφήσει την τελευταία του πνοή πρόλαβε να πει στον **Μαυροκορδάτο**: «**Πρίγκηπ, τα απωλέσαμε όλα πλην της τιμής**».

Οι λίγοι αιχμάλωτοι φιλέλληνες και τακτικοί είχαν ακόμα χειρότερη τύχη. Οδηγήθηκαν στην Άρτα, και μετά από φριχτά βασανιστήρια, αποκεφαλίστηκαν. Οι Τούρκοι μπορεί να έχασαν 600 περίπου άνδρες, αλλά στο τέλος είχαν πετύχει τον στόχο τους.

Οι απώλειες της ελληνικής πλευράς στο Πέτα ήταν πολύ βαρύτερες σε σχέση με κάθε άλλη μάχη κατά τα τρία πρώτα χρόνια της επανάστασης.

Μετά τη μάχη, ο **Μπότσαρης**, με τα τους άντρες του εκστρατευτικού σώματος που είχαν απομείνει, υποχώρησε στο Μεσολόγγι μαζί με τον **Μαυροκορδάτο**, εγκαταλείποντας την ιδέα να προσφέρει βοήθεια στους Σουλιώτες. Οι Σουλιώτες χάνοντας πλέον κάθε ελπίδα, συνθηκολόγησαν, οι Τούρκοι κυριάρχησαν στην Ήπειρο, ενώ άνοιξαν διάπλματα γι' αυτούς οι δρόμοι προς την Αιτωλοακαρνανία. Με την θυσία τους οι Έλληνες και οι Φιλέλληνες όμως, έδωσαν το πραγματικό νόημα στην έννοια της λέξης ελευθερία. Πουθενά στην παγκόσμια Ιστορία δεν καταγράφεται κίνηση σαν το φιλελληνικό στην οργάνωση στην ορμή, το πάθος και στην τελική προσφορά.

Στις 4 Ιουλίου του 1922 μια σημαντική ήττα μπορεί να είχε καταγραφεί στο πεδίο των μαχών, αλλά στις καρδιές των αγωνιστών για την ελευθερία, έμοιαζε με νίκη. Κι αυτό γιατί ο ηρωισμός τόσο των Ελλήνων όσο και των φιλελλήνων που έδωσαν τη ζωή τους μακριά από την πατρίδα τους για μια άλλη πατρίδα, έδωσε το έναυσμα και την ώθηση για συνέχιση του αγώνα, με μεγαλύτερο πάθος, αυταπάρνηση και ηρωισμό.

Στο Πέτα, έδρα του Δήμου, εκεί όπου έγινε η ιστορική μάχη, έχει στηθεί το Μνημείο Πεσόντων. Εκεί, κάθε χρόνο, ο Δήμος Νικολάου Σκουφά τιμά τη μνήμη των Ελλήνων και φιλελλήνων, που έδωσαν τη ζωή τους για την ελευθερία της πατρίδας μας. (Στην ένθετη φωτογραφία τα οστά των πεσόντων)

σαλικίου των Ιωαννίνων που ακολούθησε.

Ο **Χουρσίτ** πασάς, με εντολή της Υψηλής Πύλης, συγκεντρώνει στρατό από 36.000 άνδρες, με σκοπό να εκστρατεύσει στην Πελοπόννησο. Οι Τουρκαλβανοί, φοβούμενοι ότι οι Ηπειρώτες θα έκαναν επιδρομές εναντίον τους, όταν αποχωρούσε από την περιοχή τόσο μεγάλος αριθμός οθωμανών στρατιωτών, ζήτησαν από τον **Χουρσίτ**, να μεσολαβήσει για την υπογραφή συνθήκης ειρήνης με τους Σουλιώτες.

Παρά τις δελεαστικές προτάσεις του Χουρσίτ πασά, οι Έλληνες αρνήθηκαν να συμβιβαστούν. Εξοργισμένος ο **Χουρσίτ** συγκεντρώσε στρατό από 15.000 Τουρκαλβανούς με ισχυρό ιππικό και πυροβολικό για να πολιορκήσει το Σούλι. Η επιχείρησή του περιελάμβανε 14.000 καλά οπλισμένους άντρες. Οι Σουλιώτες όμως εφάρμοσαν μια εξαιρετική αμυντική τακτική. Οχυρώθηκαν και οργάνωσαν την αντίστασή τους αρχικά στα εξωτερικά οχυρά του Σουλίου, τον Αβαρικό, την Κιάφα, και τα Χόικα, αποτρέποντας κάθε προσπάθεια κατάληψής τους. Ο **Χουρσίτ** μετά από αλλεπάλληλες προσπάθειες, απέτυχε να διασπάσει τις άμυνες των Ελλήνων.

Βλέποντας τον εαυτό του να εκτίθεται στα μάτια του Σουλτάνου, αποφάσισε, με τη δικαιολογία ότι έπρεπε να ηγηθεί άλλου εκστρατευτικού σώματος προς την Ανατολική Στερεά και την Πελοπόννησο, να διορίσει τον **Ομέρ Βρυώνη** και τον νέο πασά της Ήπειρου τον **Ρεσίτ Κιουταχί**, αρχηγούς των οθωμανικών δυνάμεων στην Ήπειρο. Το βάρος κατάληψης του Σουλίου έπεσε σε αυτούς.

Ο νέος πασάς της Ήπειρου, θέλοντας να ικανοποιήσει την «Υψηλή Πύλη» και να κερδίσει την εμπιστοσύνη του Σουλτάνου, αποφάσισε να βάλει το συντομότερο δυνατό ένα τέλος στις επαναστατικές δράσεις των Ελλήνων στην περιοχή ελέγχου του. Έτσι, ενέτεινε την πολιορκία του Σουλίου, με αποτέλεσμα οι Έλληνες αγωνιστές

ο **Μαυροκορδάτος** έδωσε εντολή στον **Μαυρομιχάλη** να αναχωρήσει με 4 πλοία και 500 Μανιάτες προς την Ήπειρο, προκειμένου να αποβιβαστούν στη θέση Σπιάντζα και να βοηθήσουν, παράλληλα με χερσαία επίθεση, τους Σουλιώτες. Στις τάξεις του Ελληνικού στρατού, είχαν προστεθεί και μερικοί Μακεδόνες, υπό τους **Γάτσο** και **Καρατάσο** και αρκετοί Αιτωλοακαρνανέες. Όλοι μαζί, έφτασαν στην κοιλάδα του Αχελώου. Οι άνδρες που συγκεντρώθηκαν εκεί, ήταν όμως μόνο 3.000, παρά τις προσδοκίες για άφιξη 10.000 μαχητών.

Μετά από τρεις ημέρες, οι ελληνικές δυνάμεις έφτασαν στην Αμφιλοχία. Εκεί, ο **Μαυροκορδάτος**, συνάντησε τον φιλέλληνα **Αντόνιο Μπασάνο** με δύο κανονιοφόρους. Η εντολή του, ήταν να μεταφέρει στο λιμάνι της Κόπραινας, κανόνια και πολεμοφόδια, με τελικό προορισμό το Κομπότι, εκεί όπου λίγες μέρες αργότερα, έφτασαν και οι χερσαίες δυνάμεις. Στις 10 Ιουνίου, οι Τούρκοι απάντησαν στις κινήσεις των Ελληνικών δυνάμεων στέλνοντας από την Άρτα ένα σώμα αποτελούμενο από 500 Τούρκους ιππείς υπό τον **Ισμαήλ Πλιάσα** ώστε να υποχρεώσουν τους Έλληνες σε υποχώρηση. Παρά την αριθμητική τους υπεροχή όμως, αναγκάστηκαν από την Ελληνική πλευρά μετρώντας τεράστιες απώλειες. Αυτό το γεγονός, έδωσε την ευκαιρία στον **Μαυροκορδάτο** να διασπάσει το στράτευμά του στα δύο. Η μισή δύναμη κινήθηκε προς το Πέτα το οποίο και κατέλαβε, ενώ η άλλη μισή δύναμη, τη νύχτα της 22ας Ιουνίου, με επικεφαλής τον **Μάρκο Μπότσαρη** προσέτρεξε σε βοήθεια των Σουλιωτών.

Ο Ομέρ Βρυώνης όμως έχοντας λάβει γνώση για την πορεία του Μπότσαρη, φρόντισε με το υπερρήθιμο στράτευμά του να σταθεί εμπόδιο στα σχέδια των Ελλήνων να φτάσουν στο Σούλι και να σπάσουν την πολιορκία. Έτσι οι δυο πλευρές συναντήθηκαν στην Πλάκα, στις 29 Ιουνίου,

διές των αχωνιστών!

Πίνακας με τη μάχη στο Πέτα

Το Πέτα σύμβολο πανανθρώπινων αξιών

Συζήτηση του Γιώργου Κακαριάρη, προέδρου της Αδελφότητας Πέτα με την Κατερίνα Σχισμένου

Ως πρόεδρος της Αδελφότητας Πέτα, τι είναι, τι συμβολίζει για σας η μάχη του Πέτα;

Η πατρίδα μου, η γενέτειρά μου, το Πέτα έχει ταυτιστεί με τον όρο «Φιλελληνισμός». Ο όρος αυτός με πανανθρώπινη φυσικά σημασία αποτελεί χαρακτηρισμό εκείνων που τρέφουν ιδιαίτερη αγάπη προς τους Έλληνες και κάθε τι ελληνικό. Η αγάπη αυτή εκδηλώνεται δια λόγου ή έργου. Στη νεοελληνική βέβαια καθιερώθηκε να λέγεται για ξένους υπηκόους που εκδήλωσαν «φίλια αισθήματα» προς την Ελλάδα, κυρίως κατά τον Αγώνα της ανεξαρτησίας του 1821. Ακριβώς ο Φιλελληνισμός όμως ως ιδεολογικό και πολιτικό κίνημα και ως λογοτεχνικό ρεύμα, σηματοδοτεί την αγάπη των ξένων αλλά και την ταύτισή τους και τη δηλούμενη εύνοια και το ενδιαφέρον υπέρ των ελληνικών θέσεων με τους αγώνες των Ελλήνων και κατά την Ελληνική Επανάσταση του 1821 που εκδηλώθηκε με ηθική και υλική συμπαράσταση. Οι ήρωες του Πέτα έδωσαν τη ζωή τους, θυσιάστηκαν στο βωμό των πανανθρώπινων αξιών της ελευθερίας, της αλληλεγγύης και του φιλελληνισμού. Στις 4 Ιουλίου 1822 πράγματι οι Έλληνες και οι Φιελληνες έδωσαν νόημα και σφυρηλάτησαν τις λέξεις ΙΣΟΝΟΜΙΑ-ΙΣΟΤΙΜΙΑ-ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ. Επομένως πέρα από κάθε τοπικισμό και για μας τους «Πετανίτες», το Πέτα είναι σύμβολο, σηματοωρός πανανθρώπινων αξιών, φιλίας και ελευθερίας ανθρώπων και λαών.

Η θέση αυτή καθορίζει και την προσπάθεια της Αδελφότητας για να διατηρηθεί και να μεταλαμπαδευθεί στη νέα κυρίως γενιά το νόημα της θυσίας των Φιλελλήνων στο Πέτα.

Η θυσία των Φιλελλήνων στο Πέτα δεν πήγε χαμένη. Οι «κυανόκρανοι» της εποχής εκείνης έπεσαν ηρωικά στο Πέτα, αλλά σε μας του νεότερους αυτοί οι ήρωες άφησαν μια τεράστια και ανεκτίμητη περιουσία. Αυτή την περιουσία ο πολιτιστικός μας σύλλογος «Αδελφότητα Πέτα Άρτας, ο Άγιος Γεώργιος» προσπαθεί με κάθε μέσον να τη διατηρήσει και να τη μεταλαμπαδεύσει στις νεότερες γενιές. Για το λόγο αυτό διοργάνωσε πολλές εκδηλώσεις που αφορούσαν το νόημα της θυσίας των Φιλελλήνων στο Πέτα. Σε μία υψηλής ποιότητας και με εντυπωσιακή συμμετοχή εκδήλωση που διοργάνωσε ο σύλλογός μας στο δημοτικό θέατρο Καλλιθέας τον Δεκέμβριο του 2012 εορτάστηκαν τα 190 χρόνια από τη Μάχη του Πέτα. Κεντρικοί ομιλητές της εκδήλωσης ήταν η ιστορικός και καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Αθηνών και Μαρία Ευθυμίου.

Μια διαφορετική ομιλία από τις καθιερωμένες στην

οποία η ομιλήτρια τόνισε την πολιτική διάσταση της μάχης του Πέτα με στοιχεία και αναλύσεις που προκάλεσαν το ενδιαφέρον. Ανέφερε ειδικά ότι ήταν μια πρόκληση για τον νεοεκλεγέντα Πρωθυπουργό Μαυροκορδάτο και τον αρχηγό του τάγματος Φιλελλήνων NORMAN. Παρέθεσε στοιχεία για τη στάση των Ελλήνων οπλαρχηγών και του Γώγου Μπακόλα και ανέλυσε τα αίτια της ήττας και τη σημασία αυτής.

Ακολούθησε ομιλία της Susana Lugo, λέκτορα της Ισπανικής Φιλολογίας Πανεπιστημίου Αθηνών, η οποία αναφέρθηκε στο κίνημα Φιλελληνισμού στις λατινικές χώρες εκείνη την εποχή, αλλά και στις μέρες μας. Η τοποθέτησή της ξεκίνησε με αναφορά στη συμπατριώτισσά της κα Toricelli, η οποία είχε ενταχθεί στο τάγμα των Φιλελλήνων μαζί με τον Ιταλό σύζυγό της, δίνοντας μάχες για την ελευθερία των Ελλήνων έχοντας μέσα της βαθιά χαραγμένη την αγάπη για την Ελλάδα. Θα βρισκόταν στη Μάχη του Πέτα, αλλά πέθανε λίγες μέρες πριν, από τις κακουχίες και τα τραύματα από την τελευταία μάχη στο Μεσολόγγι.

Τόνισε ότι στο τάγμα των Φιλελλήνων θα υπήρχαν πολλοί Ισπανόφωνοι στρατιώτες, αλλά οι αγώνες που δίνανε εκείνη την περίοδο για τη δική τους ελευθερία δεν το επέτρεψε.

Συγκινητική ήταν η παρουσία και ο λόγος του Ελβετού Πρέσβη κ. Lorenzo Anberg. Χαιρέτισε στα Ελληνικά και αναφέρθηκε στον Φιλελληνισμό στις μέρες μας. Ένας άνθρωπος που έχει βαθιά μέσα του την αγάπη για την Ελλάδα και τους Έλληνες. Τέλος, εστάλησαν μεταφρασμένα σε όλες τις πρεσβείες που πολίτες τους πολέμησαν στο Πέτα, το ιστορικό της μάχης, πληροφορίες με ονόματα τα οποία έχουν καταγραφεί από τους ιστορικούς στρατιωτών που ήταν στο τάγμα των φιλελλήνων, και πραγματοποιήθηκαν επισκέψεις του ΔΣ με όλες τις πρεσβείες αυτών των χωρών.

Η μάχη του Πέτα είναι στους σχεδιασμό δράσης του συλλόγου σας με αφορμή τη συμπλήρωση 200 χρόνων από την Επανάσταση του 1821;

Ασφαλώς. Ο σύλλογός μας ετοιμάζεται από τώρα για σειρά εκδηλώσεων στην Αθήνα και Θεσσαλονίκη για τη Μάχη του Πέτα, ενόψει των εκδηλώσεων εορτασμού 200 ετών από την επανάσταση.

Γ. Κακαριάρης

Χαιρετισμός των νεκρών φιλελλήνων

Του δυνατού η κακογνωμία, το πόδι του βαρβάρου σε λύγισαν, ω αλύγιστη ψυχή των ελευθέρων, και σαν αιτία από τα ύψη ονειρευτών αέρων δίπλα στον ίσκιο έπεσες του αρχαίου σου λαβάρου!

●

Της Άρτας οι χρυσομηλιές, της Θεσσαλίας τα στάχυα, τ' άνθη της Άνοιξης ρουφούν το νέκταρ του αίματός σου.

●

Τα παλικάρια αναζητάς τ' αλλόφυλα τα ξένα και πριν ακόμα στοχαστείς τα τέκνα τα δικά σου πλέκεις με τ' άλλο χέρι σου μαγιάτικα στεφάνια για τα παιδιά μιας άλλης γης, μιας μακρινής πατρίδας που έτρεξαν κι απαρνήθηκαν τα πατρικά λιμάνια, για να δεχτούν κατάστηθα, σαν ευλογία ουράνια, το βόλι για τη δόξα σου και για τον έρωτά σου!

Παλαμάς Κωστής

Μήνυμα της Ροζίνας Βαβέτση, Δημάρχου Νικ. Σκουφά

Η θυσία των Φιλελλήνων στη μάχη του Πέτα, σημάδεψε τον Εθνικό μας αγώνα του 1821, όσο ελάχιστα γεγονότα εκείνη την εποχή.

Γι αυτό και οι ήρωες του Πέτα έκαναν πράξη τις πανανθρώπινες αξίες της Ελευθερίας και της Δικαιοσύνης τότε, σε μια εποχή που το αγωνιζόμενο Ελληνικό Έθνος έδωσε τον υπέρ πάντων αγώνα της Λευτεριάς ή του θανάτου.

Τότε που οι ορίζοντες της Ευρώπης ήταν βαρείς και σκοτεινοί και η διπλωματία του Μεττερνιχ δέσποζε της Ευρώπης και κάθε απελευθερωτικό κίνημα ήταν καταδικασμένο. Μέσα σε αυτή την κατάσταση του σκότους και της απελπισίας, των θριάμβων και των θλίψεων, εκατομμύρια Ευρωπαίων στρέφουν με συμπόνια και θαυμασμό τα βλέμματα τους εδώ σε τούτους τους βράχους που μόνοι και άοπλοι οι Έλληνες, όρθωναν την αδάμαστη ψυχή τους εναντίον της βαρβαρότητας. Τιμητική προφυλακή όλων αυτών υπήρξαν οι βετεράνοι των Ευρωπαϊκών πολέμων, οι ευγενείς ιππότες και φλογεροί ιδεολόγοι, οι μεγάλοι πολέμαρχοι και οι δοξασμένοι στρατηγοί. Οι γενναίοι που ήρθαν εδώ, στα καταφρονεμένα χώματα της σκλαβωμένης Ελλάδας να δώσουν το παρόν στο προσκλητήριο του αγώνα.

Η 4 Ιουλίου του 1822 δεν ήταν ένα απλό ιστορικό γεγονός με τις φυσικές συνέπειες της νίκης η της ήττας. Ήταν μια θυσία εθελοντική με ξεχωριστή διάσταση, η οποία οδηγήθηκε από το θάνατο Ελληνικό πνεύμα που γέννησε τις πανανθρώπινες ιδέες και αξίες για να συνεγείρει τις ψυχές των Ελλήνων και φιλελλήνων, οι οποίοι ήρθαν στο Πέτα, να στήσουν με τη θυσία τους το Τρόπαιο της Ελευθερίας.

Η θυσία στο Πέτα δεν υπήρξε μάταιη. Έσπειρε τον Φιλελληνισμό στις καρδιές των Ευρωπαίων και ξεσηκώθηκαν οι λαοί, ξεπέρασαν τις κυβερνήσεις τους και έδωσαν επίσημα το παρόν στο αγωνιζόμενο Ελληνικό Έθνος μας. Στο Πέτα είναι θαμμένοι φιελληνες από 19 χώρες. Κάθε 4η Ιουλίου, τιμούμε τη Διεθνή αλληλεγγύη, τη Δημοκρατία, την Ισονομία και την Ελευθερία των λαών.

Χωριό των αετών και της φιλοξενίας

Η πρώτη εντύπωση που αποκομίζει ο επισκέπτης, αντικρύζοντας τα πρώτα σπίτια και πράσινο που τα κατακλύζει, είναι ότι η Αγία Παρασκευή είναι ένα χωριό που δεν παύει να κινείται, έχει ζωή, ξεχωρίζει και σε γαληνεύει.

Ανηφορίζοντας στον κεντρικό δρόμο που χωρίζει το χωριό στα δύο, συναντάς δεξιά και αριστερά σπίτια και καταλήγεις στο μεσοχώρι. Η πολεοδομική μορφή του χωριού είναι μονοκεντρική που στο κέντρο δεσπόζει η πλατεία. Το πρώτο που σε εντυπωσιάζει είναι τα μεγάλα πλατάνια και οι δύο πλατείες. Στην πάνω πλακόστρωτη πλατεία είναι η κεντρική εκκλησία χτισμένη το 1812 αφιερωμένη στην Κοίμηση της Θεοτόκου με τον υπε-ραιωνόβιο πλάτανο να είναι κοντά 130 χρόνων. Γύρω γύρω υπάρχουν πέτρινα πεζούλια.

**Γράφει ο Γιώργος Σιάφης,
υπεύθυνος
της εφημερίδας «ΚΕΡΑΣΟΒΟ»**

Η πλατεία του χωριού

Στην κάτω πλακόστρωτη πλατεία συναντάς τις δύο πέτρινες βρύσες με κρύο νερό, τον ξενώνα της Αδελφότητας, το κτήριο των υπηρεσιών της κοινότητας, το Μνημείο των Ηρώων με την μπρούτζινη προτομή της γεννήτρας Κερασοβίτισσας μνάας. Πίσω από την εκκλησία βρίσκεται το κτήριο του Δημοτικού Σχολείου (1952). Μέσα και γύρω από τις δύο πλατείες βρίσκονται και τα καταστήματα του χωριού.

Η εικόνα σε ηρεμεί και χαλαρώνεις απολαμβάνοντας τον καθαρό αέρα, τον καφέ, την καλή παρσα και βέβαια το τσίπουρο και το μπρούσκο κρασί με τους νόστιμους μεζέδες και τα ηπειρώτικα φαγητά και πίτες.

Στις δύο αυτές πλατείες πραγματοποιούνται οι εκδηλώσεις και κυρίως τα πανηγύρια, το βασικό πανηγύρι πραγματοποιείται στη γιορτή της Αγίας Παρασκευής, προστάτιδα του χωριού, 26 Ιουλίου, αλλά λειτουργεί και σαν την «αρχαία αγορά», όπου οι Κερασοβίτες/σες συναντούνται και συζητούν για τις προοπτικές και τα προβλήματα του χωριού, αλλά και τις προσωπικές τους ιστορίες.

Στα κέντρα του χωριού δεσπόζει και το πετρόχτιστο Λαογραφικό Μουσείο όπου λειτουργεί από το 2010. Είναι ένα σημαντικό αξιοθέατο που στεγάζει περισσότερα από 400 εκθέματα και βλέπεις ανάγλυφη την κοινωνική και οικονομική ζωή των προγόνων.

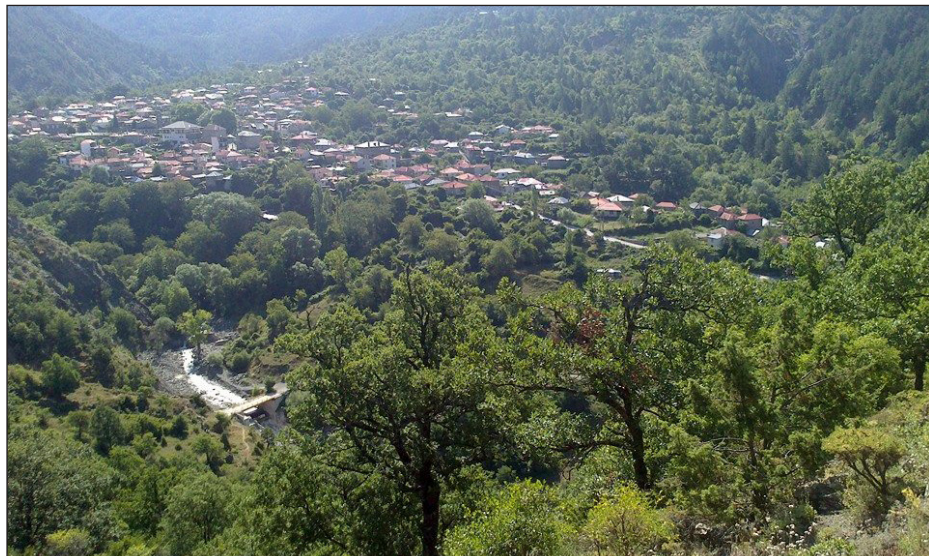
Το κυριότερο «συστατικό» του Κερασόβου είναι αδιαμφισβήτητο οι ίδιοι οι κάτοικοί του, μόνιμοι και μετανάστες. Είναι φιλόδοξοι -στο χωριό υπάρχουν περισσότερα από 10 εξωκλήσια- φιλόπατριες, αγαπουν και σέβονται τις παραδόσεις -και σε αυτό συμβάλλουν οι Αδελφότητες- τίμιοι, φιλόπονοι και προοδευτικοί. Έχουν επιχειρηματικό πνεύμα και είναι ευεργέτες. Βασικό τους χαρακτηριστικό η φιλοξενία που τη διαπιστώνεις με την πρώτη επαφή, χαμογελαστοί, καλόκαρδοι και γλεντζέδες· θα τους δεις να χορεύουν ασταμάτητα, ηπειρώτικα τραγούδια.

Ο κεντρικός δρόμος συνεχίζει προς τη Φούρκα και τη Σαμαρίνα, αλλά καθ' όλη τη διαδρομή του ξεκινούν οι μικροί δρόμοι που οδηγούν στις γειτονιές. Αποτελούν ένα σύστημα από πλακόστρωτα και καλντερίμια που διασχίζουν όλο το χωριό και διασταυρώνονται μεταξύ τους σε όλες τις άκρες του.

Οι γειτονιές

Οι γειτονιές του χωριού είναι, χωρίς να είναι οριοθετημένες δομές, 12 που αποτελούν το σύνολο του οικισμού σε μία απόσταση κοντά ένα χιλιόμετρο από τον Άγιο Δημήτριο έως την Αγία Παρασκευή στην έξοδο. Η κάθε γειτονιά έχει τη δική της ονομασία και την ιδιαιτερότητά του χωρίς κάποια διοικητική οντότητα και χρησιμεύουν για λόγους προσανατολισμού. Η ονομασία τους, που προέρχονται κατά κύριο λόγο από τα επίθετα των οικογενειών είναι: **Παπαγιανναίοι, Τζινάδες, Ζηλάδες, Γελαδάρηδες-Κοπατσιάρηδες, Βαρόζι** (χριστιανική συνοικία στην τουρκική γλώσσα),

Μπροστά σε έναν άλλο κόσμο βρίσκεσαι μετά από μία ευχάριστη και πολύωρη διαδρομή από όποιο σημείο της Ελλάδας και να ταξιδέψεις για την Αγία Παρασκευή. Μέσα από βουνά, ποτάμια, φαράγγια, πλαγιές, ρεματιές, γεφύρια και ένα καγκελωτό δρόμο στο τέλος της διαδρομής για να ανοίξει μπροστά σου το κεφαλοχώρι της Κόνιτσας.

Το Κεράσοβο «βουλιάζει» μέσα στο πράσινο

Μπαυλάδες-Γουδοῦ, Μωραΐταιους, Κωστάκηδων-Ζώδων, Οικονομαίοι-Μακρυγιανναίοι, Τσουμπαναίοι, Ντακοβαναίοι-Κωταδημαίοι και τέλος Τελλιάδες.

Το κλίμα του χωριού όπου κυριαρχούν οι βροχές και τα χιόνια έχει ως αποτέλεσμα την αφθονία του νερού καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου και σε όλες τις περιοχές. Έτσι κάθε γειτονιά είχε τις βρύσες της και πολλά σπίτια πηγάδια που σήμερα έχουν μόνο ιστορική αξία. Απόρροια των πολλών νερών είναι η ύπαρξη ποταμών και ρεμάτων που για να τα περάσεις υπάρχουν γεφύρια -7 στο σύνολο- μερικά πετρόχιστα, αλλά δεν είναι με πέτρινη καμάρα, όπως η κλασική εικόνα των γεφυριών της Ηπείρου.

Το χωριό βρίσκεται σε ένα πλούσιο ορεινό όγκο της Πίνδου που το περιτριγυρίζουν ο Σμόλικας (υψ. 2.638 μ.), το Ταμπούρι και άλλες αγέρωχες βουνοκορφές. Μεταξύ των βουνών τρέχουν μικροί και μεγάλοι ποταμοί που καταλήγουν όλοι στον Αώο ποταμό που οδεύει ως την Αδριατική θάλασσα.

Μέσα σε αυτό το σύμπλεγμα βουνών, ποταμών και δασών ένα κομμάτι γης ανήκει στο Κεράσοβο, περίπου 65.000 στρέμματα γης. Βρίσκεται στο βορειοανατολικό μέρος της επαρχίας Κονίτσας και συνορεύει με τη Δυτική Μακεδονία το νομό Γρεβενών και είναι ακόμη και σήμερα από τα μεγαλύτερα χωριά της χτισμένο στα ριζά του Σμόλικα. Σκαρφαλωμένο ανάμεσα στις δύο ροές του Βουρκοπόταμου κατοικείται όλο το χρόνο και είναι από τα υψηλότερα χωριά της Ελλάδας κοντά στα 1000 μέτρα. Πρόκειται για ένα πραγματικό φυ-

σικό τοπίο με χαρακτηριστικές εξάρσεις του εδάφους που δεσπόζουν τα βουνά του Σμόλικα, τα Σουβλιά, ο Κλέφτης, το Ταμπούρι ή Μπέκος, η Γύφτισσα με τα μικρά οροπέδια (Κάμπος, Ριζό, Μπιγκόζι, Μεγαγιάννη, Χαλασμένα) κ.α. και άλλους λόφους με χαρακτηριστικές τις δύο ράχες τις Τζιούμες, αριστερά και δεξιά που αγκαλιάζουν το χωριό και το περιτυλίνουν ευλαβικά και με σεβασμό.

Πετώντας πάνω από το Κερασόβιτικο τοπίο, μοιάζει σαν ένα μεγάλο κάτοπτρο θα γράψει ο **Δημήτρης Σαμαράς**, που στο κέντρο βρίσκεται το χωριό και οι πλαγιές του σχηματίζουν δύο μεγάλες λεκάνες. Η μία λεκάνη (Β.Α και Ν.) που είναι χτισμένο το χωριό σχηματίζονται τα ρέματα στο Λιβάδι, στην Πάδη, στο Ανήλιο, της Κρανιά - Χαλασμένα, του Πλάτανου, του Ντίσινου. Αυτά όλα μαζί ενώνονται μεταξύ τους και μαζί με τις πηγές του Βαθύλακκου σχηματίζουν τον Βουρκοπόταμο. Στην περιοχή αυτή έχουμε και ένα δεύτερο ποτάμι τον Κακόλακκο με πηγές από το Σμόλικα και τον χαρακτηριστικό καταρράκτη που είναι ορατός από το χωριό. Τα δύο αυτά ποτάμια ενώνονται στην έξοδο του χωριού και συναντούν στη Μασίτσα το ομώνυμο ποτάμι μαζί με τον Ραχοβίτσα ποταμό στον οποίο απορρέουν τα νερά από την περιοχή βόρεια του χωριού και τις περιοχές Πλατώνια, Ντουραλή, Ριάχοβο και Φονικά. Στην πορεία του ο Βουρκοπόταμος θα συναντήσει τον Σαραντάπορο και στη συνέχεια τον Αώο.

Στολίδι στην κεφαλή του χωριού η δρακόλιμνη πριν από τον κώνο που σχηματίζει η κορυφή του Σμόλικα. Σε

ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ – ΚΕΡΑΣΟΒΟ ΚΟΝΙΤΣΗΣ

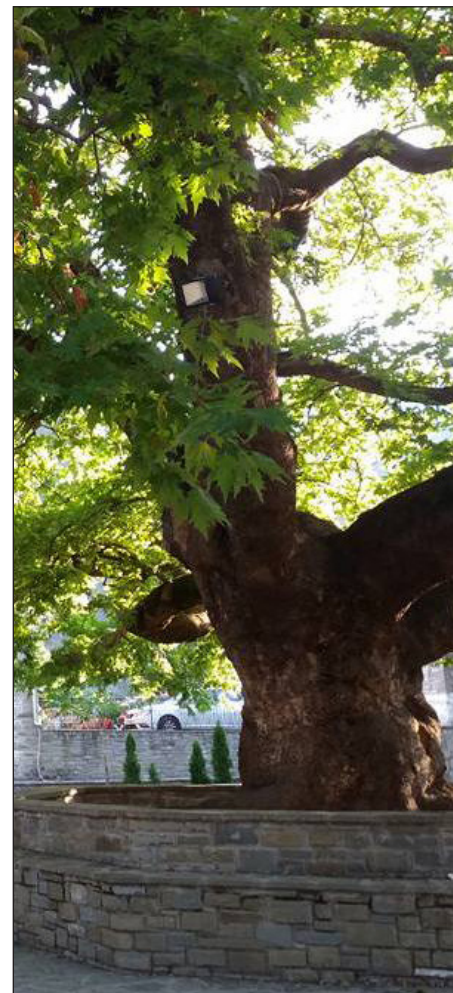
ύψος 2.250 μ. υπάρχει η μυθική λίμνη και καμάρι των Κερασοβιτών που τους έτυχε να έχουν στην περιοχή τους μία από τις υψηλότερες και προσβάσιμες λίμνες της Ελλάδας. Έχει έκταση 3 με 4 στρέμματα, με περίμετρο περίπου 375 ανθρώπινα βήματα, αλλά έχει μεγάλο βάθος. Έχει σχήμα καρδιάς και ο πυθμένας της κοκκινίζει, ενώ στα νερά της κολυμπούν τρίτωνες. Πανέμορφη με βιόλες, ορχιδέες, αγριομενεξέδες, σαξίφραγκιές και κρίνους στις παραλίμνιες περιοχές, νομίζει κανείς ότι βρίσκεται σε αλπικό τοπίο.

Στην ίδια πλευρά υπάρχει και δεύτερη μικρή λιμνούλα στον Κέτση, κάτω από την Πέτρα στο Ντίσινο. Άλλα αξιοπρόσεκτα μορφολογικά στοιχεία είναι οι εντυπωσιακές πέτρες στα Σουβλιά δίπλα στη Δρακόλιμνη που στέκουν αγέρωχες και επιβλητικές, η βαθιά χαράδρα του Βαθύλακκου, ένα εντυπωσιακό και κατάφυτο τοπίο με πλούσια πανίδα και η χαράδρα στα Χάνια κοντά στον Άγιο Θεοδόση.

Στο χωριό η χλωρίδα και η πανίδα είναι πλούσιες, υπάρχουν πολλών ειδών φυτών και δέντρων που κατακλύζουν την περιοχή και σχηματίζουν μεγάλα δάση και λιβάδια και στα οποία ζουν μεταξύ άλλων αρκούδες, λύκοι, ελάφια και ζαρκάδια, αγριοκάτσικα, λαγοί αετοί και πολλά άλλα ζώα.

Διαδρομές

Τα καλύτερα και πιο όμορφα μονοπάτια βρίσκονται στα βουνά, και η Αγία Παρασκευή έχει να προσφέρει αρκετά για τους λάτρεις της ορειβασίας. Έχουν σηματοδοτήσει τρία ορειβατικά μονοπάτια που τα έχουν ονοματίσει Κ1, Κ2 και Κ3. Η επιλογή αναφέρουν έγινε με κριτήρια την αισθητική ομορφιά του τοπίου αλλά ταυτόχρονα καλύπτουν μεγάλες περιοχές των βουνών που περιβάλλουν το χωριό κι έτσι ο περιπατητής έχει τη δυνατότητα να απολαύσει με ασφάλεια κάθε διαδρομή και να γνωρίσει τις φυσικές ομορφιές του τόπου. Τα μονοπάτια Κ1 και Κ2 οδηγούν στον Σμόλικα και στη δρακόλιμνη το Κ3 οδηγεί βόρεια προς το Ταμπούρι κοντά στο χωριό Δροσοπηγή. Όλα τα τοπικά μονοπάτια χαρακτηρίζονται από μέτρο βαθμό δυσκολίας και είναι απαραίτητος ο προγραμματισμός από πριν, ο κατάλληλος εξοπλισμός και βέβαια η ενοίκιαση αλόγων από τους Κερασοβίτες.

Πλάτανος στην κεντρική πλατεία

ΙΣΤΟΡΙΑ

Οι ιστορικές αναφορές στο χωριό υπάρχουν από την Βυζαντινή περίοδο, στην οποία υπήρχαν τρεις μαχαλάδες Κιράσοβο ή Κεράσοβο, Ριάχοβο και Πέρα ή Κάτω Μαχαλάς. Η δύσκολη ζωή κυρίως από επιδρομές τους ένωσε και έτσι σχηματίστηκε ένα χωριό με το πρώτο όνομα Κιράτσοβο που προέρχεται είτε από τη λέξη κιρά (μίσθωμα και κατ' επέκταση αγώγι) είτε κιρατζή-μπασής (ενοικιαστής, αγωγιάτης) και τη σλαβική κατάληξη -οβο που σημαίνει ότι αναφερόταν σε ένα τόπο ενοικίασης. Άλλη εκδοχή είναι ότι η παλιά ονομασία του χωριού να ήταν Κηρασσοβία που προερχόταν από τη λέξη Κηρ (θεά της μυθολογίας κόρη της Νύχτας και αδελφή του Ύπνου και του Θανάτου που έφερνε τον θάνατο, την καταστροφή και τις συμφορές στους ανθρώπους) και το ρήμα σοβώ (= διώχνω, απομακρύνω) και το έδωσαν οι κάτοικοι προφανώς για να διώξουν τις συμφορές. Στη συνέχεια με τα χρόνια έγινε Κεράσοβο. Ιστορικές αναφορές υπάρχουν και την περίοδο της παλιγγενεσίας για να φτάσουμε τη δεκαετία του 1850 όπου το χωριό με βάση την Οθωμανική Στατιστική υπηρεσία είναι ενιαίο με 41 χριστιανικές οικογένειες. Έκτοτε οι ιστορικές αναφορές είναι πάμπολλες με την πιο δραματική στον Α' Βαλκανικό Πόλεμο όπου οι Τούρκοι κατέκαψαν το χωριό λόγω του ξεσηκωμού τους και τις μάχες που έδωσαν 15-25 Ιανουαρίου του 1913. Το 1954 η ελληνική πολιτεία το άλλαξε σε Αγία Παρασκευή στο όνομα της προστάτιδας του χωριού.

Τα προβλήματα που καταγράφονται στο Κεράσοβο είναι η κατολίσθηση, απόρροια των πολλών νερών, που διασχίζει το χωριό δημιουργώντας προβλήματα στα σπίτια από όπου περνά. Μελέτες έχουν γίνει και έχουν καταγράψει το πρόβλημα αλλά οι λύσειςμακραίνουν. Ένα άλλο θέμα είναι το παμπάλαιο και στενό οδικό δίκτυο περίπου 10 χιλ. από τη διασταύρωση του οδικού άξονα Ιωαννίνων - Κοζάνης έως το χωριό. Το θέμα της λύσης ανάγεται σε πολιτικές αποφάσεις.

Περισσότερες πληροφορίες στην ιστοσελίδα της Αδελφότητας kerasono.gr
Πηγές: Κιράσοβο Αγία Παρασκευή του **Δημητρίου Ανδρ. Σαμαρά**, kerasono.gr, Περιφέρεια Ιωαννίνων.

Ο ΑΓΩΝΑΣ ΤΩΝ 16 ΧΩΡΙΩΝ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΦΙΛΙΑΤΩΝ (1858-1930)

Το άγνωστο Κιλελέρ της Ηπείρου!

Οι ρίζες του φεουδαρχισμού στο νεοσύστατο ελληνικό κράτος ήταν βαθιές και στέρρες. Το καθεστώς των τσιφλικάδων δυσβάσταχτο από οικονομικής και κοινωνικής πλευράς. Γι' αυτό οι Έλληνες κατά διαστήματα ξεσηκώνονταν με αποκορύφωμα το Κιλελέρ (1910).

**Γράφει ο Αλέξης Τσέκας,
πρόεδρος
της Ομοσπονδίας Μουργκάνας**

Συντοπικά η περίοδος από το 1860-1930 στους Φιλιάτες-Θεσπρωτίας χαρακτηρίζεται από μια συνεχή σχεδόν σύγκρουση θέσης, δικαιωμάτων και συμφερόντων ανάμεσα στον κόσμο των τσιφλικάδων που είχαν την τούρκικη ανοχή και εκείνο των αγροτών, «των εκμισθωτών γης», που αγωνίζονταν για ένα κομμάτι γης. Με αδούλωτο και ανυπότακτο φρόνημα οι κάτοικοι 16 χωριών των Φιλιατών ξεκίνησαν έναν ειρηνικό στην αρχή αγώνα ο οποίος στην πορεία συνεχίστηκε με ηρωικές και αιματηρές κινητοποιήσεις. Έφτασε σε ανοιχτή σύγκρουση με τους αγάδες, ενώ παράλληλα οι κάτοικοι αντιμετώπισαν βασιανιστήρια και φυλακίσεις που στοίχισε τη ζωή σε πολλούς.

Πρόκειται για ένα αγροτικό ξεσήκωμα των κατοίκων τους που κράτησε **70 ολόκληρα χρόνια (1860 - 1930)** και συνιστά ένα ιδιότυπο Κιλελέρ με όλες τις αναποφευκτες εξάρσεις και μεταπτώσεις του μέσα στον χρόνο.

Ο χαρακτήρας των αγροτικών κινημάτων είναι εθνικοαπελευθερωτικός, αφού στην ουσία συνιστούν μιαν ανειρήνευτη πάλη για την αποτίναξη του τουρκικού ζυγού, προκειμένου να πραγματοποιηθεί το όραμα της εθνικής και κοινωνικής αποκατάστασης. Ο αγώνας των 16 χωριών συνδέεται με τους αγώνες του υπόδουλου ελληνισμού, επηρεάζεται απ' αυτούς και στην πράξη διαμορφώνεται ως ένα εθνικοαπελευθερωτικό κίνημα.

Α' Περίοδος 1866-1913

Ο αγώνας αφορά τα παρακάτω χωριά της Επαρχίας Φιλιατών: Τσαμαντάς, Βαβούρι, Λεας, Γλούστα, Λίστα, Τσαρακλιμάνιο, Κούτσι, Λεπτοκαρυά, Λύκος, Ραβενή, Κόκκινο Λιθάρι, Μαλούνι, Κεραμίτσα, Λίμποβο, Μπράνια, Κокκινίστα. Περιλαμβάνει και τα παραρτήματα των παραπάνω χωριών: Αχουρίου Αγίου Νικολάου, Αχουρίου Αγίων Πάντων, Φατηρίου, Γολάς, Αραχώβης, Πόβλας, Ξεχώρου Ζεϊνέλ, Βορτοπίδας, Γαρδικίου, Ξεχώρου Ντέμου, Λιδίσδας, τα οποία είναι όλα στην περιφέρεια της επαρχίας Φιλιατών.

Στα χρόνια της Τουρκοκρατίας τα χωριά αυτά είχαν διατηρήσει τα προνόμια και τις ιδιοκτησίες τους και είχαν οργανωθεί σε αυτοδιοικούμενες κοινότητες (Κεφαλοχώρια) με την υποχρέωση να πληρώνουν το νόμιμο φόρο της δεκάτης στην Τουρκική διοίκηση. Το 1860 δυο ισχυρές οικογένειες φεουδαρχών της επαρχίας Φιλιατών, οι **Ντεμάτες** και οι **Σειχάτες**, κήρυξαν τσιφλίκια τους τα παραπάνω χωριά και με την ανοχή της Τουρκικής διοίκησης χρησιμοποίησαν τα πιο βάνουσα μέσα καταπίεσης, για να μεταβάλουν τους κατοίκους τους σε κολλήγους.

Μπροστά στον κίνδυνο αυτό οι κάτοικοι των 16 χωριών ξεσηκώθηκαν και κινητοποιήθηκαν προς όλες τις κατευθύνσεις.

Πέρα από τα διαβήματα στην Τουρκική διοίκηση της Κωνσταντινούπολης, για την υπεράσπιση των δικαιών τους προχώρησαν σε δυναμικότερες εκδηλώσεις και ριψοκινδύνεψαν σε ένα παράτολμο για τις συνθήκες της εποχής τόλμημα: Την άνοιξη του 1866 ο αγώνας φτάνει στην «δραματική του αποκορύφωση». Οι κάτοικοι των 16 χωριών απειλημένοι πραγματοποιούν πορείες διαμαρτυρίας στα πλησιέστερα διοικητικά κέντρα. Στο Φιλιάτι, αλλά και στα Γιάννινα με την αποφασιστικότητα να αιτήσουν τη δίκαια επίλυση του προβλήματος.

Χίλιοι απ' αυτούς μεταξύ των οποίων και γυναίκες αφηφώντας απειλές, συλλήψεις, και εκβιασμούς κατέβηκαν στα Γιάννινα και οργάνωσαν συλλαλητήρια διαμαρ-

Ο αγροτικός ξεσηκωμός κόντρα σε αγάδες και τσιφλικάδες που κράτησε επτά δεκαετίες

τυρίας μπροστά στο Τουρκικό Διοικητήριο. Εκεί άφησαν σε ένδειξη διαμαρτυρίας τα γεωργικά τους εργαλεία αρνούμενοι να δουλέψουν σαν κολλήγοι στα κτήματα που ήταν επί αιώνες ιδιοκτησία τους και είχαν ποτίσει με τον ιδρώτα ολοκληρών γενεών.

Ο **Νικόλαος Τσιγαράς** ανταποκριτής της εφημερίδας «Φωνή των Χωρικών» γράφει: «Σήμερα δε έπεμψαν πρεσβεία εις το Διοικητήριον (...), αλλά δεν έγινε δεκτή, και μάλιστα έναν ιερέα αποτελούντα μέλος αυτής, φυλάκισαν. Τούτο μαθόντες οι έξω αναμεινόντες το αποτέλεσμα εισήλθον όλοι εις Ιωάννινα και εππορεύθησαν εις το Διοικητήριον».

«Όταν σε λίγο θα γυρίσουν στα χωριά τους με άδεια χέρια, δεν έχουν παρά αυτό το μήνυμα να μεταφέρουν στους συμπατριώτες τους: τη συνέχισή του αγώνα. Και ο αγώνας τώρα δε θα γίνει μπροστά στα διοικητήρια της εξουσίας, αλλά στην ίδια την περιοχή τους, από σπίτι σε σπίτι, από χωριό σε χωριό, αντιμετωπίζοντας την έφοδο των αγάδων στα ίδια τα οχυρά της αντίστασης». **ΝΙΚ.ΣΚΟΠΑ-ΣΠ. ΧΑΡΑΜΟ-ΠΟΥΛΟΥ, Ο αγώνας των 16 χωριών της επαρχίας Φιλιατών, Έκδ. Ομοσπονδίας Μουργκάνας.**

Μετά την πορεία στα Γιάννινα και μέχρι την απελευθέρωση (1866-1913) οι κάτοικοι των 16 χωριών βιώνουν έναν ακήρυκτο πόλεμο που συνοδεύεται από κτηνώδη βία των αγάδων υπό την προστασία των τουρκικών αρχών. Βαρύτατες οι θυσίες αίματος αλλά και έντονος ο εκούσιος εκπατρισμός πολλών κατοίκων. Στην περίοδο αυτή εκπατρίστηκαν συνολικά εκατόν τριάντα πέντε οικογένειες.

Ο **Ελευθέριος Μούτσιος** στο βιβλίο του «Σημειώσεις για την ιστορία του χωριού μου Μαυρονόρους Ιωαννίνων», Αθήνα 1986, διέσωσε το τραγούδι που «κατέγραψε» τη δραματική φυγή: «Στην Πλάκα και στην Πλόκιστα/Τούρκος να μην πατήσαι,/το βάλανε πέντε χωριά/πέντε κεφαλοχώρια,/η Λίστα και ο Τσαμαντάς,/το Λια και το Μπαμπούρι./ Της Γλούςτας τα κακά θεριά/ τούρκο δεν προσκυνάνε,/ σηκώθηκαν και φύγανε,/στο Μαυρονόρος πάνε».

Μετά τον εκπατρισμό

Μετά τον εκπατρισμό πολλών οικογενειών οι **Ντεμάτες** και οι **Σειχάτες** έβαλαν σε εφαρμογή άλλο σχέδιο που όριζε ότι έπρεπε να αποκεφαλίσουν τα ηγετικά στοιχεία των αγροτών. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα της δολοφονίας του Αρχιερατικού Επιτρόπου Φιλιατών παπα **Γιάννη**

Οικονόμου και τον εξαναγκασμό σε φυγή του Μητροπολίτη Παραμυθιάς Άνθιμου, ο οποίος το 1895 ανήλθε στον πατριαρχικό θρόνο της Κωνσταντινούπολης. Χαρακτηριστική είναι και η περίπτωση που το 1876 οι κάτοικοι του χωριού Λια αρνήθηκαν να πληρώσουν το κεσίμι (ετήσιο χρηματικό ποσό) με αποτέλεσμα είκοσι πρόκριτοι να συλληφθούν από τις τουρκικές αρχές και να φυλακισθούν στα Γιάννινα. Τούτη τη γη αποφάσισαν να την υπερασπίσουν με κάθε θυσία, ακόμη και με το αίμα τους. Πάλεψαν, υπέφεραν, μα δε λύγισαν.

Συμμετοχή στους αγώνες απελευθέρωσης της Ηπείρου

Οι κάτοικοι των 16 χωριών της Θεσπρωτίας δεν είχαν να αντιμετωπίσουν μόνο τους Τούρκους για την κατάκτηση της ελευθερίας τους, αλλά και τα επεκτατικά σχέδια του αλβανικού κομιτάτου. Στις 17 Αυγούστου 1912 οι αγάδες ειδοποιούν τους μουχτάρηδες (προέδρους) των χωριών της Μουργκάνας να υπογράψουν εν λευκώ ότι επιθυμούν τα όρια του αλβανικού κράτους να φτάσουν μέχρι της γραμμής Καλαμά. Οι μουχτάρηδες συγκεντρώθηκαν στο μοναστήρι του Αγίου Βαβουρίου και αποφασίζουν-αποδέχονται τα λόγια του μουχτάρη Λίστας Βασιλείου Λέκα: «Ήρθε η ώρα να αγωνισθώμεν όπως οι πρόγονοί μας και να αποδείξωμεν ότι είμεθα αντάξιοι αυτών». Έτσι με ενέδρα σκότωσαν τον αρχηγό του αλβανικού κομιτάτου **Φέζιο Γιάννηρη** και τον υπαρχηγό **Μέτε Νταγίρα** ή **Σάιτ**. Το σημαντικό αυτό γεγονός κατέγραψε η λαϊκή μούσα: «Τα Λαμπρόβ' της Παναγιάς/σκότωσαν τον **Φέζιο** αγά/και τον **Μέτε Νταγίρα**,/Γεια σου, καπετά **Κρομμύδα**».

Σημαντικές ήταν και οι μάχες στη «Σκάλα Κεραμίτσας» και στη «Σκάλα Λιγνίσδας».

Β' περίοδος 1913-1930

Το 1913 με την απελευθέρωση της Ηπείρου γίνεται στο χωριό Γλούστα – σημερινό Κεφαλοχώρι – πάνδημη συγκέντρωση των κατοίκων και μέσα σε μια πανηγυρική ατμόσφαιρα κηρύσσονται άκυρα τα προνόμια των αγάδων. Στο υπόμνημα που υπέβαλαν στο Γενικό Διοικητή Ηπείρου **Γεώργιο Χρηστάκη Ζωγράφο** τονίζεται: «Αντειλάσης ήδη της ποθητής και ιερής ελευθερίας εις την ιδιαίτεράν μας πατρίδα δια του τιμού αίματος και της υπερανθρώπου προσπάθειας του ελληνικού στρατού (...) κρημνισθείσης εσαεί της τουρκικής τυραννίας εις τα Τάρταρα του Άδου, θεωρούμεν αναξίον ημών ως Ελλή-

Το χωριό Κεραμίτσα

Γυναίκες της περιοχής

νων πολιτών να υφιστάμεθα του λοιπού τα συνεπείας των ανυπάρχοντων δικαιωμάτων των πρώην τυράννων μας **Ντεμάτων** και **Σεικάτων** επι των χωριών μας

Θα χρειαστούν όμως αλλά 17 χρόνια για να δικαιωθεί με **δικαστική απόφαση (1930)** και μέσα στο ελεύθερο πια Ελληνικό κράτος ο τόσο μακρύς και πολυαίματος αγώνας τους!

Το **διατακτικό της υπ' αριθμ. 308/1930 απόφασης του Πρωτοδικείου Ιωαννίνων αποφάνθηκε ως εξής:**

«Διά ταύτα

(...) **Απορρίπτει** την υπό κρίσιν από 15 Οκτωβρίου 1929 αναφοράν των εναγόντων και τα λοιπά ως απορριπτέα κριθέ-ντα.

Αποφαινεται ότι τα αξιούμενα δικαιώματα των εναγόντων και των υπ' αυτών εκπροσωπούμενων απογόνων οικογενειών των Ντεμάτων και Σεικάτων των Φιλιατών (16) δεκαέξι χωριών (...) είναι δικαιώματα προστασίας και φυλάξεως, εκ των χαρακτηριζομένων διά του όρου «αγαλίκι» καταργηθέντα ήδη αυτοδικαίως συνεπεία καταγγελίας των χωριών τούτων (...)

Εκρίθη και απεφασίσθη εν Ιωαννίνους τη 14η Δεκεμβρίου 1930 έτους, και εδημοσιεύθη δ' αυτόδι τη 16η ιδίου μηνός και έτους.»

Η δικαίωση

Οι κάτοικοι των χωριών αυτών αντιστάθηκαν με πείσμα στις επιδρομές των αγάδων στα χωριά τους, στις δολοφονίες στους εμπρησμούς και στις εκτοπίσεις.

Ήταν ένα **λαϊκό κίνημα που ολόκληρώθηκε με τόσες θυσίες**, όπως συνοψίζει ο δημοσιογράφος και λογοτέχνη **Χρήστος Χρηστοβασίλης**, που έζησε από κοντά τον αγώνα των 16 Χωριών και πρωτοστάτησε στην μεταπελευθερωτική φάση του. Στο «Χρονικόν της αρταγής των 16 χωριών της επαρχίας Φιλιατών-1914» γράφει: «Ο αγών των Δέκα Έξ χωριών και των εξαρτημάτων αυτών επί ήμισυ σχεδόν αιώνα υπήρξεν αγών ιερός, αγών υπέρ βωμών και εστιών, αγών ελληνικώτατος, εφάμιλλος προς τους ιστορικούς αγώνες της μάρτυρος Πάργας. Δόξα και τιμή εις τους επί τόσα έτη εγκατεργήσαντες εις τον αγώνα τούτον και αιωνία η μνήμη των πεσόντων υπέρ αυτού».

Επίσης τονίζει:

«Εξ όλων τούτων των κακουρημάτων των αγάδων των Φιλιατών **Ντεμάτων** και **Σειχάτων** κατά των 16 χωριών και των εξαρτημάτων αυτών, ανοχή της Τουρκικής διοικήσεως, αποδεικνύεται ότι από του 1860 μέχρι του 1912 οι αγρώς και διαπάσης θηριωδίας καταπιεζόμενοι κάτοικοι των δέκα έξι χωριών ουδέποτε έπταυσαν διεκδικούντες δια παντός επιτηρετόμενου μέσου τα πάρα των αγάδων διεκδικούμενα χωριά των παρ' όλην την πάρα της Τουρκικής κυβερνήσεως παρασχεθήσαν δια πολιτικούς λογούς προστασία εις τους δυνάστας των.

Και πράγματι ο αγών των κατοίκων των 16 Χωριών υπήρξε ιερός, αγών υπέρ βωμών και εστιών, όστις θα διαιωνίζετο ακόμη αν δεν ανέτειλε φως ελευθερίας επί της Ηπείρου.

Οι κάτοικοι των 16 χωριών εδολοφονήθησαν δια πολυβόλων οπλών και γιαταγανιών, εδηλητηριάστησαν, εκπατρίσθησαν, είδον πυρπολουμένας και διαπραγομένας τας οικίας των αλλ' ουδέποτε υπέκυψαν.

Όντως ιερός και μέγας ο αγών των χωριών τούτων. Αγών Ελληνικότατος!

ΑΠΕΙΡΟ-αλιεύματα

* «Ελπίζω όλα σύντομα να τελειώσουν και στα γεράματά μας απλά να διηγούμαστε ότι το καλοκαίρι του 2020 ήταν μόνο ένα καλοκαίρι χωρίς αντηλιακό και κλαρίνα. Αυτό το καλοκαίρι θυμήθηκα πολλές φορές τα λόγια πολλών ηλικιωμένων, οι οποίοι συνήθιζαν να λένε ότι εγώ δεν πήγα σχολείο, γιατί «πιάστηκε» το '40 ο πόλεμος ή ότι δε σπούδασα, γιατί είχαμε τον εμφύλιο ή δεν έκανα το ένα ή το άλλο, γιατί οι μεταπολεμικές συνθήκες ήταν δύσκολες και δε με άφησαν. Το φετινό περίεργο καλοκαίρι όλες αυτές οι φράσεις τους επανέρχονταν στο μυαλό μου όλο και συχνότερα και συνειδητοποιούσα πως πολύ εύκολα ένα απρόβλεπτο γεγονός μπορεί να επηρεάσει τη ζωή μας καταλυτικά. Και μπορεί ευτυχώς εμείς στη χώρα μας και στην πόλη μας ακόμη να μην το βιώσαμε έντονα, υπάρχουν όμως ήδη εκατομμύρια άνθρωποι στον πλανήτη, οι ζωές των οποίων ήδη επηρεάστηκαν δραματικά και θα επηρεαστούν άμεσα ανεπανόρθωτα. Πέρα από τους χιλιάδες θανάτους, στην Ευρώπη ο φόβος τείνει να μετατραπεί σε πανικό. Οι κυβερνήσεις μοιάζουν αδύναμες στην αντιμετώπιση της πανδημίας, ενώ οι ειδικοί επιστήμονες δηλώνουν άγνοια του ιού και αυτοαναιρούνται πολύ συχνά. Εκατομμύρια θα είναι οι άνεργοι ή αυτοί που θα διαπιστώσουν σύντομα ότι οι εργασιακές τους συνθήκες θα αλλάξουν δραματικά επί τα χείρω. Ο δυτικός τρόπος ζωής, ο οποίος χαρακτηριζόταν και από τα ταξίδια και τη διασκέδαση, εξαφανίστηκε. Στις αναπτυσσόμενες χώρες οι επιπτώσεις αναμένεται να είναι πολύ χειρότερες, λόγω των ανύπαρκτων συνθηκών υγιεινής και της έλλειψης εθνικών συστημάτων υγείας. Εκεί δυστυχώς αναμένονται εκατόμβες. Σοβαρές θα είναι και οι συνέπειες στο πολιτικό επίπεδο, με πιθανές κρίσεις της δημοκρατίας και άνοδο αντιδημοκρατικών κυβερνήσεων, οι οποίες, με πρόσχημα την εθνική υγεία, μπορεί να οδηγήσουν τις χώρες τους σε έναν ιδιόμορφο απομονωτισμό και σε εσωστρέφεια. Ήδη έχουν εμφανιστεί κοινωνικές εντάσεις, αύξηση των συνωμοσιολογιών και όλο και πληθαίνουν οι όχι πάντα αδικαιολόγητες αντιδράσεις και αμφισβητήσεις της έννομης τάξης και της κρατικής εξουσίας. Σκεφτόμενος αυτά, ελπίζω όλα σύντομα να τελειώσουν και στα γεράματά μας απλά να διηγούμαστε ότι το καλοκαίρι του 2020 ήταν μόνο ένα καλοκαίρι χωρίς αντηλιακό και κλαρίνα». (Σπύρος Γόγολος, «Ηπειρώτικος Αγών» 26/08/2020)

* Σε απόσταση 25 χλμ. από την Άρτα ένας μοναδικός επίγειος παράδεισος συναντάται στο κέντρο του Αμβρακικού κόλπου. Το μικρό χωριό Κορωνησία, που μοιάζει με πραγματικό νησί, συνδέεται με την στεριά μέσω μιας στενής λωρίδας γης. Ο τόπος αυτός, μοναδικής φυσικής ομορφιάς, είναι ένα γραφικό ψαροχώρι που μοιάζει να επιπλέει στα νερά του Αμβρακικού. Τα στίπια του χωριού, όπου κατοικούν μόλις 167 άτομα, αναπτύσσονται πάνω σε ένα μικρό ύψωμα σε κυκλικό σχήμα, «βλέποντας» στις αμμονησίδες και την κλειστή θάλασσα. Στο μικρό λιμανάκι της Κορωνησίας θα παρατηρήσει κανείς παραδοσιακές ψαρότρατες (γνωστές

Κορωνησία: Το μικρό χωριό της Άρτας που μοιάζει με νησί (Φωτ.: Γιώργος Μάνης)

και ως πριάρια), οι οποίες προμηθεύουν κατοίκους και επαγγελματίες του νησιού με τις περίφημες γαρίδες Αμβρακικού. Στα όσα εντυπωσιάζουν τον επισκέπτη, εκτός από την ξεχωριστή ιδιομορφία του τόπου, το πλούσιο φυσικό περιβάλλον και οι καταπράσινες μικρές νησίδες. Σημείο αναφοράς για την Κορωνησία ο βυζαντινός ναός της Παναγίας Κορωνήσιας, ο οποίος χρονολογείται από τον 7ο αιώνα. («ΗΧΩ ΤΗΣ ΑΡΤΑΣ» 13.8.2020).

Στην Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά της Ελλάδας, οι «κύκλες»

* Την εγγραφή 16 νέων στοιχείων άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς στο Εθνικό Ευρετήριο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Ελλάδας, με απόφαση της υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού, Λίνας Μενδώνη, ανακοινώνει σήμερα το ΥΠΠΟΑ. Οι Κύκλες, ο παραδοσιακός κυκλικός χορός των χωριών Βαπτιστής και Χουλιαράδες του νομού Ιωαννίνων, πραγματοποιείται την τελευταία μέρα των πανηγυριών (29 Αυγούστου για τον Βαπτιστή και 8 Σεπτεμβρίου για τους Χουλιαράδες) στο χοροστάσι των κοινοτήτων του Δήμου Βορείων Τζουμέρκων. Ο χορός χορεύεται και τραγουδιέται χωρίς τη συνοδεία οργάνων, με τους άνδρες να ξεκινούν το τραγούδι και τις γυναίκες να το επαναλαμβάνουν. Το ευετηρικό αποκριάτικο έθιμο Γενίτσαροι και Μπουλές στη Νάουσα, η Μεσοσπορίτσια στην Ελευσίνα, οι πρακτικές διαχείρισης του νερού στο Οροπέδιο Λασιθίου Κρήτης, το πανηγύρι της Αγίας Αγάθης και το ψάρεμα με σταφνοκάρι στο Αιτωλικό, η καλλιέργεια και επεξερ-

γασία των ανατολικών καπνών (Μακεδονία, Θράκη), το Ολυμπικό Γλέντι στην Κάρπαθο και η κεραμική παράδοση της οικογένειας Κουρτζή στην Αγιάσο της

Ο παραδοσιακός κυκλικός χορός των χωριών Βαπτιστής και Χουλιαράδες

Λέσβου, είναι επίσης μερικά από τα 16 στοιχεία που εγγράφονται σήμερα στο Εθνικό Ευρετήριο της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς. Κύκλες: Στοιχεία, που όπως δήλωσε η κ. Μενδώνη, «αποτυπώνουν πυκνές πτυχές της λαϊκής έκφρασης και δημιουργικότητας των Ελλήνων, είτε αφορούν τη μουσική και το χορό, είτε τεχνονομίες και παραδοσιακούς τρόπους καλλιέργειας οι οποίες προάγουν την αειφορική διαχείριση των φυσικών πόρων». «Η Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά είναι η συλλογική μας ταυτότητα. Στην Ελλάδα, από το 2008 μέχρι σήμερα, έχουν εγγραφεί στο Εθνικό Ευρετήριο 39 στοιχεία. (Αναρτήθηκε από «epirusgate.blogspot.gr», 12 Αυγούστου 2020)

* Την θυσία των γυναικών του Σουλίου οι οποίες προτίμησαν να θυσιάσουν πέφτοντας μαζί με τα παιδιά τους από τον Ιερό Βράχο του Ζαλόγγου, παρά να πέσουν στα χέρια των Τούρκων κατακτητών τίμησαν με εκδηλώσεις η Περιφερειακή Ενότητα και ο Δήμος Πρέβεζας διοργανώνοντας τα «Ζαλόγγεια 2020». Ο εορτασμός φέτος ήταν λιτός λόγω του covid 19, ενώ οι εκδηλώσεις ξεκίνησαν νωρίς το πρωί με θεία λειτουργία στην Ιερά Μονή Αγίου Δημητρίου Καμαρίνας, ενώ

«Ζαλόγγεια 2020»

για το μεγάλο αυτό ιστορικό γεγονός μίλησε ο καθηγητής φιλόλογος Κοσμάς Κοψάρης κάνοντας αναφορά στην γενναία αυτοθυσία των γυναικών του Σουλίου για ανθρωπινή αξιοπρέπεια και ελευθερία. Στην συνέχεια έγινε ανάβαση στον Ιερό Βράχο, όπου τελέστηκε επιμνημόσυνη δέηση και έγινε κατάθεση στεφάνων στο μνημείο του Ζαλόγγου από φορείς και εκπροσώπους των σωμάτων ασφαλείας και τις Ενώσεις Αποστράτων. Στις εκδηλώσεις μεταξύ άλλων παρευρέθησαν ο Αντιπεριφερειάρχης Χρήστος Γούσης ο Πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου Δημήτρης Καραμανίδης, οι αντιδήμαρχοι Γιώργος Σαργιάνογλου, Κώστας Ακριβής, Γρηγόρης Κουμπής, Αθηνά Κωνσταντάκη και Νίκος Παγγές, εκπρόσωποι της Αστυνομίας, της πυροσβεστικής και οι Πρόεδροι των Τ.Κ. Καμαρίνας, Κρουσηγής, και Σινώπης κύριοι Δράκος, Τσούτσος και Τερζόγλου κ.α. (FanariPress 12 Αυγούστου 2020).

* Σε απόσταση 47 χιλιομέτρων από την Άρτα, στο ημιορεινό χωριό των Κεντρικών Τζουμέρκων, την Ανεμορράχη, άγνωστο για τους περισσότερους, υπάρχει ένα μικρό Λαογραφικό Μουσείο. Η αδελφότητα Ανεμορραχιωτών με έδρα την Αθήνα, κατάφερε να υλοποιήσει μια ιδέα πολλών ετών, αναζητώντας στέγη για την ίδρυση και την τοποθέτηση των αντικειμένων τα οποία συλλέχθηκαν και καταγράφηκαν από τον τότε πρόεδρο της αδελφότητας κύριο Νικόλαο Καραμπάλη και τους κατοίκους του χωριού. Μια παλιά αίθουσα του σχολείου, που παλαιότερα και ενώ ήταν εν λειτουργία το σχολείο χρησιμοποιείτο ως αίθουσα σχολικού συσσιτίου, παραχωρήθηκε για τον σκοπό αυτής της δημιουργίας.

Μια προσπάθεια που ξεκίνησε το 2007, πήρε σάρκα και οστά με τα εγκαίνια του Λαογραφικού Μουσείου της Ανεμορράχης τον Δεκαπενταύγουστο του 2012. Σε ένα μικρό αλλά άριστα διαμορφωμένο χώρο, στεγάζονται αντικείμενα του παρελθόντος, αντικείμενα με ιστορία, η πολιτιστική μας κληρονομιά προς του νεότερους, οι οποίοι ούτε καν γνωρίζουν πόσο δύσκολη ήταν η ζωή εκείνη την εποχή και τι μέσα χρησιμοποιούσαν οι προγονοί τους για να επιζήσουν και να θρέψουν τις οικογένειές τους. Η κάθε γωνιά του Μουσείου έχει δημιουργηθεί με εκθέματα που χωρίζονται ανά κατηγορίες (Εθνική και πολεμική γωνιά, γωνιά οικιακής χρή-

σεως, σχολική γωνιά, αγροτική γωνιά, φωτογραφίες κλπ.). Μέσα από τα εκθέματα, ζωντανεύουν εικόνες του παρελθόντος που αξίζει κανείς να βιώσει. Σκοπός του άρθρου αυτού είναι να γίνει ευρύτερα γνωστό το Λαογραφικό Μουσείο της Ανεμορράχης και να προστεθεί στην λίστα με τα άλλα Μουσεία των Κεντρικών Τζουμέρκων ως πόλος έλξης, να ανοίξει τις πόρτες του όχι μόνο σε όσους κατοικούν στο χωριό αλλά και στους επισκέπτες των Τζουμέρκων και να προσθέσει ένα έστω μικρό λιθαράκι στην κληρονομιά αυτού του τόπου. Το Μουσείο λειτουργεί καθ' όλη την διάρκεια του χρόνου κατόπιν συνεννοήσεως με τον κύριο **Νικόλαο Καραμπάλη** τηλ. 6944208048 και την κυρία **Ιωάννα Σκαλτσογιάννη** τηλ. 698 0855810. (Κείμενο – Φωτογραφίες: **ΚΑΘΛΥΝ ΚΡΑΙΤΟΝ ΤΡΙΑΝΤΟΥ**)

Αίθουσα του Λαογραφικού Μουσείου Ανεμορράχης

* Με μία δράση αφιερωμένη στην πόλη της Ηγουμενίσας συμμετέχει η Εφορεία Αρχαιοτήτων Θεσπρωτίας στον φετινό διαδικτυακό εορτασμό των Ευρωπαϊκών Ημερών Πολιτιστικής Κληρονομιάς (25-27 Σεπτεμβρίου 2020) με τον γενικό τίτλο: «Πολιτιστική Κληρονομιά και Εκπαίδευση: η δια βίου μάθηση». Ο συνοπτικός οδηγός «ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑ. Ανακαλύπτω την πόλη μου» σε μορφή flipbook δίνει τη δυνατότητα στο κοινό να ανακαλύψει την ιστορία της πόλης μέσα από μία περιήγηση σε επιλεγμένα σημεία, μνημεία και χώρους αρχαιολογικού ενδιαφέροντος, ολόκληρες γειτονιές ή μεμονωμένα κτήρια που λειτουργούν ως τοπόσημα για την ιστορία της πόλης και τους κατοίκους της. Η Ηγουμενίτσα άλλοτε. Εικόνες της πόλης με το λιμάνι, τους δρόμους, τις παλιές γειτονιές, αλλά και των ανθρώπων της μέσα από αρχαιολογικό υλικό, τον φακό επώνυμων φωτογράφων, αλλά και αναμνηστικές φωτογραφίες κατοίκων, που θέλησαν να απαθανάτισουν τις «θεατές» και «αθέατες» στιγμές τους πάνω σε ασπρόμαυρο φόντο. (Για πρόσβαση στο flipbook πατήστε <https://online.pubhtml5.com/jxzw/pjzd/index.html> thespro.gr 22.9.2020).

* Η «Apollo» είναι ένα από τα μεγαλύτερα τουριστικά γραφεία στην Ευρώπη, που έφερε στην Ήπειρο τα τελευταία πέντε χρόνια 50.000 τουρίστες, έτσι ώστε η περιοχή να αποτελεί τον τρίτο μεγαλύτερο προορισμό στην Ελλάδα. Το ίδιο Γραφείο πρότεινε και έγινε αποδεκτή η πρότασή του να προετοιμαστεί στα Σύβρα, στο Ζαγόρι και στα Τζουμέρκα η Ολυμπιακή Ομάδα της Σουηδίας. Και αυτό δεν είναι τυχαίο. Καθόλου τυχαίο. Βοηθάει πολύ την Ήπειρο και ειδικά τη Θεσπρωτία η εμπορική διευθύντρια της εταιρίας «Apollo» **Nina Hornewall**, η οποία έχει Ηπειρωτική καταγωγή και διατηρεί σπίτι στη Ρίζανη Θεσπρωτίας, όπου κατά διαστήματα έρχεται και διαμένει. Συνεργάζεται στενά για ζητήματα τουριστικής ανάπτυξης του νομού με τον πρόεδρο του Επιμελητηρίου Θεσπρωτίας Αλέκο Πάσχο, ο οποίος μιλάει με θαυμασμό για την αγάπη της, το ενδιαφέρον και τη φροντίδα της για τον τόπο

της. Παίρνει ρίσκο για να φέρει ξένους τουρίστες στην Ήπειρο, γιατί, πέρα από την επαγγελματική της ιδιότητα, είναι συναισθηματικά δεμένη με τα Ηπειρώτικα χωριά και ας ζει στη Σουηδία. (<https://katoci.blogspot.com> 23.9.2020)

Τελευταίος Χαιρετισμός στον Αριστόβουλο Μεν. Χρόνη

Στις 3 Σεπτέμβρη 2020 πέθανε στην Αθήνα, και την επόμενη κηδεύτηκε στο αγαπημένο του χωριό, Ελαφότοπο Ζαγορίου Ιωαννίνων, ο Επίτιμος Πρόεδρος, της «Ένωσης Ζαγορισίων Αθηνών» και της «Ένωσης Αποδήμων Ελαφοτόπου Αθήνας», Αριστόβουλος Μεν. Χρόνης (1930-2020)

Ο «Βολάκης», όπως τον αποκαλούσαν χαϊδευτικά οι παλιότεροι, ήταν γέννημα-θρέμμα του Ελαφοτόπου. Μια ξεχωριστή και ιδιαίτερη προσωπικότητα, έντονα εξωστρεφής και φιλότιμος, με αρχές αξίες, ιδανικά και όραμα, με ό,τι καταπιάστηκε στη διάρκεια της ζωής του.

Ως άριστος οικογενειάρχης αξιώθηκε να χαρεί την προκοπή, στη ζωή και στα γράμματα, των τριών παιδιών του, καθώς και των έξι εγγονιών του.

Υπηρέτησε την πατρίδα ως έφεδρος αξιωματικός και δούλεψε με αξιοπρέπεια στο χώρο της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, με σημαντικότερο εκπαιδευτικό έργο. Αμέσως μετά την συνταξιοδότησή του, ανέλαβε με υπευθυνότητα την αναγέννηση του «Τσερβαριώτικου και του Ζαγορίσιου αποδημικού κινήματος» της Αθήνας, το οποίο υπηρέτησε με ανιδιοτέλεια και ιδιαίτερο ζήλο, ως

Πρόεδρος, για είκοσι πέντε (25) χρόνια.

Με τη συνεχή και δυναμική παρουσία του και κυρίως με την προσωπικότητά του και το παράδειγμά του ενίσχυσε την εμπιστοσύνη των διαδόχων του, οι οποίοι συνέχισαν και συνεχίζουν απαρέγκλιτα το όραμά του για την ανάπτυξη του Ζαγορίου και των χωριών του, στην «μετά Αριστόβουλο» εποχή. Χωρίς αμφιβολία, στο ενεργητικό του, ανεπιφύλακτα, πιστώνονται: **i)** Η ιδέα της συνένωσης των πρώην Δήμων του Ζαγορίου, σε ενιαίο Δήμο, το σημερινό «Δήμο Ζαγορίου». **ii)** Η ιδέα και οι παρεμβάσεις σου για την υπαγωγή του ενιαίου Ζαγορίου στα «Μνημεία Παγκόσμιας κληρονομιάς» της UNESCO, ως πολιτιστικού τοπίου ιδιαίτερου φυσικού κάλους. **iii)** Ο Θεσμός και η υλοποίηση Πανζαγορισιακών Συνεδρίων και

των καλοκαιρινών δρώμενων, σε διαφορετικά χωριά του Ζαγορίου, στο πλαίσιο της «αρχής της Ισότητας» των μελών της Ενώσεως Ζαγορισίων. **iv)** Η ιδέα και η συμμετοχή στην κατασκευή του «Ηρώου της Γκραμπάλας», καθώς και οι ενέργειες για την καθιέρωση επίσημης Ιστορικής εκδήλωσης, μια φορά το χρόνο, με συμμετοχή όλων των αρχών της Περιφέρειας Ηπείρου. **v)** Η αγορά οικοπέδου και η κατασκευή «Κυλικείου», με παράλληλη διαμόρφωση του χώρου της Κεντρικής πλατείας, καθώς και η αποκατάσταση και επέκταση των καλντεριμιών, του χωριού μας. **vi)** Η προβολή του «Μουσείου Ελαφοτόπου», ιδιαίτερα στα πρώτα του βήματα, και τόσα άλλα μικρότερης έκτασης, αλλά εξίσου σημαντικής αξίας για τον Ελαφότοπο και το Ζαγόρι.

Ήταν ιδιαίτερη τιμή για μένα η διαχρονική συνεργασία μας στο «Τσερβαριώτικο και Ζαγορίσιο αποδημικό κίνημα». Ατσάλωσε την αγάπη μου και το αμέριστο ενδιαφέρον μου για την «Ηπειρώτικη αποδημία», στη βάση των δικών του αρχών και αξιών, μιας και δεν ήταν μόνο δάσκαλός μου στο Δημοτικό Σχολείο Ελα-

φοτόπου, στα πέτρινα χρόνια της δεκαετίας 1960, αλλά ήταν, είναι και θα είναι το πνευματικό και κοινωνικό μου πρότυπο.

Αγαπητέ Πρόεδρε, Δάσκαλε και Θεέ,

Σε ευχαριστώ προσωπικά και εξ ονόματος όλων για το πνευματικό και κοινωνικό σου έργο, που αποτελεί παρακαταθήκη για τις επόμενες γενιές. Σε ευχαριστούμε για ότι έκανες για όλους τους χωριανούς σου και για τον κάθε ένα χωριστά, και ιδιαίτερα για ότι έκανες τη διάσωση και διάδοση της παράδοσης στο χωριό μας και στο Ζαγόρι. Από καρδιάς θερμά συλλυπητήρια, για την απώλεια του γνήσιου Ζαγορίσιου και Τσερβαριώτη άρχοντα, Αριστόβουλου. Να έχουμε την ευχή του. Αθάνατος!!!

Προκόπης Δ. Γκογιάννος
Ειδικός Γραμματέας
«Ενώσεως Ζαγορισίων Αθηνών»
Οικονομικός υπεύθυνος ΠΣΕ

Χάθηκε ο παραδοσιακός καλλιτέχνης Λάζαρος Τσαμπάς

Έφυγε ξαφνικά από τη ζωή, από ανακοπή καρδιάς, στις 13 Αυγούστου 2020 σε ηλικία 65 ετών ο γνωστός τραγουδιστής Λάζαρος Τσαμπάς. Η κηδεία του έγινε στις 14.8.2020 στη γενέτειρά του Μεγαλόχαρη Άρτας όπου παραβρέθηκαν πολλοί συνάδελφοί του και συμπατριώτες μας.

Απο μικρό παιδί ο Λάζαρος είχε τα ακούσματα της δημοτικής μουσικής απ' το κλαρίνο του πατέρα του, του Αλέκου Τσαμπά. Άρχισε να παίζει μπουζούκι από μαθητής γυμνασίου. Αργότερα έμαθε κι άλλα όργανα, ενώ άρχισε να τραγουδά σμίγοντας με άλλους λαϊκούς οργανοπαίχτες στις κομπανίες των Ραδοβυζίων.

Ήταν ο βασικός συντελεστής της μουσικής Μπάντας της Κοιλιάδας του Αχελώου μαζί με άλλους ντόπιους μουσικούς που έγινε και σήμα κατατεθέν με τη μουσική της.

Συλληπητήρια απ' την ΠΣΕ

Η ΠΣΕ με την πληροφόρηση του θανάτου εξέδωσε το ακόλουθο Δελτίο Τύπου:

«Η ΠΣΕ με θλίψη πληροφορήθηκε τον απροσδόκητο και αιφνίδιο θάνατο του λαμπρού παραδοσιακού καλλιτέχνη **Λαζάρου Τσαμπά**. Πραγματικά είναι μια μεγάλη απώλεια, τόσο για την οικογένειά του, όσο και για όλους μας, όσοι/ες τον γνωρίσαμε και γίναμε μέτοχοι και κοινωνοί της παραδοσιακής δημιουργίας του.

Σεμνός και καταδεκτικός, εργατικός και δημιουργικός με συνοδό το χαμόγελο στο οποίο αποτυπωνόταν η άδολη προθυμία και η συνεισφορά. Συμμετείχε πάντα αφιλοκερδώς σε όλες τις εκδηλώσεις της ΠΣΕ που, όπως είχε δηλώσει, τη θεωρούσε δεύτερο σπίτι του. Καταγόμενος από παραδοσιακή οικογένεια, παιδί του αείμνηστου και εξαιρετικού κλαρινίστα **Αλέκου Τσαμπά** υπηρέτησε μαζί με τα άλλα αδέρφια του, τον **Κώστα**, τον **Πάνο** και τον **Πέτρο**, με όλη του την ψυχή, την παράδοση. Κοινωνικός άνθρωπος, "χρυσό παιδί" γεμάτος φιλίες και αγάπη για τον συνάνθρωπο, αγαπητός, συνεπής και πρόσχαρος, παντού μπροστά σε γάμους, χαρές, κοινωνικές εκδηλώσεις και με έντονα αναπτυγμένη την κοινωνική συνείδηση.

Είναι μια πραγματική απώλεια για τους δικούς του, για την παράδοση, για όλους/ες μας που μας οδήγησε πάμπολλες φορές στη μέθεξη της παραδοσιακής πολιτιστικής μας κληρονομιάς.

Η ΠΣΕ εκφράζει στους συγγενείς του τα θερμά συλλυπητήρια.

Η μνήμη πάντα παρούσα γι' αυτόν και τα τραγούδια του συντροφιά μας».

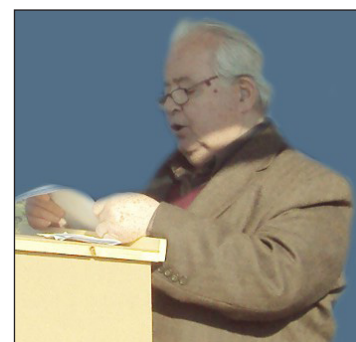

Όλα τα αδέρφια Τσαμπά σε μια ορχήστρα στο πανηγύρι στις 7-8 Σεπτέμβρη 1993 στη Μεγαλόχαρη Άρτας. Από δεξιά: Λάζαρος, Πάνος και Κώστας. Στο κλαρίνο ο Αποστόλης Τζιαχρής. Στην ορχήστρα συμμετείχαν (δεν φαίνονται στη φωτογραφία) ακόμα: Ο Πέτρος Τσαμπάς (ντράμς), ο Κώστας Λιάπης (κιθάρα) και ο Πάνος Λάζος (αρμόνιο).

«Σαν πήρα έναν κατήφορο στην άκρη στο ποτάμι και το ποτάμι ήταν θολό, θολό κατεβασμένο» ήταν το τραγούδι που τραγούδησε για τελευταία φορά ο Λάζαρος (δεξιά στη φωτογραφία) στις όχθες του Αχελώου στις 9 Αυγούστου 2020.

Πέθανε ο Γρ. Φώτου

Έφυγε από τη ζωή σε ηλικία 91 χρονών ο συμπατριώτης μας Γρηγόρης Φώτου, και κηδεύτηκε με πολιτική κηδεία στο νεκροταφείο Χαλανδρίου στις 15.9.2020.

Ο Γρ. Φώτου γεννήθηκε το 1929 στο χωριό Γολά της Θεσπρωτίας, στις υπώρειες της Μουργκάνας. Από την περίοδο της Κατοχής εντάχθηκε στην ΕΠΟΝ. Το Γενάρη του 1948 μαζί με άλλους συγχωριανούς κατατάχτηκε στο Δημοκρατικό Στρατό Ελλάδας (ΔΣΕ) στο Αρχηγείο Ηπείρου, που ονομάστηκε αργότερα 8η Μεραρχία. Πήρε μέρος σε μάχες στη Μουργκάνα και αργότερα στην περιοχή Λάκκα Σούλι. Τραυματίστηκε στο χέρι και μεταφέρθηκε στα Τίρανα Αλβανίας, όπου εγχειρίστηκε. Μετά την ανάρρωσή του επέστρεψε στα τμήματα της 8ης Μεραρχίας στον Γράμμο. Με την υποχώρηση του ΔΣΕ βρέθηκε στην πολιτική προσφυγιά, στην Τασκένδη, όπου εργαζόταν και φοίτησε στη Σχολή Καλών Τεχνών απ' όπου αποφοίτησε με το δίπλωμα του γλύπτη. Αργότερα τελείωσε τη Σχολή Δημοσιογραφίας και ασχολήθηκε επαγγελματικά.

Το 1952 παντρεύτηκε τη μαχήτρια του ΔΣΕ Δήμητρα Τσιόγκα και απέκτησαν μια κόρη και ένα γιό. Επαναπατρίστηκε το 1977 οικογενειακά και εγκαταστάθηκε στην Αθήνα.

Από την ίδρυση της **Πανελληνίας Ένωσης Επαναπατρισθέντων Πολιτικών Προσφύγων** ήταν μέλος του Κεντρικού Συμβουλίου της και τελευταία εκλεγμένος Πρόεδρός της. Συμμετείχε στην **Αδελφότητα της Γολάς** και υπήρξε μέλος και πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου της. Επίσης υπήρξε εκλεγμένος αντιπρόσωπος της Αδελφότητας Γολάς στην Πανηπειρωτική Συνομοσπονδία Ελλάδας.

ΤΑ ΕΝΤΥΠΑ ΤΩΝ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΩΝ-ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

Το υπ' αριθμ. 206 φύλλο «ο Περδικιώτης», έκδοση της Αδελφότητας Αποδημίων Περδικιωτών Θεσπρωτίας «**Ο ΑΓΙΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ**» είναι αφιερωμένη στην παρουσίαση και προβολή, από τουριστικής απόψεως, της Πέρδικας. Η πρώτη και η τέταρτη σελίδα είναι αφιερωμένη στο σκοπό αυτό. Αρχίζει με έναν έξυπνο οδηγό «Πώς θα έρθετε» που κατευθύνει και αναπτύσσει την περιέργεια του αναγνώστη και «εγκλωβίζεται» τρόπον τινά στα αξιοθέατα ολόκληρου του νομού. Το δημοσίευμα μας οδηγεί σ' όλες τις εξαιρετικές παραλίες Καραβοστάσι, Αρίλλα, Πράπα Μαλι, Σταυρολιμένα, Κατσονήσι, Σοφάς, Καμίνι, Μέγα Ντράφι, στον αρχαιολογικό χώρο Δυμοκάστρου, τον προσκυνηματικό

ναό Αγίου Αθανασίου, στο λαογραφικό μουσείο Πέρδικας. Και δίνεται η μεγάλη συνάντηση στις 13 Αυγούστου στο ανάμωμα των απανταχού Περδικιωτών στην Πέρδικα Θεσπρωτίας. Το περιεχόμενο της εφημερίδας εμπλουτίζεται με επιστολές, τα νέα της ΠΣΕ, «Μικρά και... ενδιαφέροντα». Συνολικά πρόκειται για μια ουσιαστική και αξιόπαινη προσπάθεια προβολής της Πέρδικας και ενδυνάμωσης των σχέσεων των Περδικιωτών.

«Ο ΑΡΑΧΘΟΣ». Τριμηνιαία έκδοση του Πολιτιστικού Συλλόγου Κεντρικιωτών Άρτας. Συμπλήρωσε ήδη το 210 φύλλο. Σαραντά τρία (43) χρόνια προσφοράς. Αυτό τονίζεται στο κύριο άρθρο της πρώτης σελίδας. Μια αναπόληση και ταυτόχρονα ιστορική αναφορά από το 1977 που πρωτοεκδόθηκε μέχρι σήμερα. «Για σειρά ετών αποτέλεσε συνδετικό κρίκο για όλους τους πατριώτες. Έχει τεράστια ιστορική αξία και αξίζει να υπάρχει και στο μέλλον». Το περιεχόμενο της εφημερίδας εμπλουτίζεται χαρακτηριστικά από το αρ-

θρο του **Χρ. Ντάλα** με τον υπέρτιτλο «Οι ρίζες του Κτηματολογίου στα χωριά μας» και τίτλο «Η περιπαιωση των χωριών Πιστιανιά και Νησίστα». Σημαντικό ενημερωτικό και κατατοπιστικό άρθρο σήμερα που «τα περισσότερα χωριά μας είναι τρόπος του λέγειν. Τα περισσότερα χωριά μας εγκαταλελειμμένα, έχουν γίνει δάσος». Μια εξαιρετική σπουδή στην παγκοσμιοποίηση με τον τίτλο: «2020: το τέλος της παγκοσμιοποίησης όπως την ξέραμε» του **Γιάννη Μήτσιου**.

Ένα άρθρο του **Γιώργου Ι. Αντωνίου** που γράφτηκε πριν από δεκατέσσερα (14) ακριβώς χρόνια (Δεκέμβρης 2006) με τον τίτλο «Ανάπτυξη πανάκεια ή αδιέξοδος» όπου διατυπώνεται έντονος προβληματισμός αφού «ο υλικός κόσμος των άβιων σωματιδίων ετοιμάζεται να δώσει τη θέση του σ' έναν κόσμο που δονείται από τα δημιουργικά σκιρτήματα του πνεύματος». Αληθινό, επίκαιρο και βαθιά στοχαστικό. Η έκτη σελίδα, σελίδα Κοινωνικού περιεχομένου, αφορά τα «Κοινωνικά» του χωριού που κυριαρχεί φυσικά αναγγελία του θανάτου πολλών χωριανών. Μια σπουδαία αναφορά «**Ανδρέας Μπαρτζώκας** Αγωνιστής της εθνικής αντίστασης, της ελευθερίας, της δημοκρατίας και της ειρήνης» από τον πολυγραφότατο **Κίμων Μπαρτζώκα**, για έναν άνθρωπο που «ήταν καλλιεργημένος στην ψυχή και στα χείλη του είχε πάντα τον καλό τον λόγο». Τέλος, δημοσιεύονται (σε συνέχειες) αποσπάσματα από ατ «Απομνημονεύματα του **Γιώργου Καλιακάτσου**». Μια λαογραφική αναφορά στη ζωή, τα ήθη και τα έθιμα του χωριού. Μια εφημερίδα, ένα αληθινό δημιουργικό σύνολο αληθινής προσφοράς στους Κεντρικιώτες, αλλά και στην παράδοση και τον ηπειρωτικό πολιτισμό.

Το 133ο φύλλο της εφημερίδας «Η Φωνή του Ελληνικού» μια σωστή και αληθινή φωνή του Ελληνικού. Κυριαρχεί ολόκληρη η εφημερίδα από το εξαιρετικό άρθρο του **Τάσο Κανάτση** που κοσμεί ολόκληρη την εφημερίδα. Γίνεται αναφορά στις εκδηλώ-

σεις και δράσεις το καλοκαίρι στο Ελληνικό, ένας αληθινός ενημερωτικός πίνακας για τον αναγνώστη. Η νέα διοίκηση της ποδοσφαιρικής ομάδας «Αναγέννηση Ελληνικού» ανέλαβε τα καθήκοντά της. Οι πνευματικές αναζητήσεις της **Βίρνας Λεοντάρη** «Τι είναι ψυχική υγεία» Κι οι λογοτεχνικοί προβληματισμοί της **Γιαννατσής Νίκη** με τον τίτλο «Καραντίνα στην επαρχία...», καθώς και «οι ποιητικές ματιές στην επικαιρότητα» παρατίθενται στη σελίδα 3. Ακολουθούν τα «Νέα από τη γενιά των Λοζετισινών» μια σελίδα που την παρουσιάζουν η **Βιργινία Πατσούρα** και ο **Παναγιώτης Γιαννούλας**. Παρουσιάζονται ακόμη τα «Νέα έργα στο Μουσείο του Ελληνικού από τον ιδρυτή του» **Θεόδωρο Παπαγιάννη**. Ένα εξαιρετικό αρ-

λίδας κυριαρχείται από τα αποτελέσματα του Κορωνοϊού που ανέβαλε τη Γενική Συνέλευση του Συλλόγου, αλλά και το Διπλοκάγκελο. «Ανάγκα και θεοί πείθονται». Πλουσιότερες οι σελίδες που αναφέρονται στα «**ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ**». Εξαιρετικό το χρονογράφημα (σελ.5) του λογοτέχνη **Ρήγα Σκουτέλα** και εντυπωσιακός ο πρόλογος. «Περπατάω στους έρημους δρόμους της πόλης και σιγοτραγουδάω: "Δε θέλω ν' ανταμώσω άνθρωπο ούτε

για καλημέρα...» Όχι, δεν έχω σεκλέτια κι ούτε μισώ τους ανθρώπους. Τον κορωνοϊό προσπαθώ ν' αποφύγω». Μια κατατοπιστική παρουσίαση του ιερού ναού Αγίου Γεωργίου Θεοδωριανών και αναφορά στη λειτουργία του και στα απόμακρα αλλά και στα νεώτερα χρόνια. Χρήσιμες και απαραίτητες οι συμβουλές του παιδιάρου **Κωνσταντίνου Καρύδη** για τα εμβόλια στην εποχή του κορωνοϊού «Να τονίσουμε με την ευκαιρία αυτού του άρθρου την υποχρέωση που έχουμε όλοι-γιατροί και γονείς σε όλη τη διάρκεια

ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΚΛΑΣΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΘΝΟΛΟΓΙΑΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑΣ
– Μελέτες Λαογραφίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας –
ΠΛΑΤΑΝΟΣ ΕΥΣΚΙΟΦΥΛΛΟΣ
ΤΙΜΗΤΙΚΟΣ ΤΟΜΟΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗ
ΜΗΝΑ ΑΛ. ΑΛΕΞΙΑΔΗ
ΡΕΑ ΚΑΚΑΜΠΟΥΡΑ
Επίκουρη Καθηγήτρια Λαογραφίας
Εθνικό & Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης
ΑΠΟ ΤΟ ΧΩΡΟ ΣΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ:
ΜΕΤΑΤΟΠΙΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΥΛΛΟΓΙΚΗΣ ΜΝΗΜΗΣ
ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ «ΤΑ ΑΓΝΑΝΤΑ»

Στο άρθρο αυτό μελετάται η εφημερίδα που εκδίδει ένας τοπικός σύλλογος από την επαρχία Τζουμέρκων στην Αθήνα, 'Τα Άγναντα'. Ενδιαφέρει ο τρόπος που βλέπει η **Αδελφότητα Αγναντιτών Αθηνών** τον εαυτό της, τον τόπο καταγωγής, τους ανθρώπους του και την παράδοσή τους μέσα στο χρονικό πλαίσιο κατά το οποίο εκδίδεται η εφημερίδα της¹. Βασικό ερώτημα είναι πώς υφαίνεται ο λόγος (discourse) της εφημερίδας για την κοινότητα καταγωγής των μελών της και πώς αναπαρίσταται η συλλογική μνήμη και η τοπική ταυτότητα μέσα από τις στήλες του εντύπου. Η ερμηνευτική ανάλυση² της εφημερίδας, και κατά προέκταση των ιδεολογιών της αδελφότητας που την εκδίδει, όπως αυτή εκφράζεται μέσα από τη μορφή, το περιεχόμενο και το ύφος των δημοσιεύσεων, στοχεύει στην κατανόηση του νοήματος που προσδίδεται από τους συντάκτες του εντύπου αναφορικά με τον τόπο προέλευσης και τα βιώματα των ανθρώπων της κοινότητας Αγνάντων.

Το Πανεπιστήμιο Θράκης για την εφημερίδα «Αγναντα Άρτας»

θρο της **Σοφίας Μπλέτσου** με υπέρτιτλο «Η παράδοση πάντα φέρνει μια ομορφιά που γοητεύει» και τίτλο: «Τα κάλαντα του Λαζάρου αναβίωσαν και φέτος με έναν μοναδικό τρόπο» που καταλήγει με την αλήθεια: «Μέσα από εμάς ζωντανεύουν όχι μόνο οι "πεθαμένους" παραδόσεις, αλλά και οι άνθρωποι μας». Τα «Επικάαιρα» επιμελείται ο **Βασίλης Παπαϊωάννου** και τέλος η πρόεδρος της Αδελφότητας Ελληνικού «Η Τσούκα» **Μαρία Καραγιώργου** τονίζει τη συμμετοχή της Αδελφότητας στις εκδηλώσεις του καλοκαιριού στο Ελληνικό, ευχόμενη σε όλους «Καλό καλοκαίρι», τονίζοντας πώς πολιτισμός σημαίνει ελευθερία πνεύματος, αυτοδιάθεση, αυτοδημιουργία.

«ΤΑ ΘΕΟΔΩΡΙΑΝΑ», η εφημερίδα της Αδελφότητας Θεοδωριανών Άρτας που συμπληρώνει φέτος το 48ο χρόνο έκδοσης (αρ. φύλλου 387) είναι αληθινά ένα πλουσιότατο έντυπο που αναφέρεται φυσικά στο χωριό ΤΑ ΘΕΟΔΩΡΙΑΝΑ, αλλά γενικά προωθεί την παράδοση και τον Τζουμερκιώτικο πολιτισμό. Η πρώτη σε-

που κυκλοφορεί ο κορωνοϊός –να μην είμαστε ανασταλτικοί και να εμβολιάζουμε κανονικά, ιδιαίτερα τα μικρά παιδιά, σύμφωνα με τις πρόσφατες συστάσεις της Εθνικής Επιτροπής Εμβολιασμών». «Τα πλατάνια κινδυνεύουν!». Αυτή η φυσική παρουσία των Τζουμέρκων αληθινά κινδυνεύει λόγω του γεγονότος πως «διαστάσεις επιδημίας παίρνει η ασθένεια των πλατάνων». Ένα κατατοπιστικό άρθρο με έντονο τον προβληματισμό και ουσιαστικές συμβολές αποτροπής ή τουλάχιστον περιορισμού του κακού. Ξεχωρίζει επίσης η σελίδα 15 όπου παρουσιάζεται το «μοναδικό χειρόγραφο του αείμνηστου **Γιάννη Νάκη** για το χωριό μας και τους ανθρώπους του» μια ιστορία δηλαδή «των ορεινών περιοχών των εργατικών τάξεων και προπαντός των κτηνοτρόφων».

Εν συνόλω «ΤΑ ΘΕΟΔΩΡΙΑΝΑ» είναι μια εφημερίδα με πλουσιότατη ύλη με ζωντανό και ηπειρωτικό περιεχόμενο. Δεν διαβάζεται μια μόνο φορά. Μπνίει για τα καλά στη βιβλιοθήκη. Και συνεχώς την αναζητάμε...

Ο κορωνοϊός έπληξε την «ΑΓΝΑΝΤΑ ΑΡΤΑΣ» ως προς τον αριθμό των σελίδων, όχι όμως και ως προς το περιεχόμενο. Με τέσσερις σελίδες κυκλοφόρησε το τελευταίο φύλλο (αριθμ. 211) η εφημερίδα «ΑΓΝΑΝΤΑ ΑΡΤΑΣ», όργανο της Αδελφότητας Αγναντιτών Αθηνών. Αναφέρεται στο σπουδαιότερο θέμα για τα Τζουμέρκα, στην αναστήλωση δηλαδή του γεφυριού της Πλάκας και παραθέτει το πρόγραμμα για τις πλούσιες αθλητικές και πολιτιστικές εκδηλώσεις που προγραμματίσει η Αδελφότητα για το καλοκαίρι. Εξαιρετική, όπως πάντα η ύλη λαογραφικού περιεχομένου «Ο Τάκ'ς, ο λαγός και ο παπάς», «Η γιαγιούλα και το σκόρδο» και όπως πάντα οι «διαφωτιστικές» «Αγναντίτικες...πινελιές».

Η εφημερίδα αυτή που εκδίδεται από το 1977 είχε την τιμητική της καθόσον στον τιμητικό τόμο που εξέδωσε το ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ με τον τίτλο «ΠΛΑΤΑΝΟΣ ΕΥΣΚΙΟΦΥΛΛΟΣ», Τιμητικός Τόμος για τον καθηγητή **Μηνά Αλ. Αλεξιάδη** εμπεριέχεται η εργασία της **Ρέας Κακάμπουρα** (σελ. 301-324) που αναφέρεται στην εφημερίδα αυτή.

«Για Χώσση καλά πάμε»

Ένα εξαιρετικό περιοδικό «για Χώσση καλά πάμε». Ενημερωτικό έντυπο των Συλλόγων Κυψελιωτών Άρτας και Αθηνών, γεμάτο παλμό και Χωσεψίτικη πνοή. Το περιεχόμενο του περιοδικού υποδιαιρείται σε δέκα ενότητες. Μαρτυρίες: «Όταν οι Γερμανοί πέρασαν τα Τζουμέρκα». «Μαρτυρούν» ο **Ευρυπίδης Κουτσοσπύρος** και ο **Νίκος Καραμπούλας**. Ιστορία: Ένα εξαιρετικό άρθρο του **Νίκου Παππά** με τον τίτλο: «Η καταστροφή στο Πέτα, 4 Ιουλίου 1822». Η επικαιρότητα περιέχει νέα από το χωριό. Οι αφηγήσεις «Αναμνήσεις από τα χρόνια της Εθνικής Αντίστασης στο χωριό μας». Ένα ειδικό αφιέρωμα στην Χωσεψίτσα **Βάντα Κουτσοκώστα** που έφυγε από κοντά μας και μια δήλωση από τους χωριανούς της, «**Βάντα**, θα ζεις πάντα στις καρδιές όλων μας και το χαμόγελό σου δε θα σβήσει από τη μνήμη μας ποτέ».

Απόψεις: «Ο Αίολος ξεχύθηκε από τους αστούς του». Έντονος προβληματισμός διατυπώνεται στο άρθρο του ο **Κώστας Αγγέλης** σχετικά με την εγκατάσταση ανεμογεννητριών στα Τζουμέρκα. Ένα θέμα που θα απασχολήσει για πολλά χρόνια τους κατοίκους και ήδη οι συζητήσεις είναι έντονες. Νομίζουμε πως η κεντρική ιδέα του κειμένου είναι η ακόλουθη: «Αποκέντρωση σημαίνει δυνατότητα των πολιτών μιας τοπικής κοινωνίας να έχουν ουσιαστικό λόγο σε θέματα που τους αφορούν. Στη δημοκρατία ο διάλογος και η διαβούλευση δεν είναι τυπικές και προσχηματικές διαδικασίες, αλλά λειτουργική της έκφραση. Η δημοκρατία είναι πριν απ' όλα διαδικασία, αφού μ' αυτήν υπηρετείται η ουσία». Ένα περιοδικό υψηλού αληθείας επιπέδου, αντάξιο της ιστορίας και της παράδοσης της Κυψέλης.